

კონფლიქტებისა და მოლაპარაკებების საერთაშორისო კვლევითი ცენტრი

გოგონები და ქალები
ქვემო ქართლსა და სამცხე-ჯავახეთში:
განათლების, ეკონომიკური შესაძლებლობებისა
და პროფესიული არჩევანის პრობლემები და
პერსპექტივები

საბაზისო კვლევა

კვლევის ჯგუფი:

მაია კუპრავა შარვაშიძე

ნანა ბერეკაშვილი

ნათია ნადირაძე

თბილისი 2014

კონფლიქტებისა და მოლაპარაკებების საერთაშორისო კვლევითი ცენტრი (ICCN) არის არაკომერციული არასამთავრობო ორგანიზაცია, რომლის უპირველესი მიზანი კონფლიქტების პრევენცია და მშვიდობიანი გზით გადაჭრის პირობების გაუმჯობესებაა. ასევე, ICCN-ის ამოცანაა საქართველოში დემოკრატიული ღირებულებების, გენდერული თანასწორობის, ეთნიკური და რელიგიური უმცირესობების სამოქალაქო ცხოვრებაში ჩართულობის ხელშეწყობა. ამ მიმართულებებით ორგანიზაციას არაერთი პროექტი აქვს წარმატებით განხორციელებული.

„ჰორიზონტის გაფართოება: გაუმჯობესებული არჩევანი ქალებისა და გოგონების პროფესიული და ეკონომიკური განვითარებისთვის“ პროგრამას ახორციელებს კონფლიქტებისა და მოლაპარაკებების საერთაშორისო კვლევითი ცენტრი (ICCN) მერსი ქორფსთან ერთად. პროგრამა ხორციელდება აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) დაფინანსებით.

მადლობა

გვსურს, განსაკუთრებული მადლობა გადავუხადოთ აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ფინანსური მხარდაჭერისათვის, რომელმაც შესაძლებელი გახადა გაგვეხორციელებინა ქვემო ქართლსა და სამცხე-ჯავახეთში ქალთა პროფესიული და ეკონომიკური განვითარებისათვის საბაზისო კვლევა.

მადლობა ჩვენ პარტნიორს მერსი ქორფსს, ქალთა ოთახების მენეჯერებსა და ჩვენს პარტნიორებს: მეგი ედიბერიძეს, ქეთევან მარტიაშვილს, ეკა თამლიანს, სვეტა დარჩიაშვილს, ნაზი კეკელიძეს.

განსაკუთრებული მადლობა კვლევაში შეტანილი წვლილისათვის ქალბატონებს გულიკო ბეჭაურს, ლეილა სულეიმანოვას, ნარინე გინოსიანს, ირმა ზურაბიშვილს, თამარ ხოფერიასა და თამო დოღბაძეს.

უღრმესი მადლობა, ყველა მონაწილეს, ვინც კითხვარი შეავსო და მონაწილეობა მიიღო ფოკუს ჯგუფების სამუშაოებში. მათი თანამონაწილეობის გარეშე პროგრამის „ჰორიზონტის გაფართოება: გაუმჯობესებული არჩევანი ქალებისა და გოგონების პროფესიული და ეკონომიკური განვითარებისთვის“ საბაზისო კვლევის ჩატარება შეუძლებელი იქნებოდა.

სარჩევი

შესავალი	5
საბაზისო კვლევის მიზანი და მეთოდოლოგია	5
პირველი კომპონენტი.....	6
მეთოდოლოგია.....	6
ნაწილი I.....	7
გადაწყვეტილების მიღების დონეზე ქალთა მონაწილეობა და სახელმწიფო პოლიტიკა.....	7
პარლამენტი.....	7
მთავრობა	9
სოციალურ - ეკონომიკური და ჯანდაცვის პოლიტიკა	10
თვითმმართველობა	11
სახალხო დამცველი.....	13
კანონები	14
ნაწილი 2.....	17
ქვემო ქართლის და სამცხე - ჯავახეთის რეგიონებში ქალთა ოთახების ფუნქციონირებისა და ქალთა საჭიროებების გათვალისწინების კვლევა.....	17
კვლევის შედეგები.....	23
რეკომენდაციები.....	24
გამოკვეთილი საგანმანათლებლო თემები	24
ძირითადი მიგნებები.....	24
ქალთა ოთახების მიზანი.....	27
ქალთა ოთახი - მომხმარებელს სთავაზობს პრაქტიკულ სერვისს:.....	27
ქალთა ოთახის მენეჯერის თანამდებობის შერჩევის აღწერის დოკუმენტი	29
კითხვარი.....	29
მეორე კომპონენტი	32
გოგონების განათლებისა და პროფესიული არჩევანის საკითხზე არსებული სიტუაცია და მონაცემები საქართველოში	32
სამაგიდო კვლევა.....	32
საკანონმდებლო ბაზა.....	32
გოგონები განათლების სისტემაში	35

აღქმები და სტერეოტიპები	36
გამოწვევები სამცხე-ჯავახეთსა და ქვემო ქართლში	38
ადრეული ქორწინება	38
განათლებისა და ინტეგრაციის ბარიერები	39
დასკვნა	40
გოგონების განათლებისა და განვითარებისთვის, სტერეოტიპებისაგან თავისუფალი პროფესიული არჩევანის საკითხზე არსებული განწყობების კვლევა ფოკუს ჯგუფის მეთოდით	41
ანგარიში	41
შესავალი და ძირითადი თემები	41
„გოგონები“– ფოკუს ჯგუფის თემები	42
„მასწავლებლები“ – თემები	42
„მშობლები“ – თემები	42
მონაწილეთა დემოგრაფიული მონაცემები	43
უფროსკლასელი გოგონები	43
სკოლის პედაგოგები და ადმინისტრაცია	43
მშობლები	43
ასაკობრივი კატეგორიზაცია	43
გენდერი	44
მონაცემების ანალიზი თითოეული მიზნობრივი ჯგუფისა და საკითხის მიხედვით, ციტატებითა და სიხშირული მონაცემებით	44
გოგონათა განწყობები	44
მასწავლებელთა განწყობები	51
მშობელთა განწყობები	58
მიგნებები და რეკომენდაციები	64
მიგნებები	64
უარყოფითი ტენდეციები და ხელისშემშლელი ფაქტორები	65
რეკომენდაციები	67
გამოყენებული ლიტერატურა	69

შესავალი

წარმოდგენილი საბაზისო კვლევა შესრულდა კონფლიქტებისა და მოლაპარაკებების საერთაშორისო კვლევითი ცენტრის პროგრამის – **ჰორიზონტის გაფართოება: გაუმჯობესებული არჩევანი ქალებისა და გოგონების პროფესიული და ეკონომიკური განვითარებისთვის** ფარგლებში. საკუთრივ პროგრამა ხორციელდება ამერიკის შეერთებული შტატების განვითარების სააგენტოს (USAID) ფინანსური მხარდაჭერით. პროგრამის სამუშაო არეალია ქვემო ქართლისა და სამცხე-ჯავახეთის რეგიონების 13 მუნიციპალიტეტი.

პროგრამის ძირითადი მიზანია, უზრუნველყოფილ იქნას ქალებისა და გოგონების მეტი ჩართულობა საგანმანათლებლო, პროფესიულ და ეკონომიკურ შესაძლებლობებში და შესაბამისად, ამაღლდეს ამ სფეროებიდან მათ მიერ მიღებული სარგებლიანობა. მთავარი მიზნიდან გამომდინარეობს 2 ქვემიზანი, რომლის მიღწევაც იგეგმება მიმდინარე პროგრამის ფარგლებში.

ქვემიზანი 1: ქალები და გოგონები სამიზნე მუნიციპალიტეტებში უფრო აქტიურად არიან ჩართულნი გადაწყვეტილების მიღების პროცესში სათემო და მუნიციპალურ დონეებზე.

ქვემიზანი 2: ქალებსა და გოგონებს სამიზნე მუნიციპალიტეტებში აქვთ გაზრდილი წვდომა ინფორმაციაზე, განათლებაზე, ტრენინგებზე, დასაქმებასა და პროფესიულ განვითარებაზე.

პროგრამის ზოგადი მიზანია ქალაქსა და სოფლად მცხოვრები ქალებისა და ახალგაზრდების (გოგონები და ვაჟები) განათლება, გააქტიურება და ეკონომიკური გაძლიერება, ინფორმირებულობის გაზრდა სათემო და მუნიციპალურ დონეებზე, გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მათი ჩართულობის ხელშეწყობა. ასევე, ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენელთა დახმარებით საქართველოში გენდერული თანასწორობის დანერგვა.

საბაზისო კვლევის მიზანი და მეთოდოლოგია

პროგრამის პირველ ეტაპზე განხორციელდა საბაზისო კვლევა, რომლის მიზანს წარმოადგენდა ქალთა მონაწილეობის, გოგონებისა და ქალებისთვის ახალ ეკონომიკურ და საგანმანათლებლო შესაძლებლობებთან და არსებულ ბარიერებთან

დაკავშირებით საბაზისო მონაცემების შეგროვება პროგრამის ძირითადი ინდიკატორების შესაბამისად. საბაზისო კვლევა შესრულდა ასევე იმ მიზნით, რომ გამოკვეთილიყო ქალთა და გოგონათა ჩართულობისა და შესაძლებლობათა განვითარებისთვის უფრო ზუსტი ინტერვენციის კრიტერიუმები და ფორმები, გამოყოფილიყო ხელის შემშლელი ფაქტორების უფრო სრული სურათი და დაგეგმილიყო მართებული "შელწევის" სტრატეგიები.

საბაზისო კვლევა ორ კომპონენტად დავყავით:

პირველი კომპონენტი:

"სამცხე-ჯავახეთსა და ქვემო ქართლში გადაწყვეტილების მიღების დონეზე ქალთა მონაწილეობისა და ახალი მუნიციპალური სერვისის, „ქალთა ოთახების“ შესაძლებლობების განვითარება და საჭიროება: სიტუაციური ანალიზი".

მეორე კომპონენტი:

„ქვემო ქართლსა და სამცხე-ჯავახეთში გოგონების განათლებისა და პროფესიული არჩევანის საკითხზე არსებული სიტუაცია საქართველოში“.

თითოეულ კომპონენტში შესრულდა სამაგიდო და ემპირიული კვლევა. გამოყენებული იყო როგორც რაოდენობრივი, ისე თვისებრივი კვლევის მეთოდები: ქალთა ოთახების საჭიროებების საკვლევად გამოყენებული იყო ანკეტირების მეთოდი, ხოლო გოგონების განვითარებისა და პროფესიული არჩევანის საკითხზე მოსახლეობის განწყობებისა და აღქმების საკვლევად - ფოკუს ჯგუფის მეთოდი.

პირველი კომპონენტი

სამცხე-ჯავახეთსა და ქვემო ქართლში გადაწყვეტილების მიღების დონეზე ქალთა მონაწილეობისა და ახალი მუნიციპალური სერვისის, „ქალთა ოთახების“ შესაძლებლობების განვითარება და საჭიროება: სიტუაციური ანალიზი.

მეთოდოლოგია

შერჩეულ მუნიციპალიტეტებში¹ ქალთა ოთახების საბაზისო კვლევის მიზანია: ახალი მუნიციპალური სერვისის ჩამოყალიბება და განვითარება. მუშაობის პროცესში ქალთა საჭიროებების გათვალისწინება ადგილობრივ თვითმმართველობაში გენდერული თანასწორობის მიღწევის ხელშესაწყობად.

მოსამზადებელი ეტაპი - პროგრამის ფარგლებში განისაზღვრა საბაზისო კვლევის მიზნები და მეთოდოლოგია. სპეციალურად მომზადდა საბაზისო კვლევის მემო და გადანაწილდა ფუნქციები კვლევის ჯგუფის წევრებს შორის.

¹ რუსთავი, მარნეული, გარდაბანი, ბოლნისი, დმანისი, თეთრიწყარო, წალკა, ნინოწმინდა, ახალქალაქი, ასპინძა, ახალციხე, ადიგენი და ბორჯომი.

მონაცემთა შეგროვების ეტაპი - ორი რეგიონის ქვემო ქართლისა და სამცხე-ჯავახეთის 13 მუნიციპალიტეტში (რუსთავი, მარნეული, გარდაბანი, ბოლნისი, დმანისი, თეთრიწყარო, წალკა, ნინოწმინდა, ახალქალაქი, ასპინძა, ახალციხე, ადიგენი და ბორჯომი.) ქალთა ოთახების საქმიანობის, ქალაქად და სოფლად მცხოვრები ქალების საჭიროების განსასაზღვრად სპეციალური კითხვარის საშუალებით ჩატარდა ქალთა ოთახების, მუნიციპალიტეტის ქალი თანამშრომლების, სხვადასხვა სოციალური სტატუსის მქონე ქალებისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლების მიერ კითხვარის შევსება, სულ შეივსო 371 კითხვარი. კითხვარის შევსება მიმდინარეობდა 2014 წლის 1 ივლისიდან 30 ივლისამდე.

სამაგიდო კვლევა - ა)საბაზისო კვლევის მიმდინარეობის პერიოდში არსებული დოკუმენტების (ეროვნული მოქმედებების გეგმების, სტრატეგიული დოკუმენტების, გენდერული თანასწორობის კანონის, გენდერული თანასწორობის ინსტიტუციების ბრძანებულებების, სხვა ნორმატიული აქტების) ანალიზი; ბ) „ქალთა ოთახების“ 2012-2013 წლების საქმიანობის მოქმედებათა გეგმის შესრულების ანგარიშები და რელევანტური ლიტერატურის ანალიზი; გ)სტატისტიკური ინფორმაცია; დ) დასკვნითი შენიშვნები საქართველოს მეოთხე და მეხუთე გაერთიანებული პერიოდული ანგარიშების შესახებ და სხვა.

ნაწილი I

გადაწყვეტილების მიღების დონეზე ქალთა მონაწილეობა და სახელმწიფო

პოლიტიკა

საქართველოში დემოკრატიული განვითარების გზაზე კვლავ პრობლემად რჩება გენდერული თანასწორობის მიღწევა ეკონომიკურ, სოციალურ და პოლიტიკურ სფეროებში. მიუხედავად 2013 წელს საკანონმდებლო, ინსტიტუციურ და სამოქალაქო საზოგადოების დონეზე განხორციელებული არაერთი პოზიტიური ცვლილებისა და აქტივობისა, საქართველოში გენდერული თანასწორობის მაჩვენებელი კვლავ დაბალია. ქვეყნის მდგრადი განვითარების თანამედროვე კონცეფცია გენდერული თანასწორობის პრინციპის გათვალისწინების გარეშე წარმოუდგენელია.

პარლამენტი

გენდერული თანასწორობის მხრივ, მთავარ გამოწვევად კვლავ რჩება ქვეყნის უმაღლეს საკანონმდებლო ორგანოში ქალთა მონაწილეობის დაბალი მაჩვენებელი. საქართველოს პარლამენტში ქალთა წარმომადგენლობა მხოლოდ 12 % შეადგენს. არჩევნების შედეგად, საქართველოს პარლამენტში 150 დეპუტატიდან 77 პროპორციული სისტემითაა არჩეული, ხოლო 73 – მაჟორიტარული სისტემით. პარლამენტში შევიდა დეპუტატ ქალთა დაახლოებით 12%, რაც ორჯერ აღემატება წინა საკანონმდებლო ორგანოში ქალთა რაოდენობას. უდაოდ, პოზიტიური

ინფორმაცია, თუმცა ვერც ადგილობრივ და ვერც გლობალურ დონეზე ეს მონაცემი ვერ ცვლის ახალი პარლამენტის გენდერულ სურათს. 2013 წლის „გენდერული უთანასწორობის გლობალური ინდექსის“ მონაცემებით საქართველო ქალთა პოლიტიკური მონაწილეობით 97-ე პოზიციას იკავებს 136 ქვეყნის მონაცემთა შორის. საქართველო ძველებურად რჩება ქვეყნად, სადაც გადაწყვეტილების მიღების დონეზე ქალთა წარმომადგენლობის დაბალი მაჩვენებელია.

სახელმწიფო დონეზე ეფექტური გენდერული თანასწორობის პოლიტიკის გატარებისათვის აუცილებელია ქვეყანაში არსებობდეს **ინსტიტუციური მექანიზმები**, რომლებიც უზრუნველყოფენ გენდერული თანასწორობის მიღწევის სტრატეგიის შემუშავებას და განხორციელებას. ინსტიტუციურმა მექანიზმმა ეფექტურად, რომ იმუშაოს, ანუ წარმატებით მოახდინოს გენდერული პარამეტრების ინტეგრირება სხვადასხვა სფეროში, საჭიროა, მაღალ სამთავრობო დონეზე არსებობდეს. სწორედ ამ მიზნით, სახელმწიფოს უმაღლეს საკანონმდებლო ორგანოში შექმნილია გენდერული თანასწორობის მუდმივმოქმედი საბჭო² (2010 წ.), რომლის მიზანიცაა, ხელი შეუწყოს ქვეყანაში გენდერული თანასწორობის მიღწევას და საკანონმდებლო ბაზის ჰარმონიზაციას საერთაშორისო ვალდებულებებთან. თუმცა, საბჭოს ჯერ კიდევ არ გააჩნია ფინანსური და ადამიანური რესურსები და არ აქვს სახელმწიფოს ფორმირებაზე ზეგავლენის მოხდენის შესაძლებლობა. ის ჯერ კიდევ საერთაშორისო და ადგილობრივი ორგანიზაციების აქტიური მხარდაჭერით მუშაობს. ამდენად, ის სურათს მაინც ვერ ცვლის ქვეყანაში გენდერული ბალანსის დასაცავად, ქალთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად და იმ სტანდარტებთან მისაახლოებლად, რაც თანამედროვე მსოფლიოშია გავრცელებული.

2008-2012 წლებში საბჭოს თავმჯდომარეობდა პარლამენტის მეორე ვიცე-სპიკერი რუსუდან კერვალიშვილი; 2012 წლის არჩევნების შემდეგ საბჭოს თავმჯდომარეა პარლამენტის პირველი ვიცე-სპიკერი მანანა კობახიძე. საბჭოს შემადგენლობა გენდერულად დაბალანსებულია, მისი წევრები არიან პარლამენტარები სულ, თორმეტი პარლამენტარი³.

აღსანიშნავია, გენდერული თანასწორობის მიმართულებით 2013 წელს საკანონმდებლო მოწესრიგებისა და სრულყოფისაკენ მიმართული მთელი რიგი ნაბიჯები⁴. ა/ორგანიზაციების ინიციატივითა და პოლიტიკური პარტიის „ქართული ოცნების“ მხარდაჭერით “მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანების შესახებ” კანონში

² საბჭოს უფლებამოსილება: საქართველოს კანონმდებლობის ანალიზი და კანონმდებლობაში არსებული გენდერული უთანასწორობის აღმოფხვრის უზრუნველსაყოფად წინადადების შემუშავება, საკანონმდებლო ინიციატივით წარდგენილი საკანონმდებლო აქტების პროექტების ექსპერტიზა გენდერული თანასწორობის შეფასების თვალსაზრისით, ეროვნული სამოქმედო გეგმის შესრულების კოორდინაცია, მონიტორინგი და ა.შ.

³ მანანა კობახიძე საპარლამენტო საბჭოს თავმჯდომარე; საპარლამენტო საბჭოს წევრები: გიგლა აგულაშვილი, დავით ბაქრაძე, ეკა ბესელია, თინათინ ბოკუჩავა, გიორგი გოზალიშვილი, ვიქტორ დოლიძე, გუგული მადრაძე, მარიამ საჯავა, ირაკლი სესიაშვილი, ნანა ყვინიშვილი, გიორგი ცაგარეიშვილი.

⁴ კერძოდ, პარლამენტში საარჩევნო სისტემების ცვლილებებთან დაკავშირებით ინტერფრაქციული ჯგუფის მუშაობა, სადაც აქტიურად მონაწილეობდა ქალთა უფლებებზე და გენდერულ საკითხებზე მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაციები გენდერული თანასწორობის ქსელი და გენდერული სამართლიანობა.

ახალი მუხლით (30 მუხლის 7¹ პუნქტი) განისაზღვრა შემდეგი: „საარჩევნო სუბიექტი, რომელიც იღებს სახელმწიფო დაფინანსებას, მიიღებს დაფინანსებაზე დანამატს 30 პროცენტის ოდენობით, თუ მის მიერ წარდგენილ პარტიულ სიაში ყველა 10 კანდიდატში წარმოდგენილი იქნება გაანსხვავებული სქესი არა უმცირეს 30 პროცენტისა“ (2013 წლის 29 ივლისი).

აგრეთვე, 30 მაისს, საარჩევნო სისტემებზე მომუშავე ინტერფრაქციული ჯგუფის რიგით მეექვსე შეხვედრაზე განიხილეს და მიიღეს ქალთა საკითხებზე და გენდერულ თანასწორობაზე მომუშავე ა/ორგანიზაციების რეკომენდაცია „184¹–ე მუხლში 2. ამომრჩეველთა ერთიან სიაში ამომრჩევლის შესახებ მონაცემებში თ) სქესის“ დეფინიციის დამატების შემოტანის შესახებ.

მთავრობა

გენდერული თანასწორობის მიმართულებით ქალთა წარმომადგენლობა მთავრობის უმაღლეს ადმინისტრაციულ ხელისუფლებაში დაბალია. ბოლო სამი წლის მონაცემებს თუ გადავხედავთ, ვნახავთ, ქალი მინისტრების რაოდენობა მინისტრთა კაბინეტში თითქმის უცვლელია 2011 წლიდან 2012 წლის ჩათვლით მათი რაოდენობა არ აღემატებოდა 16% (სამი მინისტრი ქალი) ხოლო, 2013 წლის ბოლო მონაცემით ქალი მინისტრების რაოდენობამ შეადგინა 21%, დღეისათვის 2014 წლის შემოდგომისთვის ჩვენ გვყავს მინისტრთა კაბინეტში მხოლოდ სამი მინისტრი ქალი (19 მინისტრიდან) რაც შეადგენს 15%-ს.

გენდერული თანასწორობის მიმართულებით ინსტიტუციონალურ დონეზე 2013 წელს დაინიშნა პრემიერ-მინისტრის თანაშემწე ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გენდერული თანასწორობის საკითხებში⁵. მაგრამ აქვე უნდა აღვნიშნოთ, ერთ პოზიციაზე ამხელა სეგმენტის დაფარვა, როგორცაა ადამიანის უფლებებისა და გენდერული თანასწორობის დაცვა, შეუძლებელია სამსახურის (ოფისის) ჩამოყალიბების გარეშე, რისი დასტურიცაა ამ მიმართულებით ჯერ კიდევ განუხორციელებელი საქმიანობა. ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გენდერული თანასწორობის საკითხებში პრემიერ-მინისტრის თანაშემწის პოზიციის შექმნის დღიდან საუბარია ამ ორი მიმართულების ერთმანეთისგან გამოყოფის აუცილებლობაზე, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ეს პოზიცია გენდერული თანასწორობის მიმართულებით ფიქციად დარჩება. მნიშვნელოვანია ადმინისტრაციულ შტოში ძლიერი ინსტიტუციის ჩამოყალიბების ხელშეწყობა, 2014 წელს სამინისტროებთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან და დარგის სპეციალისტებთან მჭიდრო თანამშრომლობით შემუშავდა ადამიანის უფლებების 2014-2015 წლების სამოქმედო

⁵ 2013 წლის 6 თებერვალს, საქართველოს პრემიერ მინისტრის №32 ბრძანებით საქართველოს მთავრობის კანცელარიის საშტატო ნუსხას დაემატა თანამდებობა პრემიერ-მინისტრის თანაშემწე ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გენდერული თანასწორობის საკითხებში

სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა. ასევე, შეიქმნა თემატური საკონსულტაციო ჯგუფები.

2013⁶ წლის ივლისში სახელმწიფო უწყებებში გენდერის მრჩევლის თანამდებობის შემოღების ინიცირება დაიწყო. გენდერის საკითხებში მრჩევლის არსებობა ხელს შეუწყობს ქალთა აქტიურ ჩართულობას საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში, ქალის როლის გაძლიერებას საჯარო სამსახურში და იმ საერთაშორისო თუ ეროვნული ვალდებულებების შესრულებას, რომელიც საქართველოს გენდერული თანასწორობის მიმართულებით აქვს აღებული. ამ ინიციატივას პირველი რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო გამოეხმაურა - დაინიშნა მრჩეველი გენდერულ საკითხებში. დღეს იგი აქტიურადაა ჩართული სახელმწიფო უწყებებში გენდერული მეინსტრიმენტის პროცესში და მხარს უჭერს მრჩევლების დანიშვნას ადგილობრივი თვითმმართველობების დონეზეც.

სოციალურ - ეკონომიკური და ჯანდაცვის პოლიტიკა

გენდერული თანასწორობის მხრივ - 2014 წლის მდგომარეობით, ქალთა ეკონომიკური აქტივობა და მონაწილეობა ქვეყნის ეკონომიკურ ცხოვრებაში ძალიან დაბალია. „გენდერული უთანასწორობის გლობალური ინდექსის“ მონაცემებით, საქართველო 64-ე ადგილს იკავებს 136 ქვეყანას შორის. კვლავ დაბალია ჯანმრთელობის დაცვის ხელმისაწვდომობის მაჩვენებელი, რომლის მიხედვითაც, ქვეყანა 126-ე პოზიციაზეა. აღნიშნული გარემოს ფონზე სულ უფრო მძიმეა მოწყვლადი ჯგუფების წარმომადგენელ ქალთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა, მათ შორის, მარტოხელა და მრავალშვილიანი დედების.

კვლავ პრობლემად რჩება ქალებისთვის ოჯახის დაგეგმვის სერვისები და კონტრაცეპტივებზე წვდომა, რასაც ხშირ შემთხვევაში შედეგად მოჰყვება აბორტი. ეს პრობლემა განსაკუთრებით მწვავედ დგას სოფლებში. ამასთან, გვაქვს პრობლემა სქესის საფუძველზე დიდი რაოდენობის სელექციური აბორტების, რაც უკვე აისახა ახალშობილთა სქესის თანაფარდობაში. პრობლემაა შეზღუდული წვდომა სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის სერვისებზე მოზარდი გოგონებისა და ახალგაზრდა ქალებისთვის, რასაც კიდევ უფრო ამძაფრებს კულტურული სტიგმა.

ამ ფონზე აღსანიშნავია „საყოველთაო ჯანდაცვის“ ახალი სახელმწიფო პროგრამა, რომელიც ყველა მოქალაქეს უფასო ჯანმრთელობის დაზღვევით უზრუნველყოფს და ასევე, ჯანდაცვის სისტემის სტრატეგია, 2014-2020, რომელიც მიზნად ისახავს დედათა და ბავშვთა ჯანდაცვის ხელშეწყობას.

მისასალმებელია ქალთა შრომითი უფლებების გაუმჯობესებისაკენ მიმართული საკანონმდებლო ინიციატივები. მათ შორის, 2013 წლის 27 სექტემბერს, შრომის კოდექსში

⁶ არასამთავრობო ორგანიზაციის ქალთა საინფორმაციო ცენტრისა და კოალიციის ქალთა პოლიტიკური ჩართულობისათვის ერთობლივი ძალისხმევით.

განხორციელებული ცვლილებების თანახმად, დეკრეტული შვებულება გაიზარდა 477-დან 730 კალენდარულ დღემდე, აქედან ანაზღაურებადი შვებულება, ნაცვლად 126 დღისა, იქნება 183 კალენდარული დღე; ასევე გაიზარდა ანაზღაურებადი შვებულების დროის თანხის ოდენობაც: 126 დღეში 600 ლარის ნაცვლად, ანაზღაურდება 183 დღე 1000 ლარის ოდენობით.

მიმდინარეობს შრომის კოდექსის ცვლილებების მეორე ტალღის – ქალთა შრომითი უფლებები – პროცესი იუსტიციის სამინისტროს მიერ, რომელიც ხორციელდება დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობითა და კოორდინაციით. თუმცა კვლავ რჩება მთელი რიგი პრობლემური საკითხებისა, რომელთა მოუწესრიგებლობა ქალთა სოციალურ-ეკონომიკური უფლებების რეალიზაციის დაბრკოლებად რჩება.

კვლავ ყურადღების მიღმა დარჩენილი დედობისა და ოჯახის ინსტიტუტის დაცვა, რაც ყველაზე მეტად ზღუდავს ქალის დასაქმებას და პროფესიულ ზრდას. მნიშვნელოვანია სახელმწიფომ აიღოს პასუხისმგებლობა, უზრუნველყოს და ხელი შეუწყოს დედობის, როგორც სოციალური ფუნქციის, სწორ გაგებას, ბავშვის აღზრდისა და განვითარების საქმეში მამაკაცისა და ქალის საერთო პასუხისმგებლობის აღიარებას. მარტოხელობის შემთხვევაში კი, მშობლის შესაბამისი სტატუსითა და შეღავათებით უზრუნველყოფას.

პრობლემას წარმოადგენს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის აღკვეთის კომიტეტის რეკომენდაციის შესრულება საქართველოს სახელმწიფოს მიერ, რომლის მიხედვითაც კომიტეტი ითხოვს გენდერული საკითხის გათვალისწინებას სიღარიბის აღმოფხვრის ყველა სახელმწიფო პროგრამასა და სტრატეგიაში და განსაკუთრებული ყურადღების მიპყრობას ქალთა დაუცველ ჯგუფებზე, კერძოდ, მარტოხელა და მრავალშვილიან დედებსა და ოჯახის მარჩენალ ქალებზე.

კვლავ მაღალია ქალების უმუშევრობის დონე, გენდერული უთანასწორობა შრომითი შემოსავლების მხრივ, ძირითადად ქალები დასაქმებულები არიან დაბალ ანაზღაურებად თანამდებობებზე. მიუხედავად იმ ცვლილებებისა, რომელიც სახელმწიფომ განახორციელა (2013 წელს შრომის კოდექსში ქალის ორსულობასთან და მშობიარობასთან დაკავშირებით), დეფიციტია და არ არის ხელშეწყობილი ბავშვის მოვლის საშუალებები (საბავშვო ბაღები, სკოლებში გახანგრძლივებული სწავლება, სახელმწიფო დაწესებულებებში ბავშვთა კუთხეები).

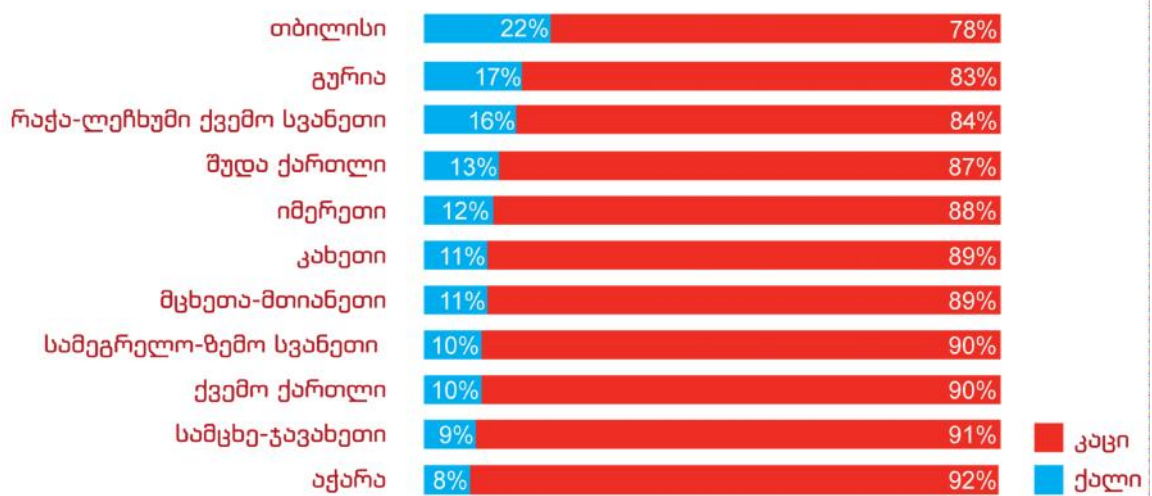
აგრეთვე, კვლავ არ არის დანერგილი სამუშაო ადგილზე ქალთა დისკრიმინაციისა და სექსუალური შევიწროების (Harassment) შემთხვევები, რაც გამოწვეულია შრომის ბაზრის შესწავლის-დაკვირვებისა და სამართალდამცავი მექანიზმების არარსებობით.

თვითმმართველობა

გენდერული თანასწორობის მხრივ, ქალთა მონაწილეობის პროცენტული მაჩვენებელი საკრებულოებში ბოლო ოთხი არჩევნების მონაცემებით შემდეგია: 1998 წლის არჩევნების შედეგად ქალები შეადგენდნენ საკრებულოების წევრთა 14%, 2002 წელს - 12%, 2006 წელს - 11%, 2010 წელს - 10%, (საკრებულოს წევრთა საერთო

რაოდენობის 1688 დეპუტატიდან მხოლოდ 169 დეპუტატი იყო ქალი⁷). როგორც ხედავთ, ქალთა წარმომადგენლობა ადგილობრივ დონეზე საკმაოდ დაბალია და გამონაკლისი არც 2014 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნები იყო. მთელი რიგი გატარებული ღონისძიებებისა და თვითმმართველობის კანონის რეფორმის მიუხედავად, არჩევნების შედეგები გენდერული თანასწორობის მიმართულებით სავალალოა, მთლიანად საქართველოს მასშტაბით საკრებულოებში არჩეულ ქალთა რაოდენობამ 11% შეადგინა (საკრებულოს წევრთა საერთო რაოდენობის 2154 დეპუტატიდან მხოლოდ 246 ქალი დეპუტატია). 12 ქალაქის მერიდან არც ერთი ქალი მერი არ არის, 59 მუნიციპალიტეტიდან მხოლოდ ერთს ხელმძღვანელობს ქალი გამგებელი, თბილისის 10 გამგებლიდან მხოლოდ დიდუბის გამგებელია ქალი.

რეგიონების მიხედვით საკრებულოს წევრთა გენდერული წარმომადგენლობა შემდეგნაირია:

საკრებულოებში ქალ დეპუტატთა ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი (20% და მეტი) ფიქსირდება შემდეგი თვითმმართველი ერთეულების საკრებულოებში: ქალაქი ოზურგეთი (47%); სიღნაღის თემი (24%); ქალაქი თბილისი (22%); ხარაგაულის თემი (21%); საჩხერის თემი (21%); ქ. ზუგდიდი (20%); სენაკის თემი (20%); ქალაქი ამბროლაური (20%); ონის თემი (20%); ახალციხის თემი (20%); ქალაქი ახალციხე (20%); ქალაქი რუსთავი (20%).

ასევე, არის საკრებულოები, რომლებშიც ქალები 5%-ზე ნაკლები რაოდენობით არიან წარმოდგენილები, ხულო (4%); ნინოწმინდა (4%); ამბროლაური (3%); ახალქალაქი (3%); მარნეული (3%). თელავის, ფოთის, მცხეთის, წალკის, ასპინძის საკრებულოებში, ქალი დეპუტატი საერთოდ არ არის წარმოდგენილი. მნიშვნელოვანია, რომ ქ. მცხეთის 2010 წლის საკრებულოს შემადგენლობაშიც ასევე, არ გვხვდებოდა ქალი

⁷ ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ მოწოდებული ოფიციალური ინფორმაცია, 12 ივლისი, 2010.

დეპუტატები. აღნიშნული შედეგები შემაშფოთებელია ვინაიდან, მოცემულ ქალაქებში საკმაოდ დიდია მოსახლეობის რაოდენობა. (თელავი - 71 000; მცხეთა - 60 000; ფოთი 41 000)

შედეგების მიხედვით, საქართველოს 4 რეგიონში გაუმჯობესება აღინიშნება, ესენია: თბილისი, გურიის, შიდა ქართლისა და მცხეთა-მთიანეთის მხარეები. 3 რეგიონში (სამეგრელო - ზემო სვანეთი, ქვემო ქართლი და აჭარა) კი პირიქით, 2014 წლის მონაცემების მიხედვით, ქალ დეპუტატთა პროცენტული წილი შემცირებულია. ხოლო 3 რეგიონში (რაჭა-ლეჩხუმი ქვემო სვანეთი, კახეთი და სამცხე-ჯავახეთი) მდგომარეობა უცვლელია.

ადგილობრივი თვითმმართველობის დონეზე გენდერული თანასწორობის ინსტიტუციური მექანიზმების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა დაიწყო რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს რეკომენდაციით, 2013 წლის ბოლოსთვის, საქართველოს მასშტაბით, გენდერის საკითხებში მრჩეველი 39 რაიონში ბრძანებით დაინიშნა. რამდენიმე მუნიციპალიტეტში 2014 წლიდან გამოიყოფა ცალკე შტატი მრჩეველისთვის⁸. რამაც სავარაუდოდ, ხელი უნდა შეუწყოს გენდერული თანასწორობის საკითხის გათვალისწინებას, მინისტრიმინგს ადგილობრივი მმართველობის დონეზე და ქალთა მონაწილეობას და მათი ხედვის გათვალისწინებას თვითმმართველობის საქმიანობის განხორციელების პროცესში.

გადაწყვეტილების მიღებისა და გადაწყვეტილებაზე პასუხისმგებლობის აღებისას 30-40 %-იანი ქალების წარმომადგენლობა განიხილება იმ „კრიტიკულ უმცირესობად“ რაც საჭიროა, რომ ქალებმა არსებითი ცვლილება შეიტანონ პოლიტიკურ პროცესებში.

სახალხო დამცველი

საქართველოს სახალხო დამცველის გენდერული თანასწორობის დეპარტამენტი 2013 წლის 15 მაისს შეიქმნა. დეპარტამენტის შექმნას საფუძვლად უდევს 2001 წლიდან ბავშვთა და ქალთა უფლებების დაცვის ცენტრის საქმიანობა. დეპარტამენტი ხელმძღვანელობს საქართველოს კონსტიტუციით, შესაბამისი საერთაშორისო კონვენციებითა და ხელშეკრულებებით, სასაქართველოს ორგანული კანონით „საქართველოს სახალხო დამცველის შესახებ“, „საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის დებულებით“ და საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით გენდერული თანასწორობის სფეროში. დეპარტამენტის მიზანია გენდერული თანასწორობის კუთხით ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის ზედამხედველობა, სახალხო დამცველის რეგულარულ უფლებადაცვით საქმიანობაში გენდერული თანასწორობის საკითხების ინტეგრირების ხელშეწყობა და საზოგადოებრივი

⁸ ქალთა საინფორმაციო ცენტრი, ბრიტანულ საქველმოქმედო ორგანიზაცია ოქსფამთან ერთად, მრჩეველთა სათანადოდ მომზადებაზე ზრუნავს. მრჩეველთა მომზადების პროცესში აქტიურადაა ჩართული გაეროს ქალთა ორგანიზაცია.

ცნობიერების ამაღლება საქართველოში გენდერული თანასწორობის გაძლიერების მიზნით.

აღნიშნული მიზნის მისაღწევად დეპარტამენტის ამოცანებია:

- საქართველოში გენდერული თანასწორობის დაცვის კუთხით არსებული ეროვნული და საერთაშორისო აქტების შესრულების მონიტორინგი;
- ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის სახელმწიფოებრივი გარანტიების უზრუნველყოფის ზედამხედველობა;
- გენდერის საფუძველზე, მათ შორის, გენდერული იდენტობისა და სექსუალური ორიენტაციის გამო დისკრიმინაციის ფაქტების შესწავლა და რეაგირება;
- სახალხო დამცველის აპარატში შემოსული გენდერული თანასწორობის საკითხის დარღვევასთან დაკავშირებული განცხადება/საჩივრების შესწავლა და შესაბამისი დასკვნების/რეკომენდაციების/წინადადებების პროექტების მომზადება;
- საქართველოში და მის ფარგლებს გარეთ გენდერული თანასწორობის სფეროში მოქმედ სახელმწიფო თუ არასახელმწიფო ორგანოებისა და ორგანიზაციების საქმიანობის, გამოცდილების განზოგადება და საქართველოში დანერგვის ორგანიზება;
- კვლევითი კომპონენტი და ცნობიერების ამაღლება გენდერული თანასწორობის გაძლიერებისათვის.

დეპარტამენტის მიერ დაინტერესებულ პირთათვის გაწეული სამსახური უფასოა. განცხადებები მიიღება საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის მოქალაქეთა მიღების დეპარტამენტში⁹.

კანონები

გენდერული თანასწორობის მიმართულებით - საქართველოს კონსტიტუცია¹⁰ ქვეყანაში ქალების და მამაკაცების თანაბარი უფლებებით სარგებლობის გარანტია, რასაც აძლიერებს სახელმწიფოს მიერ ნაკისრი საერთაშორისო ვალდებულებები გენდერული ბალანსის დასაცავად¹¹.

⁹ <http://www.ombudsman.ge/>

¹⁰ კონსტიტუციის მე-14 მუხლით, „ყველა ადამიანი დაბადებით თავისუფალია და კანონის წინაშე თანასწორია განურჩევლად რასისა, კანის ფერისა, ენისა, სქესისა, რელიგიისა, პოლიტიკური და სხვა შეხედულებებისა, ეროვნული, ეთნიკური და სოციალური კუთვნილებისა, წარმოშობისა, ქონებრივი და წოდებრივი მდგომარეობისა, საცხოვრებელი ადგილისა“.

¹¹ ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია - 1948 წ.; კონვენცია ქალის პოლიტიკური უფლებების შესახებ - 1952 წ.; საერთაშორისო პაქტი სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების შესახებ - 1966 წ.; საერთაშორისო პაქტი ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების შესახებ - 1966 წ.; დეკლარაცია საგანგებო სიტუაციებისა და შეიარაღებული კონფლიქტების დროს ქალებისა და ბავშვების დაცვის შესახებ - 1974 წ.; კონვენცია ქალის მიმართ ყველა ფორმის დისკრიმინაციის აღმოფხვრის შესახებ (CEDAW) 1979 წ.; ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის შესახებ დეკლარაცია - 1993 წ.; პეკინის დეკლარაცია და მოქმედების პლატფორმა 1995 წ.; გაეროს უშიშროების საბჭოს რეზოლუცია #1325 - 2000 წ., რეზოლუცია 1820 - 2008 წ., რეზოლუცია 1888 - 2009 წ., რეზოლუცია 1889 - 2009 წ., ქალები მშვიდობა და უსაფრთხოება; ქალთა მიმართ ყველა ფორმის დისკრიმინაციის აღმოფხვრის შესახებ კონვენციის ფაკულტატიური ოქმი 1999 წ.; გაერთიანებული ერების ათასწლეულის დეკლარაცია MDG 2000 - 2015 წ.წ. და სხვა საერთაშორისო ვალდებულებები. ამგვარად, საქართველომ

საქართველოს პრეზიდენტის 2004 წლის 29 დეკემბრის 623 ბრძანებულებით დამტკიცდა ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) წინააღმდეგ ბრძოლის 2005 – 2006 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმა. გეგმის ეფექტიანი განხორციელების მიზნით, 2005 წლის 1 თებერვალს შეიქმნა საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს ადამიანის ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) წინააღმდეგ ბრძოლის დროებითი უწყებათაშორისი კომისია.

2006 წლის 24 ივლისს პარლამენტმა მიიღო იმ ძირითად პრინციპებსა და მიმართულებებზე აგებული გენდერული თანასწორობის სახელმწიფო კონცეფცია, რომელიც გენდერულ საკითხებზე კანონმდებლობის სრულყოფას უნდა დაედოს საფუძვლად.

ასევე, მნიშვნელოვანი ნაბიჯია, 2006 წელს მიღებული კანონი „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვის და დახმარების შესახებ“ სახელმწიფომ კანონის მიღებისთანავე მხოლოდ მსხვერპლის დაცვის ნაწილის ამოქმედება იკისრა, ხოლო კანონის იმ ნაწილის ამოქმედება, რომელიც მსხვერპლისა და მოძალადის სარეაბილიტაციო თავშესაფრების შექმნას ითვალისწინებს, ფინანსური მოსაზრებებიდან გამომდინარე, გადადო ჯერ 2008 წლამდე და შემდეგ 2015 წლამდე.

ნიშანდობლივია ისიც, რომ 2007 წლის 26 სექტემბერს საქართველოს მთავრობამ დაამტკიცა „საქართველოში გენდერული თანასწორობის პოლიტიკის განხორციელების ღონისძიებათა 2007-2009 წლების სამოქმედო გეგმა“, რომლის ერთ-ერთ მიზანს გენდერული თანასწორობის საკანონმდებლო ბაზის ფორმირება, ხარვეზების აღმოფხვრა და სრულყოფა წარმოადგენს. შეიქმნა უწყებათაშორისი კომისია. ეს ყველაფერი ხაზს უსვამს გენდერული საკითხის მნიშვნელობას, თუმცა არ არის საკმარისი გენდერული თანასწორობის უზრუნველსაყოფად.

2008 წელს, სამოქალაქო საზოგადოების ინიციატივით და ქალთა არასამთავრობო ორგანიზაციების ხელმძღვანელობით, შეგროვდა 32 400 ხელმოწერა, რაც მიზნად გენდერული თანასწორობის მიღწევას ისახავდა, და მომზადდა საკანონმდებლო ინიციატივა, რომელიც გულისხმობდა საქართველოს საარჩევნო კოდექსსა და მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ კანონში მთელი რიგი ცვლილებებისა და დამატებების შეტანას. ეს ინიციატივა პარლამენტს ჯერ კიდევ არ განუხილავს.

2010 წელს, 26 მარტს, საქართველოს პარლამენტმა მიიღო გენდერული თანასწორობის კანონი, რომელიც მიზნად ისახავს, ხელი შეუწყოს ქვეყანაში ქალისა და კაცის უფლებებისა და შესაძლებლობების თანაბარ და ეფექტურ განხორციელებას.

აილო ვალდებულება, განხორციელოს ადამიანის უფლებების დაცვის სფეროში ეროვნული კანონმდებლობის ჰარმონიზაცია მოქმედ საერთაშორისო სტანდარტებთან.

2011 წლის, 28 დეკემბერს, საქართველოს პარლამენტმა მიიღო გენდერული თანასწორობის 2011–14 წლების გენდერული თანასწორობის ეროვნული მოქმედებათა გეგმა.

2014 წელს გენდერული თანასწორობის ინიციატივით მომზადდა და პარლამენტს დასამტკიცებლად წარედგინა გენდერული თანასწორობის 2014-2016 წლის ეროვნული სამოქმედო გეგმა.

გაეროს უშიშროების საბჭოს რეზოლუციების „ქალები მშვიდობასა და უსაფრთხოებაზე“ - (1325, 1820, 1888, 1889 1960) 2012-14 წლების, განხორციელების სამოქმედო გეგმები, სადაც აღნიშნულია, რამდენად მნიშვნელოვანია ქალთა ეფექტური ინტეგრაცია ადგილებზე სამშვიდობო პროცესებში მონაწილეობისათვის. ქალთა ჯგუფები უნდა მონაწილეობდნენ მოლაპარაკებების ყველა დონეზე, აგრეთვე, სამომავლო გეგმების შემუშავებასა და პოსკონფლიქტურ აღდგენაში. ქალის როლი მშვიდობის დამყარება - შენარჩუნებასა და უსაფრთხოებაში მნიშვნელოვანია.

როგორც უკვე ზემოთ აღვნიშნეთ, 2011 წლის 28 დეკემბერს საქართველოს პარლამენტმა გაითვალისწინა რა, ვენეციის კომისიის რეკომენდაცია „ქალების პოლიტიკური მონაწილეობის გაზრდისათვის“ და ხმათა უმრავლესობით მიიღო საქართველოს ახალი „საარჩევნო კოდექსი“ და შეიტანა ცვლილებები კანონში „პოლიტიკური პარტიებისა და სამოქალაქო გაერთიანებების შესახებ“. ცვლილებები გულისხმობს იმ პოლიტიკური პარტიების დაფინანსების 10%-ით გაზრდას, რომელთა პარტიულ სიაშიც ქალები წარმოდგენილი იქნებიან არა ნაკლებ 20%-ისა, ანუ ყოველ 10 კანდიდატს შორის წარმოდგენილი იქნება 2 ქალი კანდიდატი. მსგავს ღონისძიებას, ნაწილობრივ, ხელი უნდა შეეწყოს გენდერული თანასწორობის მაჩვენებლის გაუმჯობესებისთვის.

2012 წლის 1 ოქტომბრის საქართველოს საპარლამენტო არჩევნების გენდერულ ჭრილში, მონაცემები შემდეგნაირია: წინასაარჩევნო კამპანია, რომელშიც მონაწილეობდა 2 საარჩევნო ბლოკი და 14 პოლიტიკური პარტია, არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო ამომრჩეველთა 61%-მა. ამომრჩეველთა გენდერული სეგრეგაციის შესახებ ოფიციალური ინფორმაცია და კვლევა არ არსებობს, ასევე, არ არსებობს ოფიციალური ინფორმაცია ქალთა და მამაკაცთა ელექტორალური ქცევის შესახებ აქტივობის კუთხით. თუ სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტის მონაცემების სქესობრივ-ასაკობრივ სტრუქტურას დავეყრდნობით, ქალი ამომრჩეველები 2012 წლის არჩევნებისთვის დაახლოებით 53,79%-ს, ხოლო მამაკაცები 46,3%-ს უნდა შეადგენდნენ¹²

კანონის ზემოთ მოცემული პუნქტი გაითვალისწინა მხოლოდ ორმა პოლიტიკურმა სუბიექტმა (პ/გ „ახალი მემარჯვენეები“ და „ქრისტიან-დემოკრატიული მოძრაობა“).

¹² ქალთა ჩართულობის გაძლიერება საქართველოს პოლიტიკურ ცხოვრებაში, ექსპერტული ანალიზის კრებული. თბილისი, 2013 წელი. თამარ ბაგრატია - საქართველოს პარლამენტის არჩევნები, 01.10.2012. გვ 7-8.

თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ ვერცერთი ზემოთხამოთვლილი პარტია ვერ შევიდა საქართველოს 2012 წლის მოწვევის პარლამენტში. ქვეყნის ახალ საკანონმდებლო ორგანოში 18 ქალია, მათგან 6 ქალი - მაჟორიტარი. სამწუხაროდ, ამ ინიციატივას არ მოჰყოლია მასშტაბური ცვლილებები და ვერც მოჰყვებოდა, თუ გავითვალისწინებთ იმ ფაქტს, რომ ამ მიმართულებით სახელმწიფოს და ა/ორგანიზაციების მხრიდან არანაირი ქმედითი ნაბიჯი არ გადადგმულა. ასევე, შეგვიძლია დასკვნის სახით ვთქვათ, რომ ამ ნორმამ ვერ იმუშავა და ვერ შეუწყო ხელი ქალთა რაოდენობის გაზრდას საჭირო ნიშნულამდე. აღნიშნული მონაცემები ნათლად ასახავს ქალთა მონაწილეობის შეუსაბამობას პოლიტიკურ საქმიანობაში, რაც კიდევ ერთხელ გვაძლევს საბაბს, ვიფიქროთ იმაზე, თუ რა უშლის ქალების მონაწილეობას გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. სავარაუდოდ, ის ფაქტი, რომ ქალები პარლამენტის წევრთა 11,6% შეადგენენ, კულტურულ, საკანონმდებლო და შიდა პარტიულ ბარიერებზე მიუთითებს, რაც დაადასტურა 2014 წლის ადგილობრივმა არჩევნებმაც, მიუხედავად მთელი რიგი ღონისძიებების გატარებისა შედეგი კვლავ შემამფოთებელია, რამაც კიდევ ერთხელ დაგვაფიქრა კანონში გენდერული თანასწორობის მიღწევის სავალდებულო ნორმის შემოღების აუცილებლობაზე.

მიუხედავად იმისა, რომ სექსუალური და გენდერული დისკრიმინაცია აკრძალულია კონსტიტუციით, გენდერული თანასწორობის შესახებ კანონით ქვეყნისთვის მაინც საჭირო გახდა დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ კანონის მიღება და 2014 წელს, პარლამენტმა მიიღო ეს კანონი. თუმცა შემამფოთებელია, დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ კანონის განხორციელების ეფექტური მექანიზმების არარსებობა და ფართო საზოგადოების ინფორმირებულობის ნაკლებობა. მნიშვნელოვანია, მკაფიოდ იყოს განსაზღვრული ანტიდისკრიმინაციული კანონის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი ორგანო, რომელსაც ექნება საკმარისი რესურსები სამუშაოს ეფექტურად განხორციელებისათვის.

ნაწილი 2

ქვემო ქართლის და სამცხე - ჯავახეთის რეგიონებში ქალთა ოთახების ფუნქციონირებისას ქალთა საჭიროებების გათვალისწინების კვლევა

გამოკითხვა ჩატარდა ორ რეგიონში ქვემო ქართლსა და სამცხე - ჯავახეთში, სულ კითხვარი შეავსო 371 ქალმა. ქვემო ქართლის რეგიონი 120 ქალი, ხოლო სამცხე - ჯავახეთის რეგიონი 251 ქალი.

გამოკითხვის მიზანი იყო: ახალი მუნიციპალური სერვისის ჩამოყალიბება და განვითარება, ქალთა საჭიროებების გათვალისწინება და ადგილობრივ თვითმმართველობაში გენდერული თანასწორობის მიღწევის ხელშეწყობა.

1. "ქალთა ოთახში" არის ბიბლიოთეკა, უფასო ინტერნეტი და საბავშვო კუთხე. თქვენი აზრით, კიდევ რა სერვისები უნდა იყოს, რომ მოიზიდოს და დაინტერესოს როგორც მუნიციპალურ ცენტრში, ისე სოფლად მცხოვრები ქალები?

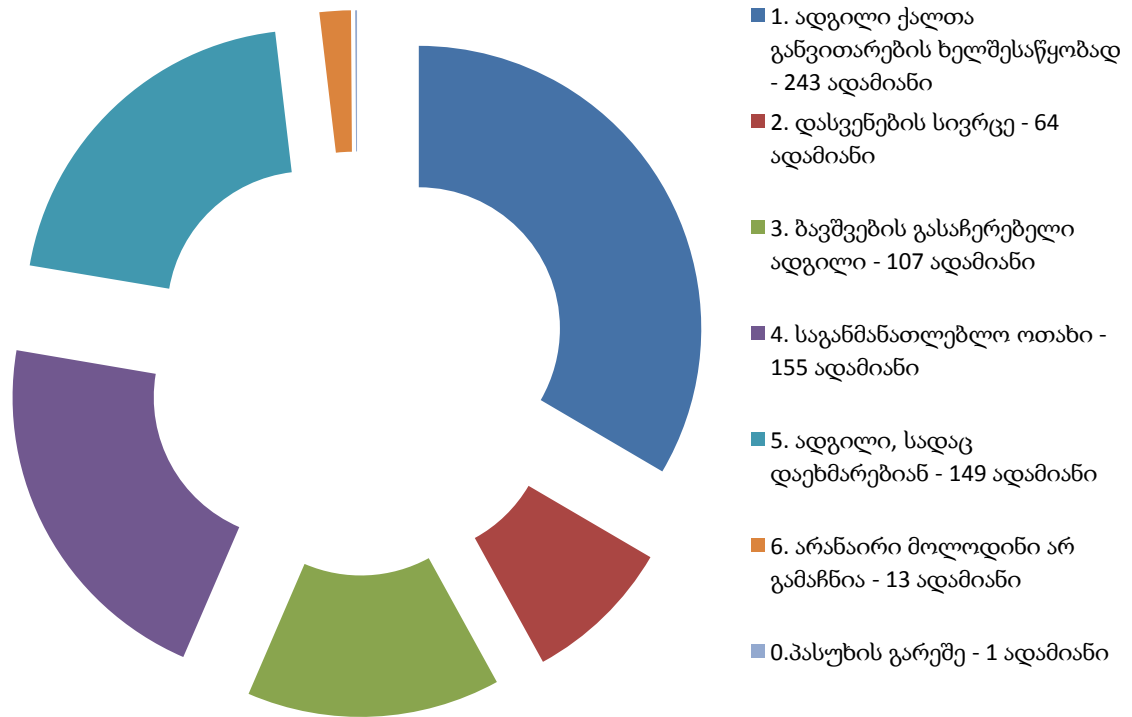
- 1. კომპ. კურსები - 172 ადამიანი
- 2. ხელსაქმე - 121 ადამიანი
- 3. მანქან. მართვა - 164 ადამიანი
- 4. საგანმან. ტრენინგები - 234 ადამიანი

1.1 რა თემაზე ისურვებდით ტრენინგს

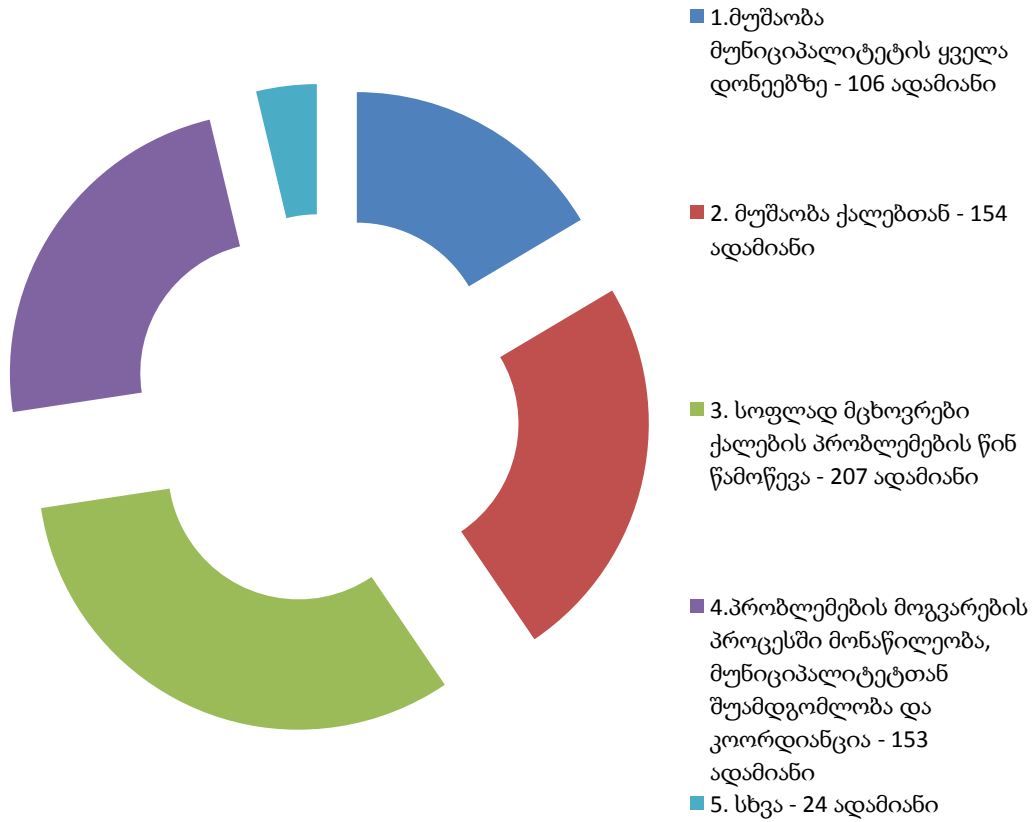

- 1. გენდერული თანასწორობა - 135 ადამიანი
- 2. ადამიანის უფლებები - 158 ადამიანი
- 3. სახელმწიფო მოწყობა ადგილობრივი თვითმართვლობის ორგანოები - 44 ადამიანი
- 4. მრეწ. მონაწილეობა მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში - 98 ადამიანი

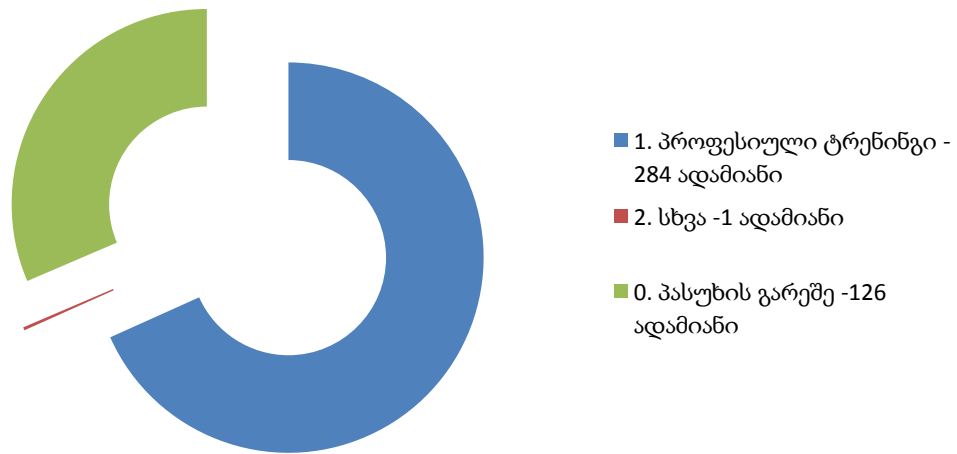
2. როცა გაიგეთ რომ ასეთი ოთახი გაკეთდა თქვენს მუნიციპალიტეტში, რა მოლოდინი გაგიჩნდათ?

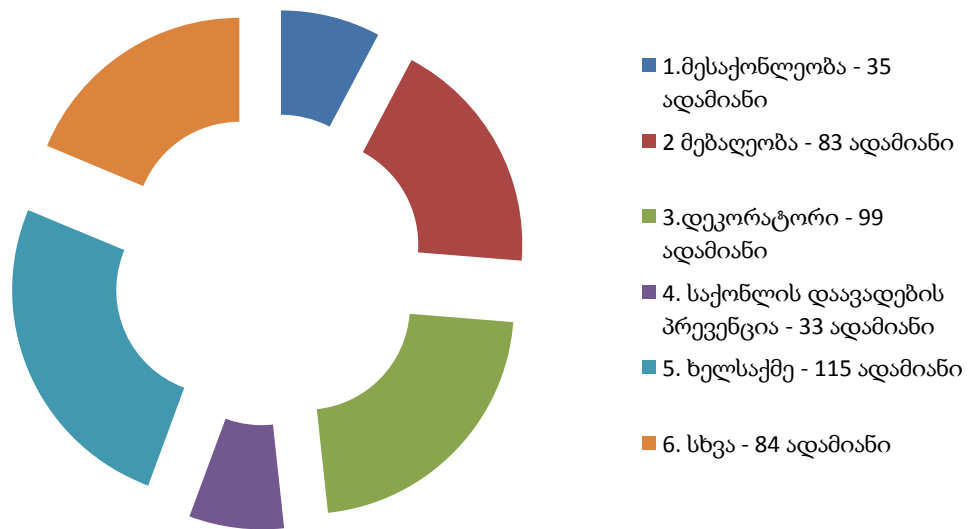
3. თქვენი აზრით რა უნდა გაკეთდეს იმისათვის რომ "ქალთა ოთახმა" ხელი შეუწყოს ქალების გააქტიურებას სათემო და მუნიციპალურ დონეებზე?

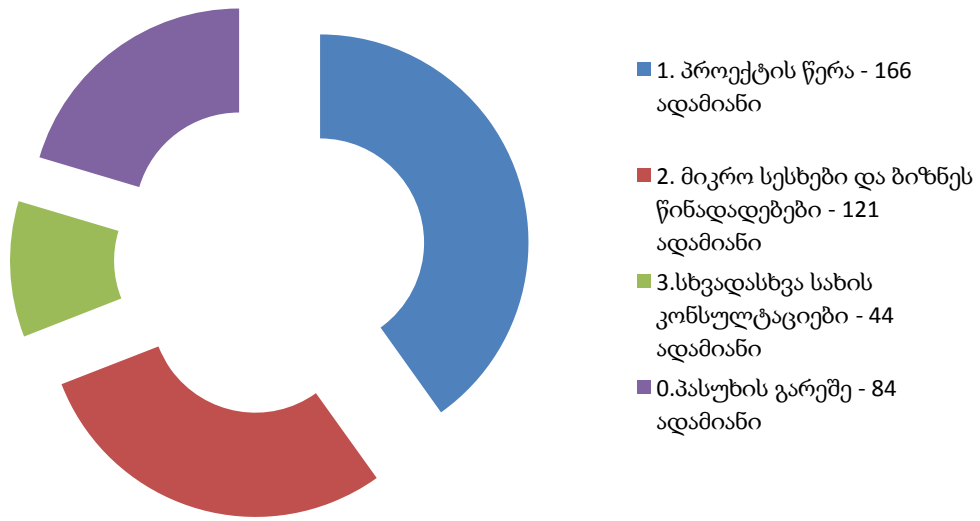
4.რა როლი შეიძლება შეასრულოს "ქალთა ოთახმა" ქალთა ეკონომიკური გაძლიერებისათვის?

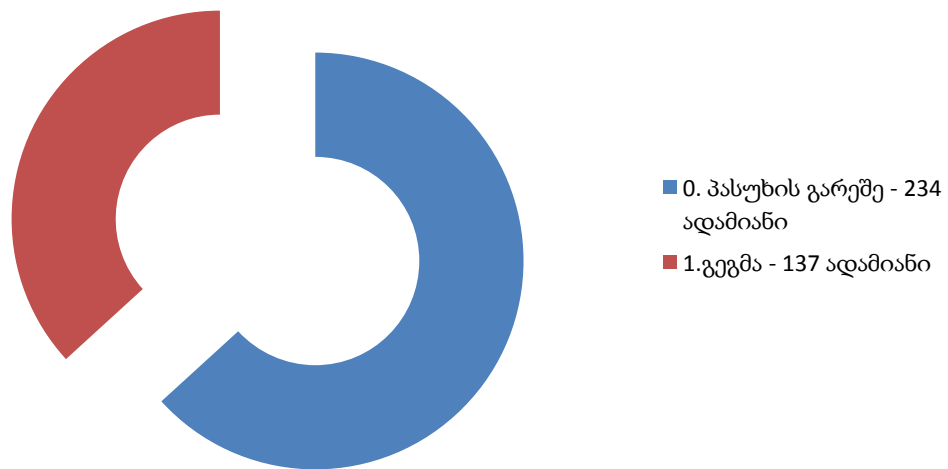
4.1 რომელ თემაზე ისურვებდით ხელშეწყობას

4.2 ტრენინგი და კონსულტაციის თემები

4.3 ეკონომ. განვითარებისათვის და კარიერული წინსვლისთვის გეგმა

კვლევის შედეგები

შეგროვებული მასალის დამუშავების შედეგად პირველი რიგის პრობლემად გამოიკვეთა კითხვარის შევსების არცოდნა, რაც გვაძლევს საშუალებას ვიფიქროთ, რომ ქალებს არ აქვთ გამოცდილება და არ იცნობენ ამ ტიპის საქმიანობას, ყოველ შემთხვევაში, უმეტეს მათგანს არ ჰქონდა დამოუკიდებლად კითხვარის შევსების გამოცდილება.

პირველ კითხვაზე, ქალთა ოთახების მუშაობასა და საჭიროებებზე მათთვის მნიშვნელოვანი ფაქტორია ქალთა ოთახში ბიბლიოთეკის არსებობა, უფასო ინტერნეტი და საბავშვო კუთხე მაგრამ, ასევე კარგი იქნება, თუ ქალთა ოთახის სერვისს დაემატება კომპიუტერის, ხელსაქმისა და მანქანის მართვის შემსწავლელი კურსები; გამოიკვეთა ასევე სხვადასხვა საგანმანათლებლო ტრენინგების საჭიროებაც: გენდერულ თანასწორობასა და ადამიანის უფლებებზე; სახელმწიფო მოწყობა და თვითმმართველობა. მოქალაქეთა მონაწილეობა მუნიციპალურ საქმიანობაში.

გამოკითხულთა უმრავლესობა მიიჩნევს, რომ ქალთა ოთახი იქნება სივრცე, სადაც ხელი შეეწყობა ქალთა განვითარებას, ქალთა განტვირთვას - დასვენებას; სივრცე ბავშვების გასაჩერებლად და მათთვის საგანმანათლებლო საქმიანობის განსახორციელებლად. გამოკითხულთა შორის ძალზე მცირე იყო იმ ქალთა რაოდენობა, ვისაც არანაირი მოლოდინი არ ჰქონდა ახალი მუნიციპალური სერვისისგან.

ქალების აზრით, ქალთა ოთახმა უნდა იმუშაოს მუნიციპალიტეტში ყველა დონეზე, რათა ხელი შეუწყოს ქალთა გააქტიურებას. გამოკითხულთა აზრით, მნიშვნელოვანია მუშაობა სხვადასხვა ჯგუფის წარმომადგენელ ქალებთან და განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს სოფლად მცხოვრები ქალების პრობლემებს, რათა შემდეგ შესაძლებელი გახდეს მუშაობა მის მოგვარებაზე.

მნიშვნელოვანია, ქალთა ოთახმა ხელი შეუწყოს ქალებისათვის ისეთი მნიშვნელოვანი თემების წინ წამოწევას, როგორცაა მესაქონლეობა, ცხოველთა მოვლისა და დაავადების პრევენცია, მებაღეობა, დეკორატორის საქმიანობა და სხვა.

გამოკითხული ქალები მოითხოვენ იურისტის და ფსიქოლოგის დახმარებას. მათი პასუხებიდან ჩანს, რომ ზოგიერთ მათგანს არ გააჩნია პროფესია და სურს, რომ დაეუფლოს მას. სურთ უცხო ენებისა და კომპიუტერული უნარ-ჩვევების შესწავლა, შეძლონ დასაქმება, რათა ჰქონდეთ თავიანთი ანაზღაურება.

პასუხების მიხედვით, რეგიონებში გამოიკვეთა დასასვენებელი სივრცის საჭიროება - არ არსებობს ადგილი ქალებისთვის და არც ახალგაზრდებისთვის, სადაც ისინი შეძლებენ თავისუფალი დროის გატარებასა და განტვირთვას, ქალებს სურთ ფიტნეს კლუბის შექმნა. არ აქვთ ბავშვთა გასართობი ცენტრები, აღმოჩნდა, რომ საბავშვო ბაგა - ბაღებშიც ბავშვების განთავსების პრობლემა დგას.

ქალებს ასევე, აქვთ სურვილი, იყვნენ ჩართულნი მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში და მჭიდრო კავშირი ჰქონდეთ ქალთა ოთახთან. მათთვის მნიშვნელოვანია, ყურადღება მიაქციონ და იმუშაონ სოფლად მცხოვრებ ქალებთან და დევნილებთან. ხელი შეუწყონ ქალების მიერ წარმოებული ხელნაკეთი პროდუქციის პოპულარიზაციას და გასაღებას.

ქალთა ეკონომიკური გაძლიერების კუთხით, ისინი, პირველ რიგში, ითხოვენ სასწავლო პროგრამებს - ტრენინგებს, თუ როგორ დაწერონ ბიზნეს პროექტები. თუმცა უმეტესობა მათგანს ჯერ არ უფიქრია, რა საქმიანობა შეიძლება, წამოიწყონ, რაში შეიძლება დააბანდონ თანხა, რათა შემდგომ მიიღონ ფულადი სარგებელი. მეორე ნაწილს, უკვე მოფიქრებული აქვს, რა საქმიანობა იქნებოდა მათთვის საინტერესო და მომგებიანი და არც არის გამორიცხული, ჩვენი პროგრამის ფარგლებში მართლაც განხორციელდეს მათი ჩანაფიქრი, რაც ქალებს შემდგომში ფულად სარგებელს მოუტანს.

რეკომენდაციები

- ქალთა ოთახების მუნიციპალური სერვისის გამრავალფეროვნება, სრულყოფა და გაძლიერება;
- ქალების დატრენინგება გარკვეული მიმართულებებით, რაც ქალებს პროფესიული არჩევანის გაკეთებაში შეუწყობს ხელს და დაეხმარება დასაქმებაში;
- ქალებს გაეწიოთ იურიდიული და ფსიქოლოგიური დახმარება, ასევე გაეცნონ თავიანთ უფლებებს (*კითხვარზე მუშაობისას ოჯახში ძალადობის შეფარული ნიშნები გამოიკვეთა*).

გამოკვეთილი საგანმანათლებლო თემები

- გენდერული თანასწორობის საკითხები;
- ადამიანის უფლებები;
- სახელმწიფო მოწყობა, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები და მოქალაქეთა მონაწილეობა მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში;
- მცირე ბიზნესის განვითარება, ბიზნესის მართვა, მიკრო სესხები, ბიზნეს პროექტების წერა.

ძირითადი მიგნებები

ჩატარებული კვლევის ანალიზის საფუძველზე დადგინდა, რომ მოსახლეობისა და მათ შორის, ქალების მონაწილეობა ადგილობრივი გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ძალიან შეზღუდულია და რომ ამის მიზეზი არსებული სხვადასხვა ტიპის წინააღმდეგობებია.

ჩვენს მიერ შესწავლილ მუნიციპალიტეტებში მოსახლეობა და მათ შორის, ქალები (განსაკუთრებით სოფლად მცხოვრები ქალები), როგორც ჩანს, არ მონაწილეობენ და არ არიან ჩართულნი გადაწყვეტილების მიღების პროცესის სხვადასხვა დონეზე: დაწყებული ოჯახის დონის გადაწყვეტილებებიდან, თემის დონისა და მუნიციპალური დონის გადაწყვეტილებებით დამთავრებული.

მოგვარების საშუალება: ადგილობრივი ხელისუფლების გენდერულად მგრძობიარე პოლიტიკის ჩამოყალიბების ხელშეწყობა, ქალთა ჩართულობისა და თანამონაწილეობის ხაზგასმა და ხელშეწყობა;

ადგილებზე მოსახლეობისათვის უკიდურესად არახელმისაწვდომი აღმოჩნდა მომსახურებისა და შესაძლებლობების განვითარების შესახებ ინფორმაცია, განსაკუთრებით ქალებისათვის. კვლევამ ასევე, აჩვენა, რომ ქალები ვერ ახერხებენ მუნიციპალიტეტში მისვლას და მუნიციპალური მომსახურების გამოყენებას, რასაც ხელს უშლის არსებული ტრადიციული ნეგატიური სტერეოტიპები, ქალის ორმაგი დატვირთვა და შეზღუდვები: საოჯახო საქმეები ყოველგვარი გადანაწილების გარეშე ქალის საქმედ არის მიჩნეული, ისინი ზრუნავენ ბავშვებზე და ოჯახის ყველა წევრზე, არ ჰყავთ ბავშვის დამტოვებელი, არ მუშაობს საბავშვო ბაღები, ხოლო იქ, სადაც მუშაობს საკმაოდ გადატვირთულია, თანაც სახელმწიფო ბაღი ზაფხულში წყვეტს მუშაობას, რაც ასევე, ქალს უქმნის პრობლემას. ქალისთვის კვლავ ერთ-ერთ მთავარ გამოწვევად რჩება „არსებული მორალური სტანდარტები“, როგორცაა - “საზოგადოებრივი საქმიანობა და თავშეყრის ადგილები ქალის საქმე არ არის. ქალის საქმეა ოჯახის მოვლა და ოჯახის წევრებზე ზრუნვა”.

მოგვარების საშუალება: ადგილობრივი ხელისუფლების გენდერულად მგრძობიარე პოლიტიკის ჩამოყალიბების ხელშეწყობა, ქალთა ჩართულობისა და თანამონაწილეობის ხაზგასმა და ხელშეწყობა, საოჯახო საქმეების გადანაწილების პროპაგანდა; ქალთა გააქტიურების ხელშეწყობა. საგანმანათლებლო შედეგებითი მუშაობა ადგილობრივ ხელისუფლებასთან, მოსახლეობასთან.

ამავე დროს, როგორც ჩანს, ადგილობრივი ხელისუფლების ავტორიტეტები და მუნიციპალური მოხელეები საერთოდ არ იცნობენ და არ არიან გაცნობიერებულნი ქალთა უფლებებსა და ქვეყანაში გენდერული თანასწორობის პოლიტიკის განხორციელების საქმეში. არ იცნობენ ქალთა უფლებების დაცვის და გენდერული თანასწორობის მხარდამჭერ საერთაშორისო და ადგილობრივ ვალდებულებებს და კანონმდებლობას.

მოგვარების საშუალება: ადგილობრივი ხელისუფლების გენდერულად მგრძობიარე პოლიტიკის ჩამოყალიბების ხელშეწყობა, მათი აღჭურვა ადგილობრივი კანონმდებლობებითა და საერთაშორისო ვალდებულებებით ქალთა უფლებებისა და გენდერული თანასწორობის მიმართულებით;

მნიშვნელოვანია, ადგილობრივი ხელისუფლება აწარმოებდეს და ფლობდეს ისეთ ინსტრუმენტებს, როგორცაა გენდერული ბიუჯეტი, გენდერული სტატისტიკა და გენდერის მენისტრიმინგი. ქალთა და მამაკაცთა საჭიროებების განსხვავებაზე ცნობიერებისა და გენდერულად სენსიტიური მიდგომების ნაკლებობა განსაკუთრებით თვალსაჩინოა სოფლის წარმომადგენლების მუშაობაში, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს თანამშრომლებში, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან სოფლის მოსახლეობასთან პირდაპირ კომუნიკაციაზე, მათი პრობლემების იდენტიფიცირებასა და ადვოკატირებაზე. სამწუხაროდ, არასათანადო ყურადღება ექცევა ქალთა მონაწილეობასა და ჩართულობას სოფლის კრებებზე - შეხვედრებზე, სადაც ხალხი საუბრობს საკუთარ და სოფლის პრობლემებზე, საჭიროებებსა და მათი გადაჭრის გზებზე.

მოგვარების საშუალება: ადგილობრივი ხელისუფლების გენდერულად მგრძობიარე პოლიტიკის ჩამოყალიბების ხელშეწყობა, სოფლის (რწმუნებულების) დონეზე საგანმანათლებლო საქმიანობა და მათი აღჭურვა გენდერულად მგრძობიარე ინსტრუქტაჟით;

მუნიციპალიტეტებთან ჩვენი მუშაობის შედეგად გამოიკვეთა შემდეგი: ისინი მზად არიან, ხელი შეუწყონ და მონაწილეობა მიიღონ მუნიციპალიტეტებში ახალი სერვისის - ქალთა ოთახის ჩამოყალიბების საქმეში. ასევე, მათთვის მნიშვნელოვანია ქალთა გააქტიურება და პროცესში მონაწილეობის ხელშეწყობა.

როგორც უკვე ავღნიშნეთ, ქალთა ოთახი წარმოადგენს ადგილს, რომლის მიზანია ქალებისათვის, სოფლად მცხოვრები ქალებისათვის ადგილობრივი თვითმმართველობისა და გადაწყვეტილებების მიღების პროცესზე ეროვნული გენდერული პოლიტიკის მოთხოვნების გენდერული მენისტრიმინგის ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება.

ეს არის არამარტო პრაქტიკული სერვისი ბიბლიოთეკის, კომპიუტერებისა და ინტერნეტის, სადამოს კლასებისა და ბავშვთა კუთხის შექმნაში, არამედ მისი არსებობა მიუთითებს მუნიციპალიტეტში გენდერული თანასწორობის მხარდაჭერასა და ხელშეწყობაზე.

ურთიერთშეთანხმების მემორანდუმის თანახმად, რომელიც დაიდო კონფლიქტებისა და მოლაპარაკების საერთაშორისო კვლევითი ცენტრის ICCN-ისა და მუნიციპალიტეტების გამგებლებს შორის ქალთა ოთახის შექმნის თაობაზე, შეიძლება განვიხილოთ, ადგილებზე გენდერული თანასწორობისა და სათემო საკითხების საყრდენად. სერვისის გამართულ ფუნქციონირებას საკუთარ თავზე იღებს ICCN სხვადასხვა სახის ღონისძიებების გატარებით, ქალთა ოთახებში სარემონტო სამუშაოების ჩატარებით, ტექნიკური აღჭურვით, ბავშვთა კუთხისა და ბიბლიოთეკის მოწყობით. ქალთა ოთახის თანამშრომელს, მენეჯერს ნიშნავს და აფინანსებს მუნიციპალიტეტი ადგილობრივი ბიუჯეტიდან, ასევე უზრუნველყოფს

მუნიციპალურ სერვისს ინტერნეტით, ხელს უწყობს რაიონისა და თემის დონეზე მის პოპულარიზაციას. ICCN ეხმარება ქალთა ოთახის თანამშრომელს, მენეჯერს კვალიფიკაციის ამაღლებაში, ინფორმაციის მოძიებასა და არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, სხვადასხვა სერვისის მიმწოდებლებთან კონტაქტების დამყარებაში. აგრეთვე, ქალთა ოთახის მომსახურების სერვისის სრულყოფაში.

ICCN ახორციელებს ქალთა ოთახის განვითარების ხელშეწყობასა და თანადაფინანსებას, რათა მისცეს საშუალება მუნიციპალიტეტს, განახორციელოს შესაძლებლობების გამავითარებელი სხვადასხვა პროექტებისა და ინიციატივების წარმოჩენა, რათა შემდგომ შესაძლებელი გახდეს გარე დაფინანსების მოზიდვა.

მუნიციპალიტეტი თავის მხრივ, იღებს ვალდებულებას ხელი შეუწყოს ქალთა ოთახის ფუნქციონირებას, რათა სრულფასოვანი მომსახურება გაუწიოს მუნიციპალიტეტში მოსულ ქალებსა და ბავშვებს.

ქალთა ოთახი - არის ახალი მუნიციპალური სერვისი, ღია სივრცე ქალებისათვის და არა მარტო ქალებისათვის

ქალთა ოთახების მიზანი

ქალთა ოთახების არსია სამიზნე მუნიციპალიტეტების - (ქვემო ქართლი: რუსთავი, ბოლნისი, გარდაბანი, დმანისი, თეთრიწყარო, მარნეული, წალკა; სამცხე - ჯავახეთი: ბორჯომი, ადიგენი, ახალციხე, ასპინძა, ახალქალაქი, ნინოწმინდა) თვითმმართველობის ორგანოებში ქალაქსა და სოფელში მცხოვრები ქალების ჩართულობის, ინფორმირებულობის, თანამონაწილეობის გაზრდისა და გენდერული თანასწორობის დამკვიდრების ხელშეწყობა.

ქალთა ოთახი - მომხმარებელს სთავაზობს პრაქტიკულ სერვისს:

- ბიბლიოთეკას, კომპიუტერთა და ინტერნეტით მომსახურებას, სადამოს კლასებსა და ბავშვთა კუთხეს;
- ინფორმაციის მიღება-გაცნობა ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების სიახლეებზე და მიმდინარე საქმიანობებზე;
- ასევე, სპეციალური ტრენინგ პროგრამებსა და სხვადასხვა საგანმანათლებლო საქმიანობას;
- მონათესავე თემებზე მომუშავე სხვადასხვა პროგრამების, ჯგუფების შეკრებების ადგილს.

ახალი მომსახურების, ქალთა ოთახის სერვისის მიზანია ქალების ჩართულობის გაზრდა გადაწყვეტილების მიღებისა და ადგილობრივ დონეზე თემის განვითარების პროცესში, რათა მათ მიეცეთ ქალის როლის გაძლიერებისა და გააქტიურების შესაძლებლობა. ასევე მნიშვნელოვანია, ქალთა ოთახების მუშაობის პროცესში სოფლად მცხოვრები ქალების უშუალოდ ჩართვა.

2010 წელს, მაისში საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებული კანონი უშუალოდ ეხება ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების პასუხისმგებლობას კანონის იმპლემენტაციის საქმეში. კანონი უზრუნველყოფს სათანადო პირობების შექმნას, ქალისა და მამაკაცის თანასწორი უფლებების დაცვის მიზნით.

ქალთა ოთახის მენეჯერის (წამყვანი სპეციალისტი მოქალაქეთა მიღებისა და მომსახურების საკითხებში) ფუნქციებია:

- უზრუნველყოს ვიზიტორთა მიღება და მათთვის განსაზღვრული მომსახურების წარმოება (კომპიუტერული მომსახურება, ბიბლიოთეკა, ინტერნეტი, ბავშვთა კუთხე, შეხვედრები);
- არის საკონტაქტო პირი ქალთა და გენდერულ საკითხებზე მომუშავე ორგანიზაციებისათვის სამიზნე მუნიციპალიტეტებში;
- გაუწიოს ფასილიტაცია ქალთა ოთახსა და კერძო/სამოქალაქო სექტორს შორის კონტაქტების დამყარებას;
- მოაწყოს შეხვედრები სოფლად მცხოვრები ქალებისათვის და შეარჩიოს საკონტაქტო პირი ყველა თემში – „აქტიური ქალი“;
- მოემსახუროს თვითმმართველობაში ვიზიტად მყოფ ქალებსა და ბავშვებს, მათთვის სასურველი ინფორმაციის მიწოდებით;
- ტრენინგების და მსგავსი ტიპის ღონისძიებების მოწყობა;
- ქალთა ოთახებში „ყავა, ჩაის დღის“ მოწყობა. შეხვედრები სხვადასხვა დარგის სპეციალისტებთან, ლიდერ ქალებთან, მათი გამოცდილების გაზიარების მიზნით.

ქალთა ოთახები არის მუნიციპალური სერვისი, რომლის ფუნქციონირება და კოორდინაცია არის მუნიციპალიტეტის გამგეობაში. მას დახმარებას უწევს „ჰორიზონტის გაფართოება: გაუმჯობესებული არჩევანი ქალებისა და გოგონების პროფესიული და ეკონომიკური განვითარებისთვის“ პროგრამა, რომელიც ხორციელდება კონფლიქტებისა და მოლაპარაკებების საერთაშორისო კვლევითი ცენტრის (ICCN) მიერ, ამერიკის შეერთებული შტატების განვითარების სააგენტოს - USAID – ის მხარდაჭერით და საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაცია „მერსი ქორფსთან“ პარტნიორობით.

პროგრამის მიხედვით „ქალთა ოთახები“ იფუნქციონირებს სამცხე-ჯავახეთისა და ქვემო-ქართლის 13 მუნიციპალიტეტში. „ქალთა ოთახებს“ კურირებს მიმართულების კოორდინატორი, რომელიც უზრუნველყოფს „ქალთა ოთახების“ ფუნქციონირებას, თანამშრომელთა მომზადებასა და ჩართულობას აქტიურ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. ქალთა ოთახის მენეჯერები ამზადებენ ყოველთვიურ ანგარიშს და წარუდგენენ პროგრამის კოორდინატორს და მუნიციპალიტეტის შესაბამის ორგანოს.

ქალთა ოთახის მენეჯერის თანამდებობის შერჩევის აღწერის დოკუმენტი

- ქალთა ოთახის მენეჯერის მოვალეობები, პასუხისმგებლობები და უფლებების აღწერა¹³.
- „რა უნდა აკეთოს ქალთა ოთახების მენეჯერმა სამუშაოზე?“
- „როგორ უნდა შევარჩიოთ ქალთა ოთახების მენეჯერი?“

ქალთა ოთახის მენეჯერის შერჩევის კრიტერიუმი: როგორ?

ქალთა ოთახების მენეჯერის დასახელების პრეროგატივა აქვს ადგილობრივ მუნიციპალიტეტებს. ქალთა ოთახების მენეჯერების ვაკანსიისთვის მომზადებული მოკლე კითხვარისა¹⁴ და მუნიციპალიტეტის მიერ კანდიდატურის დასახელების საფუძველზე ეწყობა გასაუბრება (ქალთა ოთახისა და განათლების კოორდინატორები აწყობენ გასაუბრებას) და შერჩევის შემდეგ ხდება თანამდებობის დაკავება ხელშეკრულების საფუძველზე მუნიციპალიტეტის მხრიდან და ასევე, პროგრამის მხრიდან სამუშაო აღწერილობა.

ქალთა ოთახების პროგრამის საჭიროებები

პროგრამით შერჩეული მუნიციპალიტეტების ფარგლებში მცხოვრებ ქალთა ჩართულობის გაზრდის ხელშესაწყობად ადგილობრივი ხელისუფლების საქმიანობაში და განსახორციელებელ პროგრამებში ჩართვის ხელშეწყობა; ქალთა საჭიროებების გამოვლენა და მათი გათვალისწინების ხელშეწყობა ადგილობრივი ხელისუფლების საქმიანობაში.

კითხვარი

„ქალთა ოთახის“ მენეჯერებისათვის

¹³ უხელმძღვანელოს ქალთა ოთახებს, კომპიუტერის გამოყენების უნარ-ჩვევები, ინტერნეტში მუშაობის გამოცდილება სხვადასხვა ტიპის ინფორმაციაზე, ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების სიახლეებზე და მიმდინარე საქმიანობებზე ინფორმაციის მიღება-გაცნობის უნარი, კომუნიკაციის უნარი და სხვადასხვა საგანმანათლებლო გამოცდილება ტრენინგები და სემინარები..

¹⁴ დანართი 1

1. „ქალთა ოთახის“ მენეჯერის ვაკანსიაზე უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ კრიტერიუმებს

მუნიციპალიტეტის თანამშრომელი ან მუნიციპალიტეტის მიერ დასახელებული კანდიდატი

კომპიუტერის გამოყენების უნარ ჩვევები

საგანმანათლებლო ტრენინგები:

დადებითი პასუხის შემთხვევაში გთხოვთ, დააკონკრეტოთ რა თემაზე გაგივლიათ ტრენინგები (გენდერული თანასწორობა, ადამიანის უფლებები, სახელმწიფო მოწყობა (ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები), მოქალაქეთა მონაწილეობა მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში, თუ სხვა):

სხვა გამოცდილება (გთხოვთ, დააკონკრეტოთ)

2. როცა გაიგეთ, რომ ასეთი ვაკანსია ცხადდებოდა თქვენს მუნიციპალიტეტში, რა მოლოდინი გაგიჩნდათ?

ადგილი ქალთა განვითარების ხელშესაწყობად

დასვენების სივრცე ქალებისათვის

ბავშვების გასაჩერებელი ადგილი

საგანმანათლებლო ოთახი

ადგილი, სადაც დავებმარებით მოქალაქეებს

არანაირი მოლოდინი არ გამჩენია

სხვა (გთხოვთ, დააკონკრეტოთ)

3. თქვენი აზრით, რა უნდა გაკეთდეს იმისათვის, რომ „ქალთა ოთახმა“ ხელი შეუწყოს ქალების გააქტიურებას სათემო და მუნიციპალურ დონეებზე?

მუშაობა მუნიციპალიტეტის ყველა დონეზე

მუშაობა ქალებთან

სოფლად მცხოვრები ქალების პრობლემების წინ წამოწევა

პრობლემების მოგვარების პროცესში მონაწილეობა, მუნიციპალიტეტთან შუამდგომლობა და კოორდინაცია

სხვა (გთხოვთ, დააკონკრეტოთ)

4. რა როლი შეიძლება, შეასრულოს “ქალთა ოთახმა” ქალთა ეკონომიკური გაძლიერების თვალსაზრისით?

პროფესიული ტრენინგები

დადებითი პასუხის შემთხვევაში, გთხოვთ, დააკონკრეტოთ რა თემაზე ისურვებდით (მესაქონლეობა, მებაღეობა, საქონლის დაავადებების პრევენცია, ხელსაქმე და სხვა):

მეორე კომპონენტი

გოგონების განათლებისა და პროფესიული არჩევანის საკითხზე არსებული სიტუაცია და მონაცემები საქართველოში

სამაგიდო კვლევა

შესავალი

პროგრამის არსისა და შინაარსიდან გამომდინარე, სამაგიდო კვლევის მიზანია სიტუაციის აღწერა საქართველოში სასკოლო ასაკის გოგონების (აქცენტით უფროსკალსელებზე) განათლების მიღებისა და გავითარებისთვის საჭირო პირობების არსებობის, ასევე მათი მომავალი პროფესიული არჩევანის შესაძლებლობის ან შეზღუდულობის კუთხით.

გოგონები, განსაკუთრებით უფროსი სასკოლო ასაკის კატეგორიაში შემავლები, ძალზე საინტერესო და რთული ჯგუფია, რადგან მათთან დაკავშირებული მდგომარეობის ანალიზი სულ მცირე ორი ჭრილიდან შეიძლება, განვიხილოთ: როგორც ქალები და როგორც ბავშვები. ცნობილია, რომ ორივე კატეგორია ყველაზე უფრო დაუცველია, როდესაც საქმე ეხება საომარ მოქმედებებს, ეკონომიკურ და სოციალურ კრიზისებს და რასაკვირველია, საზოგადოებრივ აზრსა და სტერეოტიპებს. შესაბამისად, უფროსი სასკოლო ასაკის გოგონები ძალზე რთული ჯგუფია, რომლის პრობლემები მომდინარეობს როგორც მათი გენდერული უფლებების, ასევე, მათი, როგორც ბავშვების უფლებების დარღვევით.

გარდა ამისა, პრობლემები და ბარიერები რამდენიმე სხვადასხვა დონეზე იჩენს თავს. პროგრამის მიზნებიდან გამომდინარე, სამაგიდო კვლევის ძირითად აქცენტს ორი დონე - საკანონმდებლო ბაზა და საზოგადოებრივი აღქმები (შესაბამისად პრაქტიკებიც) წარმოადგენს. საყურადღებოა, რომ პროგრამის სამიზნე ორი რეგიონი - სამცხე-ჯავახეთი და ქვემო ქართლი - ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებით დასახლებული მხარეებია და ამიტომ, კვლევაში ასევე დაეთმოთა ყურადღება იმ პრობლემებსა და ბარიერებს, რომლებიც ინტეგრაციის ნაკლებობითაა გამოწვეული.

საკანონმდებლო ბაზა

უფროსი ასაკის გოგონების, როგორც კონკრეტული ჯგუფის, უფლებების დაცვას ან მათი პრობლემების განხილვას, არ უზრუნველყოფს რომელიმე ერთი კონკრეტული საკანონმდებლო აქტი. თუმცა, როგორც ზემოთ აღინიშნა, მათი უფლებები ქალებისა და ბავშვების შესახებ კანონმდებლობასა და კვლევებშია გაფანტული. თეორიულად და იდეალურ სიტუაციაში მხოლოდ ორი აქტი - გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კონვენციები ბავშვის უფლებების დაცვისა და ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ, იქნებოდა საკმარისი ქალთა და ბავშვთა უფლებების დასაცავად და შესაბამისად, ბარიერების გადასალახავად;

რადგან, საქართველო ორივე კონვენციის ხელმომწერია და ამ საკითხებთან დაკავშირებული ეროვნული კანონმდებლობის ხარვეზების შემთხვევაშიც კი, შესაბამისად განხორციელებული საერთაშორისო კონვენციები შეძლებდნენ სიტუაციის მნიშვნელოვნად გაუმჯობესებას. თუმცა, რასაკვირველია, ეს ასე არ არის. გარდა საერთაშორისო ვალდებულებებისა, საქართველოს კანონმდებლობაც უზრუნველყოფს ქალებისა და ბავშვების დაცვის მექანიზმებს. გარდა საქართველოს კონსტიტუციის 14-ე მუხლისა, რომელიც კანონის წინაშე ათანაბრებს საქართველოს ყველა მოქალაქეს, 16-ე მუხლი მათ საკუთარი პიროვნების თავისუფალი განვითარების უფლებას ანიჭებს, ხოლო 35-ე მუხლის მიხედვით ყველას აქვს განათლების მიღებისა და მისი ფორმის არჩევის უფლება. საქართველოს კანონი ზოგადი განათლების შესახებ თანაბარ მდგომარეობაში აყენებს გოგონებსაც და ვაჟებს. საქართველოს კანონი გენდერული თანასწორობის შესახებ კრძალავს დისკრიმინაციას, რომელიც შემდეგნაირადაა განმარტებული: სქესის ნიშნით ნებისმიერი განსხვავება, გამიჯვნა ან/და შეზღუდვა, რაც გამოხატულია უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებების განსხვავებული აღიარებით, შესაძლებლობების არათანაბარი წარმოჩენით, შესუსტებით ან სრული უარყოფით და ხორციელდება პირდაპირი ან ირიბი დისკრიმინაციის ფორმით¹⁵. ხოლო, ამავე კანონის მე-9 მუხლის მიხედვით, სახელწიფო ვალდებულია, შექმნას თანაბარი პირობები ქალისა და მამაკაცის საგანმანათლებლო დაწესებულებაში ზოგადი, პროფესიული, უმაღლესი განათლების მიღებისა და საგანმანათლებლო და სამეცნიერო პროცესის განხორციელებაში თანაბარი მონაწილეობისთვის.¹⁶

აღსანიშნავია, რომ სტატისტიკური მონაცემების წარმოება ჯერ კიდევ მოიკოჭლებს საქართველოში. იგივე მდგომარეობაშია ქალთა საკითხებისადმი დაკავშირებული სტატისტიკაც. მიუხედავად იმისა, რომ კანონი გენდერული თანასწორობის შესახებ ითვალისწინებს ანგარიშებისა და მონიტორინგის სისტემის ჩამოყალიბებას, ასევე გენდერულ საკითხებთან დაკავშირებით სახელმწიფო სტატისტიკურ ანგარიშებში სქესის ნიშნით განცალკევებული მონაცემები (მაჩვენებლები და შესაბამისი ინდიკატორები) გენდერული თანასწორობის საკითხებში საქართველოს მოთხოვნათა რეალიზაციის, სახელმწიფოს მიერ დაგეგმილი ღონისძიებების განხორციელებისა და აღნიშნულ სფეროში საერთაშორისო ვალდებულებების შესრულების ეფექტური მონიტორინგის მიზნით¹⁷, სტატისტიკური მონაცემები ამ მხრივ მაინც მწირია. მართალია, სტატისტიკის დეპარტამენტის ოფიციალურ ვებგვერდზე ცალკეა გამოყოფილი გენდერული სტატისტიკა, თუმცა, წარმოდგენილი მონაცემები არ იძლევა სხვა ცვლადებთან შეპირისპირების საშუალებას, ხოლო დარგობრივ სტატისტიკაში (მაგ. განათლების შესახებ) უმეტეს შემთხვევაში ქალები ცალკე არ ჩანან.

¹⁵ საქართველოს კანონი გენდერული თანასწორობის შესახებ, მუხლი მესამე 'კანონში გამოყენებულ ტერმინთა განმარტება

¹⁶ საქართველოს კანონი გენდერული თანასწორობის შესახებ, მუხლი მეცხრე, ა პუნქტი

¹⁷ საქართველოს გენდერული თანასწორობის კანონი, მუხლი ხუთი

გარდა ამისა, საქართველოს პარლამენტში ფუნქციონირებს გენდერული თანასწორობის საბჭო, რომლის ერთ-ერთი პასუხისმგებლობაა 'საქართველოში გენდერული თანასწორობის პოლიტიკის განხორციელების ღონისძიებათა სამოქმედო გეგმის' განხორციელების შეფასება. პირველი ასეთი გეგმა საქართველოს პარლამენტმა 2011 წელს მიიღო და 2013 წელს დასრულდა. თუმცა, საბჭოს ის ჯერ კიდევ არ შეუფასებია. გეგმა რვა მიმართულებისგან შედგება: გენდერული თანასწორობის სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და მისი განხორციელების ხელშეწყობა, განათლება და ცნობიერების ამაღლება, გენდერული თანასწორობის უზრუნველყოფა ეკონომიკის სფეროში, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვა, ადგილობრივ დონეზე გენდერული თანასწორობის უზრუნველყოფა, ქალი და პოლიტიკა, გარემოს დაცვის სფერო და სამართალდამცავი სფერო. ექსპერტთა შეფასებით გეგმას, რომ არაფერი ვთქვათ მის განხორციელებაზე, სერიოზული ხარვეზები აქვს. ერთ-ერთი მათგანია ინდიკატორების არარსებობა, რომელთა საშუალებითაც შესაძლებელი გახდებოდა სამოქმედო გეგმით დაგეგმილი ღონისძიებების ჩატარების ეფექტიანობის გაზომვა. გარდა ამისა, გეგმაში საუბარი არ არის ისეთ მნიშვნელოვან პრობლემებზე, როგორცაა გოგონების ნაადრევი ქორწინება და ნაადრევი ფეხმძიმობა, რომლებთან მიმართებაშიც არ შემუშავებულა სახელმწიფო პოლიტიკა. ამ საკითხებთანაა მიბმული უმაღლეს განათლებაზე ქალების ხელმიუწვდომლობა, რაც მათი კარიერული წინსვლის შემაფერხებელია. განათლების ტექნიკური სპეციალობების ქალებისთვის ხელმისაწვდომობასთან დაკავშირებით, განათლების მინისტრმა თამარ სანიკიძემ განაცხადა: 'ვგეგმავთ, რომ ისეთი მიმართულებები, როგორც არის ტექნიკური მიმართულებები, საინჟინრო მიმართულებები, რომელიც პრიორიტეტულია უმაღლესი განათლების ნაწილში ჩვენთვის, შევადგინოთ გეგმა, რომლის მიხედვითაც მოხდება ქალბატონების თანამონაწილეობა და მოხვედრა ასეთ მიმართულებებზე უმაღლესეში'.¹⁸

2000 წელს ათასწლეულის დეკლარაციაზე ხელის მოწერით საქართველომ აიღო ვალდებულება, განესაზღვრა და განეხორციელებინა ათასწლეულის განვითარების რვა მიზანი საქართველოს კონკრეტული საჭიროებებიდან გამომდინარე. რვა მიზნიდან რიგით მესამეა გენდერული თანასწორობა და ქალთა უფლებები, რომლებიც შემდეგ ამოცანას ისახავს მიზნად:

- 2005 წლისთვის დაწყებით და საშუალო განათლების სისტემაში გენდერული უთანასწორობის აღმოფხვრა, 2015 წლისთვის კი განათლების სისტემის ყველა დონეზე
- გოგონებისა და ბიჭების თანასწორობა დაწყებით, საშუალო და უმაღლესი განათლების სისტემაში
- ქალთა დასაქმების წილის გაზრდა სოფლის მეურნეობის სექტორში
- ეროვნულ პარლამენტში ქალთა წარმომადგენლობის გაზრდა

¹⁸ 'ნეტგაზეტი', 2014 წლის 3 მარტი. ხელმისაწვდომია: <http://www.netgazeti.ge/GE/105/Life/28780/>

მიზნების შესრულების შესახებ ბოლო ვრცელი ანგარიში 2006 წელს გაკეთდა. თუმცა, 2014 წელს გამოიცა ათასწლეულის გამოწვევის ფონდი - საქართველოს მიერ განხორციელებული შრომითი ბაზრის მოთხოვნისა და საქართველოში ე.წ. STEM საგანმანათლებლო პროგრამებში მონაწილეობის ბარიერების კვლევა, რომელიც პირდაპირ უკავშირდება სამაგიდო ანალიზის თემას და რომელიც ქვემოთაა განხილული.

გოგონები განათლების სისტემაში

ერთი შეხედვით, გოგონების თანაფარდობა ვაჟებთან საქართველოს ზოგად, პროფესიულ და უმაღლესი განათლების დაწესებულებებში საგანგაშო არ არის. ოფიციალური სტატისტიკის მიხედვით 2012-2013 წლებში საბაზო სკოლა საქართველოში 24 222 გოგონამ და 27 291 ვაჟმა დაასრულეს, ხოლო იმავე წლებში 21 248 გოგონამ და 21 195 ვაჟმა დაამთავრეს საჯარო სკოლა, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ მართალია უმნიშვნელოდ, მაგრამ მაინც მეტმა გოგონამ მიიღო საშუალო განათლება. იმავე წლებში მთლიანად საქართველოში 14 483 გოგონა და 11 567 ვაჟი ჩაირიცხა ქვეყნის უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში¹⁹, რაც კიდევ ერთხელ მიუთითებს, რომ ფარდობა გოგონების სასარგებლოდ იხრება. თუმცა, ეს მაჩვენებელი სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ შრომის ბაზარზე ქალი და მამაკაცი ერთნაირად არიან წარმოდგენილი ან თანაბარ პირობებში უწევთ კონკურენცია. იმავე წყაროს მიხედვით, მიუხედავად იმისა, რომ უფრო მეტი ქალი იღებს ქვეყანაში უმაღლეს განათლებას, კაცები მაინც უფრო ეკონომიკურად აქტიურები არიან: 2012 წელს ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობა ასე გამოიყურება: ქალები - 57%, მამაკაცები - 78%, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ ქალთა ეკონომიკური აქტივობა და მონაწილეობა ქვეყნის ეკონომიკურ ცხოვრებაში ძალიან დაბალია. 'გენდერული უთანასწორობის გლობალური ინდექსის' მონაცემებით, საქართველო 136 ქვეყანას შორის 64-ე ადგილს იკავებს. ამავე მონაცემებით ჩანს, რომ საქართველო წინა წლებთან შედარებით პროგრესს არ განიცდის.²⁰

ამასთან, იკვეთება საინტერესო პატერნი, რაც ნაწილობრივ ხსნის მამაკაცებთან შედარებით ქალების დასაქმების შედარებით დაბალ მაჩვენებელს და განპირობებულია მოსახლეობაში, მათ შორის, დამსაქმებლებში ფართოდ გამჯდარი სტერეოტიპებით "გენდერულად შესაბამის" პროფესიებთან დაკავშირებით (რომელიც უფრო დეტალურად შემდეგ ნაწილშია განხილული). კერძოდ, არსებობს პროფესიები, რომლებიც უფრო 'მიზანშეწონილად' მიიჩნევა მამაკაცებისთვის, ვიდრე ქალებისთვის. შესაბამისად, არსებობს უფრო 'ქალური' დისციპლინებიც. მაგალითად, 2013 წელს სტუდენტების რაოდენობა საჯარო და კერძო საგანმანათლებლო დაწესებულებების პროფესიულ საგანმანათლებლო პროგრამებზე ქალებისა და მამაკაცების განაწილება პროგრამების მიხედვით ასე გამოიყურება:²¹

ქალი კაცი

¹⁹ საქართველოს სტატისტიკის დეპარტამენტი. ქალი და კაცი საქართველოში. 2013 წელი. ხელმისაწვდომია: http://geostat.ge/cms/site_images/files/georgian/health/qali%20da%20kaci-2013.pdf

²⁰ საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიში საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ. 2013 წელი. გვ. 493 www.ombudsman.ge

²¹ საქართველოს სტატისტიკის დეპარტამენტი, 2013 წელი

აგრარული მეცნიერებანი	896	1195
ინჟინერია	1106	6222
მეცნიერება/ზუნებისმეტყველება	195	105
სამართალი	213	443
სოც. მეცნიერებები	94	70
ხელოვნება	1098	264
ჯანდაცვა	2334	402

ეს მონაცემები თვალნათლივ ადასტურებს საზოგადოებაში ფართოდ გავრცელებულ სტერეოტიპებს იმასთან დაკავშირებით, რომ მამაკაცები უფრო ძლიერები არიან ე.წ. ტექნიკურ საგნებსა და დისციპლინებში ანუ ე. წ. STEM²² დარგებში, ვიდრე ქალები, რომელთა საქმეა ძირითადად ხელოვნება, ჯანდაცვა და სოციალური მეცნიერებები, ძალზე საინტერესოა ის, რომ ამ სტერეოტიპს სრულიად აქარწყლებს 2011 წელს გამოცდების ეროვნული ცენტრის მიერ ჩატარებული მათემატიკისა და საბუნებისმეტყველო საგნების სწავლისა და სწავლების კვლევის შედეგები, რომელთა მიხედვითაც, გოგონებმა ბიჭებზე მართალია ზღვრული, მაგრამ მაინც უკეთესი მაჩვენებელი აჩვენეს მათემატიკასა და ყველა საბუნებისმეტყველო საგანში ფიზიკის გარდა, სადაც ბიჭებმა 2 ქულით გაუსწრეს თანატოლ გოგონებს²³. ამ ტენდენციაზე მიუთითებს ერთიანი ეროვნული გამოცდების სტატისტიკაც, რომლის მიხედვით, გოგონებმა ბიჭებზე ოდნავ უკეთესი შედეგები აჩვენეს ყველა საბუნებისმეტყველო საგანში მათემატიკის გარდა, რომელშიც მათ მნიშვნელოვნად გადაუსწრეს ბიჭებს.²⁴

თუ გავითვალისწინებთ, რომ გოგონები, სულ მცირე, თანაბრად ძლიერები არიან საბუნებისმეტყველო საგნებში, როგორც ბიჭები, იბადება კითხვა, თუ რატომ ირჩევენ ისინი საბუნებისმეტყველო დისციპლინებს უფრო ნაკლებად, ვიდრე ბიჭები, და შესაბამისად, რატომ არიან ისინი ნაკლებად კონკურენტუნარიანები ამ დარგებში შრომის ბაზარზე?

ამ კითხვაზე პასუხის გასაცემად მნიშვნელოვანია ის სტერეოტიპები და აღქმები, რომლებიც მნიშვნელოვნად განაპირობებენ არჩევანს და ქმნიან ბარიერს გოგონების განვითარებისათვის მათი პოტენციისა და მისწრაფებების გათვალისწინების გარეშე.

აღქმები და სტერეოტიპები

2014 წელს გამოქვეყნდა ათასწლეულის გამოწვევის ანგარიში, რომლის მიზანია საქართველოში შრომის ბაზრის მოთხოვნებისა და საბუნებისმეტყველო დარგების საგანმანათლებლო პროგრამებში მონაწილეობის ბარიერების კვლევა.²⁵

²² STEM - მეცნიერება, ტექნოლოგია, საინჟინრო დარგები და მათემატიკა

²³ შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი, 2013 წელი. მათემატიკისა და საბუნებისმეტყველო საგნების სწავლისა და სწავლების კვლევა. ხელმისაწვდომია: http://www.naec.ge/images/doc/SXVA/timss%202011-%20science_.pdf

²⁴ Studies of Labor Demand, Barriers to Participate in STEM Education Programs and Occupations in Georgia. Millennium Challenges Account – Georgia. Authors: Peter Gay, Nino Javakhishvili and Giorgi Shubitidze.

²⁵ იქვე

კვლევის თანახმად, უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტების უმრავლესობამ განაცხადა, რომ ოჯახის გავლენა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს მათ მიერ კარიერის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებაში. თვისებრივი კვლევის შედეგად კი გამოვლინდა, რომ განათლების სისტემაში ჯერ კიდევ მძლავრია გენდერული სტერეოტიპები. მაგალითად, მასწავლებლების მხრიდან უფრო ხშირია ბიჭების წახალისება ტექნიკურ და საბუნებისმეტყველო საგნების სწავლებისას, ვიდრე გოგონების შემთხვევაში. სახელმძღვანელოებიც კი ამ საგნებში, უფრო ხშირად ვაჟების სურათებს იყენებენ ილუსტრაციებად, ვიდრე გოგონებისას.²⁶ საინტერესო ტენდენციები გამოიკვეთა დამსაქმებელთა დამოკიდებულების კვლევისას: გამოკითხული დამსაქმებლების 92%-მა განაცხადა, რომ ისინი ვერ ხედავენ ქალების წარმომადგენლობის გაზრდის საჭიროებას საკუთარ კომპანიაში/საწარმოში. 26.7%-მა განაცხადა, რომ მიუხედავად იმისა, რომ ისინი აღიარებენ გენდერულ უთანასწორობას დასაქმების ადგილებზე, 91% მაინც თვლის, რომ ქალები არ ხვდებიან ბარიერებს, თუ მათი არჩევანი ტექნიკური დარგია.²⁷

სტერეოტიპებისა და აღქმის გავლენას გოგონების განვითარების პერსპექტივებსა და კარიერის არჩევანზე ადასტურებს კიდევ ერთი კვლევა, რომელიც მიზნად ისახავს პოლიტიკასა და ბიზნესში საზოგადოებრივი აღქმის კვლევას გენდერულ უთანასწორობასთან დაკავშირებით.²⁸ კვლევის შედეგების თანახმად, გამოკითხულთა 61% თვლის, რომ ქალები უფრო მეტად ოჯახის მოვლითა და ბავშვების აღზრდით უნდა იყვნენ დაკავებული, ვიდრე პროფესიული კარიერით. ამ მოსაზრებას უფრო მეტი მამაკაცი იზიარებს (72%), ვიდრე ქალი (52%) და არ შეინიშნება მნიშვნელოვანი განსხვავება სოფლად და ქალაქად მცხოვრებ რესპონდენტებს შორის.²⁹

გარდა ამისა, რესპონდენტების აზრით, ქალი შედარებით მსუბუქი საქმით უნდა დაკავდეს - მათ შეიძლება ჰქონდეთ სამსახური, მაგრამ ამან ხელი არ უნდა შეუშალოს ქმრისა და ბავშვების მოვლაში, რადგან სწორედ ესაა მათი უმთავრესი მოვალეობა. შესაბამისად, საზოგადოება ქალს ურჩევს ისეთ პროფესიებს, რომლებიც "შეეფერება" ქალს - ექიმი, ექთანი, მასწავლებელი და ა.შ. ასევე გავრცელებული და პოპულარული შეხედულების მიხედვით, ქალს სიამოვნებს საოჯახო საქმიანობა, რომლის შესრულებისას ის უფრო ბედნიერია, ვიდრე სამსახურში წარმატების მიღწევის შემთხვევაში იქნებოდა. როგორც ქალები (87%), ასევე მამაკაცები (88%) თვლიან, რომ შეიძლება სამსახური კარგი იყოს ქალისთვის, მაგრამ ყველა ქალს უნდა ოჯახი და ბავშვები.³⁰ შესაბამისად, ქალისთვის 'სასურველი' პროფესიების ჩამონათვალი კვლევის რესპონდენტების მიხედვით, ასე გამოიყურება:

- მასწავლებელი (სკოლის ან რეპეტიტორი)
- ფარმაცევტი
- ექიმი
- ჟურნალისტი

²⁶ ნ. ბერეკაშვილი, „განათლების სფერო და გენდერული თანასწორობა“, ანალიტიკური სტატია, NIMD პუბლიკაცია, 2013

²⁷ Studies of Labor Demand, Barriers to Participate in STEM Education Programs and Occupations in Georgia. Millennium Challenges Account – Georgia. Authors: Peter Gay, Nino Javakhishvili and Giorgi Shubitidze. გვ. 12

²⁸ Public Perception on Gender Equality in politics and business, Tbilisi 2013. Enhancing Gender Equality in Georgia. UN Women, UNDP and UNFPA.

²⁹ იქვე, გვ.19

³⁰ იქვე, გვ. 34

- ბანკის ოპერატორი
- მცირე ბიზნესი/მეწარმეობა
- არასამთავრობო სექტორის ორგანიზაციები
- მომსახურების სფერო

კვლევის მიხედვით გამოიკვეთა კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი და საკმაოდ საგანგაშო ტენდენცია: ყველაზე მძლავრი არგუმენტი, რომლითაც გამოკითხულები იყენებენ იმის დადასტურებლად, რომ ოჯახი ქალის საქმეა, ხოლო კარიერაზე კაცმა უნდა იზრუნოს, არის ის, რომ კაცებს უფრო დიდი პოტენციალი აქვთ კარიერული წარმატების მისაღწევად - მათ გააჩნიათ უფრო მეტი უნარ-ჩვევა, ვიდრე ქალებს, ამიტომაც, ქალებმა უნდა მიხედონ ოჯახს, ხოლო კაცებმა - იმუშაონ.³¹

გამოწვევები სამცხე-ჯავახეთსა და ქვემო ქართლში

რადგან პროგრამის ძირითად სამიზნე არეალს საქართველოს სამცხე-ჯავახეთისა და ქვემო ქართლის ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებული რეგიონები წარმოადგენს, მნიშვნელოვანია, ხაზი გაესვას იმ გარემოებებს, რაც კიდევ უფრო ართულებს გოგონების განვითარებას და ამტკიცებს იმ ბარიერებს, რაც მთელ ქვეყანას ახასიათებს. ამ მხრივ, განსაკუთრებულ ყურადღებას იწვევს ორი ძალზე მწვავე პრობლემა, რომელიც განსაკუთრებული სიმწვავეით თავს ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებულ რეგიონებში ვლინდება.

ადრეული ქორწინება

ადრეული ქორწინება იშვიათი მოვლენა არ არის საქართველოსთვის და სხვა ფაქტორებთან ერთად, გენდერულ უთანასწორობას უკავშირდება. გარდა ამისა, ადრეული ქორწინების შემთხვევების გავრცელების გამომწვევი ფაქტორები არაერთგვაროვანია და ხშირად ასახავს რელიგიურ, ეთნიკურ და რეგიონალურ განსხვავებებს. სიტუაციას ისიც ამძაფრებს, რომ ბავშვი-ცოლები ხშირად ხდებიან ოჯახური და სექსუალური ძალადობის მსხვერპლები, ხოლო ფეხმძიმობის დროს ხშირია ჯანმრთელობის მდგომარეობის გართულებები.³²

როგორც ირკვევა, ადრეული ქორწინება ხშირია კონკრეტულ ეთნიკურ და რელიგიურ ჯგუფებში. საქართველოს შემთხვევაში ამგვარი შემთხვევების გავრცელების არეებია აჭარის მაღალმთიანეთი და ქვემო ქართლის ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებული ადგილები. მაგალითად, ქვემო ქართლის რეგიონის ეთნიკური უმცირესობის კვლევამ გამოავლინა, რომ ქორწინებაში მყოფი ქალების 32 % თვრამეტი წლის ასაკამდე გათხოვდა, 5% 13-14 წლის ასაკში, ხოლო 16% - 15-16 წლისა. აღსანიშნავია, ამ მხარეებში ხშირია მოტაცების ან მშობლების თანხმობის შედეგად ადრეული ქორწინებები. მიუხედავად იმისა, რომ მშობლები, რომელთა შვილები არ იღებენ ზოგად განათლებას, ექვემდებარებიან ჯარიმას საქართველოს ადმინისტრაციული კოდექსის 172-ე მუხლის მიხედვით, დაჯარიმების შემთხვევები

³¹ იქვე, გვ.39

³² Child Marriage in Georgia, UNFPA

უკიდურესად მცირეა. სამართალდამცავები იშვიათად ერევიან ამგვარ საქმეებში, რადგან 'ოჯახის შიდა ამბებში ჩარევა' სოციალურად მიღებული არ არის.³³

ადრეულ ქორწინებას განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო სახალხო დამცველის 2013 წლის ანგარიშშიც, რომლის მიხედვითაც ქვეყანაში კვლავაც მაღალია ადრეული ქორწინების მაჩვენებელი გოგონებში. მიუხედავად არსებული ეროვნული და საერთაშორისო სამართლებრივი რეგულაციისა, ხშირია სკოლის მიტოვების ფაქტები ადრეული ქორწინების მიზნით. სახალხო დამცველის ანგარიშშიც ადასტურებს, რომ ამგვარი შემთხვევები მაღალია 'რეგიონებსა და ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებით დასახლებულ ტერიტორიულ ერთეულებში'.³⁴ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მონაცემებით, 2011 წლის ოქტომბრიდან 2013 წლის იანვრამდე საქართველოს საჯარო და კერძო სკოლებში საბაზო საფეხურის დასრულებამდე 7 367 გოგონამ შეწყვიტა განათლების მიღება, რისი მიზეზიც უმრავლეს შემთხვევებში, ადრეული ქორწინებაა. ეს შედეგი განსაკუთრებით მაღალია ქვემო ქართლის რეგიონში.³⁵ როგორც სახალხო დამცველის ანგარიშშია აღნიშნული, ადრეული ქორწინება განათლების მიღების შეწყვეტის ხარჯზე, მთელ რიგ პრობლემებს უქმნის გოგონებს, რომლებიც უმეტეს შემთხვევებში მოკლებულები არიან განვითარების, დასაქმებისა და დამოუკიდებელი ცხოვრების შესაძლებლობას.

განათლებისა და ინტეგრაციის ბარიერები

გარდა ქვეყანაში ზოგადად არსებული პრობლემებისა, რომლებიც გოგონათა განვითარებას, განათლებასა და დასაქმების ბარიერებს ეხება, ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებულ რეგიონებში არსებობს განათლებაზე ხელმისაწვდომობასა და ინტეგრაციასთან დაკავშირებული სერიოზული გამოწვევები. ეთნოსთაშორისი თანამშრომლობისა და კონსულტაციების ანალიტიკური ცენტრის ინფორმაციით, მიუხედავად სახელმწიფოს მიერ ჩატარებული ცალკეული ღონისძიებებისა, ეთნიკური უმცირესობების ნაწილი კვლავაც ვერ გრძნობს თავს საქართველოს სრულფასოვან მოქალაქედ, გარდა იმ ნაწილისა, რომლებიც დედაქალაქში ცხოვრობენ და ახერხებენ საკუთარი თავის რეალიზებას. ეს გაუცხოება დიდწილად განპირობებულია სახელმწიფო ენის არ ცოდნითა და ინფორმაციაზე ხელმიუწვდომლობით.³⁶ რეგიონებში მცხოვრებ სახელმწიფო ენის არმცოდნე ეთნიკურად არაქართველ მოსახლეობას, და ცხადია, მათ შორის, გოგონებიც მოიაზრებიან, ნაკლებად მიუწვდება ხელი ქვეყნის უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებზე. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო შეეცადა ზომების მიღებას ამ პრობლემასთან დაკავშირებით. 2012 წლიდან ამოქმედებული პროგრამის ფარგლებში საქართველოს მოქალაქე ეთნიკურად აზერბაიჯანელი და სომეხი აბიტურიენტები უმაღლეს სასწავლებლებში ჩარიცხვისას სპეციალური კვოტებით სარგებლობენ - მათ უფლება აქვთ მხოლოდ

³³ იქვე.

³⁴ საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიში საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ. 2013 წელი. გვ. 469 www.ombudsman.ge

³⁵ იქვე, გვ. 503

³⁶ Analytical Center for Interethnic Cooperation and Consultation on Radio Liberty. 21 December 2012. Available at: <http://www.radiotivsupleba.ge/content/etnikuri-umciresobei/24805179.html>

ზოგადი უნარების გამოცდა ჩააბარონ მშობლიურ ენაზე და მოსამზადებელ ფაკულტეტზე ჩააბარონ (შესაბამისი ცვლილება შევიდა საქართველოს კანონში უმაღლესი განათლების შესახებ). ერთი წლის განმავლობაში ეს სტუდენტები გადიან ქართული ენის ინტენსიურ კურსს და შემდეგ უკვე შეუძლიათ უმაღლესი განათლების მისაღებად გააგრძელონ სწავლა. მიუხედავად იმისა, რომ 2011 წელს ამ პროგრამით 300 სტუდენტმა ისარგებლა³⁷, ხოლო 2012 წელს უკვე 590-მა³⁸ (მათ შორის, 200 სომეხია, ხოლო 390 - აზერბაიჯანელი), ეს მაჩვენებელი მაინც მცირეა და ჩამორჩება სხვა რეგიონების მაჩვენებლებს. გარდა ამისა, არ არსებობს სტატისტიკა, თუ რომელ რეგიონებს წარმოადგენენ აღნიშნული სტუდენტები და რამდენია მათ შორის გოგონა.

თუმცა, უმაღლეს განათლებამდე მწვავედ დგას ზოგადი განათლების პრობლემა, რადგან რეგიონებში კომპაქტურად მცხოვრები ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლების უმეტესობა საკომუნიკაციო დონეზეც კი ვერ ფლობს ქართულს, რომ არაფერი ვთქვათ ზოგად და პროფესიულ საგანმანათლებლო სასწავლებლებში სწავლასა და პროფესიის დაუფლებაზე. საქართველოს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებები არ ამზადებენ სომხურ ან აზერბაიჯანულენოვან მასწავლებლებს. ასევე პრობლემატურია სასკოლო სახელმძღვანელოები და ზოგადი განათლების პროგრამების შესაბამისობა ეროვნულ სასწავლო პროგრამასთან. აზერბაიჯანულ და სომხურ სკოლებში სხვა პროგრამებს გადიან, ხოლო ქართულენოვანში - სხვას, რაც პრობლემას უქმნის ინტეგრაციას. გამოდის, რომ ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელ მოსწავლეებს, და მათ შორის, განსაკუთრებით გოგონებს (თუ გავითვალისწინებთ ზემოთმოყვანილ ბარიერებს), საშუალება არ აქვთ შეისწავლონ სახელმწიფო ენა, რაც აუცილებელია მათი განათლების, შესაძლებლობების ზრდისა და ასევე საქართველოს საერთო საგანმანათლებლო, შრომით და კულტურულ სივრცეში ინტეგრაციისთვის. რეგიონებში მოქმედი ე.წ. ენის სახლები ნაკლებად პასუხობენ მოთხოვნებს და არ ითვლებიან ეფექტიან ინსტრუმენტად.³⁹

დასკვნა

ზემოთ განხილული მასალის საფუძველზე, შეგვიძლია, დავასკვნათ, რომ მიუხედავად საქართველოს მიერ საერთაშორისო ვალდებულებების აღიარებისა და გენდერული თანასწორობის შესახებ რიგი საკანონმდებლო ინიციატივებისა, ჯერ კიდევ დასახვეწია საკანონმდებლო ბაზა რათა გოგონებსა და ქალებს განვითარების, განათლებისა და დასაქმების თანაბარი შესაძლებლობა შეექმნათ. განსაკუთრებით საყურადღებოა ხარვეზები კანონებისა და რეგულაციების განხორციელებაში, და ის გამოწვევები, რომლებსაც ქმნის მოსახლეობაში ღრმად გამჯდარი სტერეოტიპები და აღქმები, რომლებიც გოგონებს ოჯახებიდანვე უწყებს ბარიერებსა და დაბრკოლებებს განვითარებისა და განათლების პროცესში. გარდა ამისა, სათანადო ყურადღება არ ექცევა რეგიონებში არსებულ მდგომარეობას განათლებისა და

³⁷ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო. ხელმისაწვდომია: <http://www.mes.gov.ge/content.php?id=3786&lang=geo>

³⁸ Minority Integration in Georgia: Main Challenges and Opportunities (Case of Javakheti)

³⁹ Eastern Partnership Civil Society Forum – Georgian National Platform, Policy Paper – Working Group 4: Contacts between People. Available at: http://eapnationalplatform.ge/admin/editor/uploads/files/publications/PP_short%20version_WG4_Ethnic%20Minorities_ENG.pdf

ინტეგრაციის გაუმჯობესების, ასევე, ადრეული ქორწინების მანკიერი პრაქტიკის აღმოფხვრის აუცილებლობასთან დაკავშირებით. ანალიზმა უჩვენა, რომ უფროსი სასკოლო ასაკის გოგონები განსაკუთრებით მგრძობიარე და რთული ჯგუფია, მათი უფლებებისა და თავისუფლებების განხორციელების თვალსაზრისით, კერძოდ, ჩვენი პროგრამისთვის საკვანძო უფლებების: საკუთარი მომავლის თავისუფალი განსაზღვრის, ინდივიდუალური განვითარებისა და პროფესიული წინსვლის პერსპექტივის თვალსაზრისით. ასევე, ზოგადად აღსანიშნია, რომ საქართველოში არ მოიპოვება გოგონების პრობლემებზე მიმართული კომპლექსური კვლევა და ანალიზი, რომლის საჭიროებაც ნათლად გამოაჩინა ზემოთგანხილული მასალის პირველადმა ანალიზმაც.

გოგონების განათლებისა და განვითარებისთვის, სტერეოტიპებისაგან თავისუფალი პროფესიული არჩევანის საკითხზე არსებული განწყობების კვლევა ფოკუს ჯგუფის მეთოდით

ანგარიში

ანგარიშში მოცემულია პროგრამის ”ჰორიზონტის გაფართოება: გაუმჯობესებული არჩევანი ქალებისა და გოგონების პროფესიული და ეკონომიკური განვითარებისთვის” მთლიანი საბაზისო კვლევის შედეგების ერთი ნაწილი და წარმოადგენს პროგრამის სამიზნე რეგიონებში- ქვემო ქართლსა და სამცხე-ჯავახეთში გოგონების განვითარების, განათლებისა და პროფესიულ არჩევანთან დაკავშირებული განწყობების, მდგომარეობის სუბიექტური შეფასებების, ბარიერებისა და პერსპექტივების შესახებ ფოკუს ჯგუფის მეთოდით მიღებული ინფორმაციის ანალიზს.

შესავალი და ძირითადი თემები

ფოკუს ჯგუფებში გამართული დისკუსიები ემსახურებოდა სამიზნე აუდიტორიაში გოგონების განვითარების, განათლებისა და პროფესიულ არჩევანთან დაკავშირებული განწყობებისა და მდგომარეობის სუბიექტური შეფასებების გამოვლენას. მონაცემები მიღებულია ფოკუს ჯგუფების მონაწილეებისგან სამცხე-ჯავახეთისა და ქვემო ქართლის საზოგადოების წარმომადგენლებისგან სიტყვიერ ინფორმაციას ჯგუფური დისკუსიის საშუალებით.

ფოკუს ჯგუფები ჩატარდა როგორც საბაზისო კვლევის ნაწილი და დაიკავა პერიოდი 17 ივნისიდან 25 აგვისტომდე.

ფოკუს ჯგუფების შედგენისას გათვალისწინებული იყო შემდეგი პრინციპი: წარმოდგენილი უნდა ყოფილიყო ორივე სამიზნე რეგიონი, ეთნიკური მრავალფეროვნება, ქალაქი- სოფლის მოსახლეობა. ჯგუფების კომპოზიცია შეესაბამებოდა პროგრამის განათლების კომპონენტის სამიზნე ჯგუფებსა და წარმოადგენდა უფროსკლასელი გოგონების, პედაგოგებისა და მშობლების ჯგუფებს.

თითოეული მიზნობრივი ჯგუფისთვის შემუშავდა განსხვავებული კითხვარი. აზერბაიჯანელი და სომეხი ეროვნების მონაწილეებისთვის (მარნეულისა და ნინოწმინდას ჯგუფები) კითხვარები ითარგმნა და დისკუსია ჩატარდა ნაციონალურ და რუსულ ენებზე. სამცხე-ჯავახეთში და ქვემო ქართლში 6 ფოკუს ჯგუფის ფასილიტატორები იყვნენ გენდერულ საკითხებში ექსპერტები ქვემო ქართლისა და სამცხე-ჯავახეთის რეგიონებიდან: გულიკო ბექაური და ლეილა სულეიმანოვა, რომლებმაც გაიარეს წინასწარი ინსტრუქტაჟი.

დისკუსიის შეკითხვები შედგენილი იყო იმგვარად, რომ მიგველო ინფორმაცია ჩვენთვის საინტერესო შედეგი თემების გარშემო:

„გოგონები“- ფოკუს ჯგუფის თემები

- იყოფა თუ არა მათთვის საგნები, პროფესიები, საქმიანობები, „ქალურ და კაცურად“? რატომ, რა შედეგებს იწვევს ეს მათ და სხვა გოგონების ცხოვრებაში?
- რა განსაზღვრავს მათ ცხოვრებისეულ არჩევანს, რა ფარგლები არსებობს, რა როლს თამაშობს ოჯახი, ტრადიცია, გენდერული ნორმები, უფლებები, ეკონომიკური მდგომარეობა, დაშვებები, შიშები?
- ხდება თუ არა მათ გარემოცვაში ადრეული ქორწინება, რამდენად ხშირად, რა არის მიზეზები და შედეგები, როგორია მათი დამოკიდებულება?

„მასწავლებლები“ - თემები

- არსებობს თუ არა თანაბარი შესაძლებლობები და პირობები გოგონებისა და ბიჭებისთვის?
- იყოფა თუ არა მათთვის საგნები „ქალურ და კაცურ“ საგნებად? პროფესიებად, საქმიანობებად, რატომ, რა შედეგებს იწვევს გოგონების ცხოვრებაში ეს დიფერენციაცია?
- რამდენი გოგონა და ბიჭი სწავლობს, როგორ სწავლობენ და როგორია მათი გზა სკოლის შემდგომ?
- როგორია სკოლისა და კლასგარეშე შესაძლებლობები და ნება გოგონების გაძლიერებისა და გაფართოებული არჩევანის განსახორციელებლად?

„მშობლები“ - თემები

- არსებობს თუ არა თანაბარი შესაძლებლობები და პირობები გოგონებისა და ბიჭებისთვის?
- იყოფა თუ არა მათთვის საგნები „ქალურ და კაცურ“ საგნებად? პროფესიებად, საქმიანობებად, რატომ, რა შედეგებს იწვევს გოგონების ცხოვრებაში ეს დიფერენციაცია?
- ხდება თუ არა მათ გარშემო ადრეული ქორწინება, რამდენად ხშირად, რა არის მიზეზები და შედეგები, როგორია მათი დამოკიდებულება?

- საჭიროა თუ არა ცვლილებები გოგონებისთვის და არსებობს თუ არა ამის შესაძლებლობა?

მონაწილეთა დემოგრაფიული მონაცემები

ფოკუს ჯგუფები ჩატარდა ორივე სამიზნე რეგიონის 5 მუნიციპალიტეტში, კერძოდ : რუსთავში, დმანისში, მარნეულში, ნინოწმინდაში, ახალციხეში. წარმოდგენილი იყო სამი ეთნიკური ჯგუფი: ქართველები, სომხები და აზერბაიჯანლები. ჯგუფებში მონაწილეობდა როგორც ქალაქების, ასევე დაბებისა და სოფლების მოსახლეობაც. ჯგუფების კომპოზიცია შეესაბამებოდა პროგრამის განათლების კომპონენტის სამიზნე ჯგუფებს და წარმოადგენდა უფროსკლასელი გოგონების, პედაგოგებისა და მშობლების ჯგუფებს.

საერთო ჯამში ფოკუს ჯგუფებში მონაწილეობა მიიღო 95 მონაწილემ. ჯგუფების ზომა მერყეობდა 5– დან 11 ადამიანამდე. ჯგუფის მონაწილეები იყვნენ :

უფროსკლასელი გოგონები

1. სამცხე-ჯავახეთის ქართული სკოლებიდან (ჩატარდა ახალციხეში)11 მონაწილე;
 2. სამცხე-ჯავახეთის სომხური სკოლებიდან 8 (ჩატარდა ნინოწმინდაში);
 3. ქვემო ქართლის აზერბაიჯანული სკოლებიდან 7 (ჩატარდა მარნეულში);
 4. ქვემო ქართლის ქართული სკოლებიდან 9 (ჩატარდა რუსთავში);
 5. დმანისში 6 მონაწილე;
- სულ 41 მონაწილე.

სკოლის პედაგოგები და ადმინისტრაცია

1. სამცხე-ჯავახეთის ქართული სკოლებიდან (ჩატარდა ახალციხეში) 7 მონაწილე;
 2. სამცხე-ჯავახეთის სომხური სკოლებიდან 4 (ჩატარდა ნინოწმინდაში);
 3. ქვემო ქართლის აზერბაიჯანული სკოლებიდან 7 (ჩატარდა მარნეულში);
 4. წალკა და გოგამენი 12 მონაწილე ;
- სულ 30 მონაწილე.

მშობლები

1. სამცხე– ჯავახეთი: ქართველი და სომეხი ეროვნების მოსახლეობა ქალაქ ახალციხიდან და მიმდებარე სოფლებიდან, 9 მონაწილე;
2. ქვემო ქართლი: აზერბაიჯანული მოსახლეობა მარნეულის და მიმდებარე სოფლის მაცხოვრებლები; 7 მონაწილე;
3. ქართული მოსახლეობა, დაბა დმანისი, 8 მონაწილე. საერთო ჯამში 24 მონაწილე.

ასაკობრივი კატეგორიზაცია

უფროსკლასელი გოგონების ასაკი მერყეობდა 14–დან 18 წლამდე. მშობელთა კატეგორია განისაზღვრა იმ მშობლებით, რომლებსაც ჰყავთ სკოლის ასაკის

უფროსკლასელი გოგონები. მასწავლებელთა კატეგორია განისაზღვრა ნებისმიერი ასაკის პედაგოგებით, რომლებიც ასწავლიან 8-12 კლასებში.

გენდერი

„გოგონათა“ ორ ჯგუფში მონაწილეობდნენ ასევე ბიჭები, სულ სამი მონაწილე. მასწავლებელთა ჯგუფებში მონაწილეობა მიიღო ხუთმა მამაკაცმა (ინსტრუქციის თანახმად, ამ ჯგუფში არ იყო შეზღუდვა სქესის ნიშნით).

მონაცემების ანალიზი თითოეული მიზნობრივი ჯგუფისა და საკითხის მიხედვით, ციტატებითა და სიხშირული მონაცემებით

გოგონათა განწყობები

(ქვემოთ მოყვანილი მონაცემების ანალიზი დალაგებულია ფოკუს ჯგუფზე თითოეულ მიზნობრივ ჯგუფთან (უფროსკლასელი გოგონები, პედაგოგები, მშობლები) გამოყენებული კითხვების მიხედვით და წარმოადგენს ჩატარებული დისკუსიის პროცესში გამოთქმულ შეხედულებათა განზოგადებას, ტენდენციების გამოკვეთას და განსხვავებული პოზიციების აღნიშვნას. განსაკუთრებული შეხედულების შემთხვევაში მითითებულია რეგიონი, ქალაქი ან მონაწილის ეთნიკური კუთვნილება.)

რა საგნები მოგწონთ ყველაზე მეტად?

7 მოსწავლე გოგონა აღნიშნავს, რომ მათემატიკა მათი საყვარელი საგანია. ამასთან, აღნიშნავენ, რომ მათი სიყვარული ან კარგ მასწავლებელთანაა დაკავშირებული ან ოჯახურ ტრადიციასთან (დედაჩემი მათემატიკის მასწავლებელია), ორი მონაწილე ასევე ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ მასწავლებლები უფრო მიდრეკილნი არიან წახალისონ ბიჭები მათემატიკაში და რომ ”ბიჭებს სულაც არ გამოსდით მათემატიკა უკეთ”. ასევე საგულისხმოა, რომ 3 შემთხვევაში საგანგებოდ აღინიშნა, რომ ”მათემატიკა და ფიზიკა არ მიყვარს” 7 მონაწილისთვის საყვარელი საგნებია ენები, ისტორია და ხელოვნება. ახალციხის ჯგუფის 5 მოსწავლე აღნიშნავს გეოგრაფიის სიყვარულს, რაც არ არის გამორიცხული მასწავლებელთან იყოს დაკავშირებული, თუმცა ერთი მონაწილე ასე ხსნის თავის მიდრეკილებას” სიტუაცია მოითხოვს, (უნდა ჩავაბარო) რომ ისტორია და გეოგრაფია მიყვარდეს”.

და რა გამოგდით ყველაზე კარგად?

ამ კატეგორიაში სიმღერა და ცეკვა ყველაზე ხშირად სახელდება. 6 გოგონა ასახელებს სახლის საქმეებს და დედისთვის დახმარებას: სადილების მომზადება, კერვა, ბავშვის მოვლა. რუსთავის გოგონების ჯგუფი გამოირჩეოდა სხვადასხვა სპორტის მიმართ მიდრეკილებით, მათ შორის, ”ბიჭური სპორტის” -ფეხბურთის, როგორც ჩანს დიდ ქალაქში ამის შესაძლებლობაც მეტია და უფრო წახალისებულიცაა. აზერბაიჯანელ გოგონებში, ერთი შემთხვევის გარდა, სპორტი საერთოდ არ ფიგურირებდა.

მოთხოვნებისა და ლექსების წერა დასახელდა 5 შემთხვევაში ქართულენოვანი მოსწავლეების მიერ.

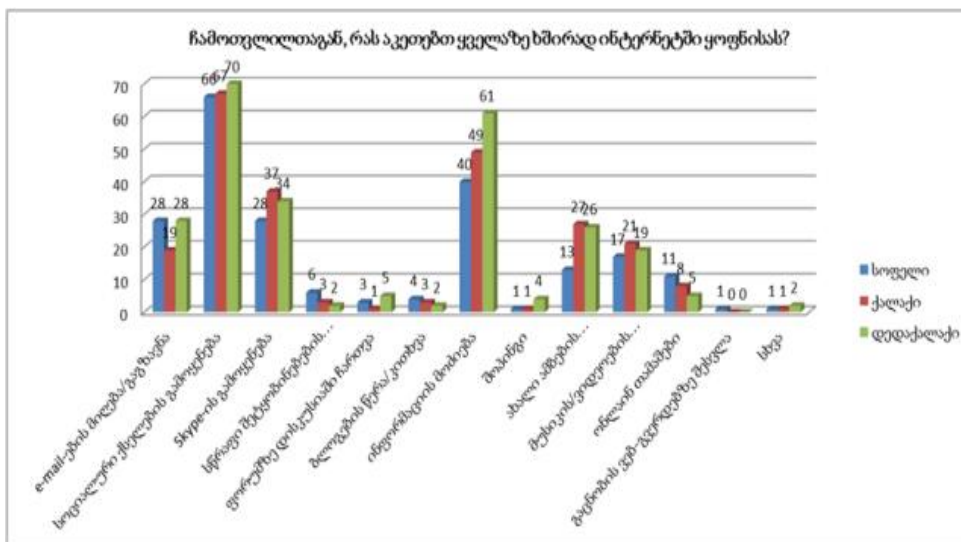
შეგიძლიათ თუ არა კომპიუტერთან მუშაობა? ინტერნეტით სარგებლობა? სად არის კომპიუტერი?

ფოკუს ჯგუფის ყველა მონაწილე აღნიშნავს, რომ აქვს კომპიუტერი და რომ შეუძლიათ ინტერნეტით სარგებლობა. ხშირია პასუხები სხვების მაგივრად : ”ყველას გვაქვს სახლში კომპიუტერი და ყველას გვაქვს ფეისბუკი.” პასუხებიდან ირკვევა, რომ უმეტეს შემთხვევაში ეს არის ოჯახის საერთო კომპიუტერი. თუმცა დასახელდა სკოლაში არსებული კომპიუტერებიც. ორი გოგონა აღნიშნავს, რომ კომპიუტერთან მათ ძმებს აქვთ უპირატესი წვდომა: ”ჩემი ძმა ზის სულ კომპიუტერთან” (ნინოწმინდა). ერთი მონაწილე კი აღნიშნავს, რომ თუმცა კომპიუტერი ყველასია, ის ყველაზე დიდ დროს უთმობს, სასწავლო მიზნებისთვის სჭირდება. რუსთავისა და ახალციხის მონაწილეები უფრო რთულ პროგრამებს ასახელებენ: ”ფოტოს და ვიდეოს დამუშავება ვიცით” (რუსთავი). ერთი ბიჭი მონაწილის აზრით ”ბიჭებს ეს უკეთ გამოსდით, ვიდრე გოგონებს” (ნინოწმინდა). რისთვის იყენებენ? დასახელდა სიხშირის მიხედვით:

- მეგობრებთან კონტაქტი (სოციალური ქსელები)
- ახალი ინფორმაციის მოძიება
- სასწავლო მიზნებით (სავარჯიშოების მოძიება, ლექსიკონით სარგებლობა, სასკოლო პროექტების მომზადება).

თამაშები ნახსენები არ ყოფილა.

ჩამოთვლილი შესაბამისობაშია მთელი საქართველოს მასშტაბით ინტერნეტ მომხმარებელთა CRRC კვლევის შედეგებისა (იხ. სურათი) ერთი განსხვავებით, ჩვენი შერჩევა -უფროსკლასელები ასევე სასწავლო მიზნებითაც იყენებენ ინტერნეტს, და როგორც გამოჩნდა, ოჯახებისთვის ეს საგრძნობი არგუმენტია, იმასთან დაკავშირებით, თუ ვინ უნდა იჯდეს კომპიუტერთან და რამდენი ხანი.

მისდევთ თუ არა რაიმე სპორტს? მიგაჩნიათ თუ არა ეს საჭიროდ? რისთვის?

მონაწილეთა უმეტესობა სპორტს პოზიტიურად უყურებს. პასუხებიდან გამომდინარეობს ის, რომ ადგილობრივი სპორტული ინფრასტრუქტურა, რაიმე სახეობის სპორტული სექციების არსებობა დიდად განსაზღვრავს გოგონების ჩართვას სპორტში. მარნეული ჯგუფის 3 გოგონა ასახელებს აკრობატიკას, რომელზეც დადიან, ხოლო დაბა დმანისში ჯგუფის ყველა მონაწილე სტადიონის გარშემო დარბის. ხუთი გოგონა ფეხბურთსაც თამაშობს ან თამაშობდა პატარაობაში. საინტერესოა, რომ თვითონ გოგონები აღნიშნავენ რომ არ მისდევენ სპორტს, რადგან გარეთ ნაკლებად არიან. ოთხმა მონაწილემ დააფიქსირა უარყოფითი დამოკიდებულება სპორტის მიმართ. ასევე დამახასიათებელია, რომ ამბობენ არ მისდევენ სპორტს, ხოლო შემდეგ ამატებენ, რომ დადიან ველოსიპედით, გოგრაგოლაჭებით ან ცურავენ: "სპორტს არ მივყვები, არც მომწონს. სადამოობით ვსეირნობ ველოსიპედით" (ახალციხე). რაც ნიშნავს, რომ სპორტი სპორტულ სექციაში სიარულს აღნიშნავს.

მონაწილეებმა დაასახელეს მიზეზები, თუ რისთვისაა საჭირო სპორტი გოგონებისთვის:

- ჯანმრთელობისთვის
- გარეგნობისთვის,
- იმისთვის, რომ თავი დავიცვა (ერთი პასუხი).

საინტერესოა, რომ სამმა მონაწილემ გამოთქვა საპირისპირო აზრი, რომ სპორტი გოგონების გარეგნობას არ უხდება. განსაკუთრებით ხაზგასმით ეს აზრი მონაწილე ბიჭმა დააფიქსირა: "გოგონები ნაზები არიან და არ უხდებათ ასეთი (იგულისხმებოდა კარატე) სპორტი" (ნინოწმინდა)

რას ფიქრობთ სკოლის დამთავრების შემდეგ? რა არის თქვენი გეგმები? როგორ ხედავთ თქვენ მომავალს?

მონაწილეთა აბსოლუტური უმრავლესობა გეგმავს სკოლის დამთავრებას და სწავლის გაგრძელებას უმაღლეს სასწავლებელში. სახელდება სპეციალობების დიდი სპექტრი: ენები, ჟურნალისტიკა, სამედიცინო, ფსიქოლოგია, მათემატიკა და საინჟინრო, ბიზნესი, საერთაშორისო ურთიერთობები, იურიდიული, ბიოლოგია, ქორეოგრაფია და სამხატვრო აკადემია. ერთი გოგონა პოლიციის სკოლაში აპირებს სწავლას და სურს "სპეცნაზში" მუშაობა, მამის რჩევით. როგორც ჩანს ჩვენი შერჩევის წევრების ინტერესები და მომავალი არჩევანი ამ ასაკში არ არის სტერეოტიპულად ქალური სპეციალობებით შემოფარგლული. გამონაკლისს ქმნიან აზერბაიჯანელი გოგონები - არ აღნიშნავენ სწავლის გაგრძელებას, ხოლო ერთი გოგონა ამბობს რომ გათხოვდება. მხოლოდ ერთ გოგონას აქვს მტკიცე გადაწყვეტილება გაჰყვეს სპორტს და ჩააბაროს სპორტის აკადემიაში.

რა პროფესიები გაინტერესებთ?

უნდა ასევე ითქვას, რომ მათი მომავალი სპეციალობების მრავალფეროვნების მიუხედავად უფრო მრავალფეროვანია და ნაკლებად სტერეოტიპული საქმეები და პროფესიები, რომლებიც მათ აინტერესებთ: ქირურგობა, მფრინავობა, კოსმონავტობა, პროკურორობა და ადვოკატობა, დიზაინერობა, ფოტოგრაფია, ფილოსოფია, ფიზიკა, აქტიუტურა- როგორც ჩანს ეს პროფესიები კი აინტერესებთ, მაგრამ "ვერ ირგებენ" საკუთარ თავზე და სამომავლოდ უფრო "მოკრძალებელ და ჩვეულებრივ პროფესიებს ირჩევენ. საინტერესო იყო , რომ ამ კეტეგორიაში საინტერესო საქმე გამოჩნდა 3 შემთხვევაში კულინარია და ბისერით ქსოვა. აზერბაიჯანელი გოგონების ჯგუფში საინტერესო პროფესიებში დასახელდა მასწავლებელი, ფინანსისტი, მხატვარი. სასურველი საქმეებიდან ამ ჯგუფში დასახელდა მანქანის ტარება.

შეკითხვაზე როგორ უყურებენ თქვენს სურვილებს თქვენი მშობლები? დედა? მამა? სხვა ახლო ნათესავები?

მონაწილეთა პასუხებიდან ჩანს, რომ მშობლები ძირითადად მხარში უდგანან შვილებს, როცა მათი არჩევანი ემთხვევა მშობელთა რჩევას: "ემთხვევა ჩვენი აზრები, ამის გამო ბედნიერი ვარ. მომავალი პროფესიაც მათ შემომთვავეს და შემდეგ თვითონაც დავინტერესდი და დავთანხმდი."

"მშობლების აზრი და ჩემი აზრი, ხშირად ემთხვევა. პატივს სცემენ ჩემ სურვილებს. მომავალი პროფესიის არჩევანიც პატარაობიდან ჩამინერგეს მშობლებმა და კმაყოფილი ვარ."

თუმცა ზოგ შემთხვევაში ამ ჩარევას გოგონები კონფლიქტურად აღიქვამენ: "პრობლემა გვაქვს პროფესიის არჩევაზე. ბოლო დროს მომინდა კომპიუტერის განხრით სწავლა, ადრე სამედიცინო მინდოდა. რაც მშობლებს არ მოსწონთ, გოგოს საქმედ არ თვლიან და პირველ არჩევანს ამჯობინებენ."

საინტერესოა, რომ ამ შემთხვევაში გოგონა ირჩევდა არასტერეოტიპულ "არაქალურ" სპეციალობას, რასაც მშობლების მხრიდან კორექცია მოჰყვებოდა "უფრო ქალურის" მიმართულებით.

როგორ შეხვდება თქვენი ოჯახი, თუ სასწავლო ან სამუშაო მიზნებისთვის სახლიდან შორს მოგიწევთ წასვლა?

აღსანიშნია, რომ გოგონათა მომავალი განათლება დედაქალაქში ან ძირითადად სხვა ქალაქში საცხოვრებლად გადასვლას გულისხმობს, გამონაკლისს, ალბათ, ქალაქი ახალციხე წარმოადგენს, სადაც სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილიალია განლაგებული და მრავალი სპეციალობის დაუფლებას ადგილზეც შეძლებენ. ამასთან გოგონები თვლიან, რომ არ ექნებათ პრობლემა მშობლების და ახლობლების მხრიდან. ზოგს საკმაოდ მკაფიო გეგმა აქვს თავისი თბილისში ცხოვრების თაობაზე:

"ჩემს მეგობრებთან ერთად ვიქირავებ ბინას თბილისში, მე სამედიცინოზე ჩავაბარებ, გვანცა ჟურნალისტიკაზე, ქრისტინე ფსიქოლოგიურზე. სამზარეულოში ისინი იტრიალებენ, მე ეკონომიკურ საკითხს მოვაგვარებ, სამსახურს ვიშოვი და ბიუჯეტს განვკარგავ".

გვხვდება შემთხვევები, როცა მშობლები თავიანთ ქალიშვილებთან ერთად იცვლიან საცხოვრებელ ადგილს, რათა შვილებს ხელი შეუწყონ: ასე რუსთავის ჯგუფის წევრი ყვება, "მე და დედა გადმოვალთ თბილისში და მე უმაღლესში ჩავაბარებ, ბებია-ბაბუა

რუსთავში დარჩებიან.”ამასთან ჯგუფის სხვა წევრების რეაქციებიდან უნდა ვივარაუდოთ, რომ ეს არ არის უჩვეულო შემთხვევა. ჯავახეთის მკვიდრი სომეხი გოგონები ამბობენ, რომ: ”მშობლები ხელს გვიწყობენ, რომ სწავლა აქედან მოშორებით გავაგრძელოთ”. კვლავ განსხვავებული პასუხები გვაქვს აზერბაიჯანული ჯგუფიდან: ” ცუდად შეხვდებიან ამ ამბავს”, ” ვფიქრობ არ გამიშვებენ , ასე დიდი ხნით არ მიშვებენ, ” მარტო არ გამიშვებენ თუ ახლო ნათესავი არ იქნა იქ”, ” მხოლოდ მათი კონტროლოს ქვეშ”. საინტერესოა, რომ ქართველი ეროვნების გოგონა ქვემო ქართლიდან ასე ახასიათებს აზერბაიჯანელი თანატოლის სწავლის გაგრძელების შესაძლებლობებს:

”სავარაუდოდ, ხელს არ შეუწყობენ. თუ არ არის გამოსული აზერბაიჯანული ოჯახი, ვერ შეძლებს სწავლის გაგრძელებას, სახელმწიფო უნდა დაეხმაროს. გოგოს არ აქვს უფლება სხვა ქალაქში გადასვლის და სწავლის გაგრძელების. ოჯახში ეტყვიან, რომ სახლში უნდა იჯდე, სწავლა გოგოს საქმე არ არისო.”

არის ისეთი საქმე, რისი კეთებაც არ ითვლება სასურველად გოგონებისთვის? ვინ გეუბნებათ ამას, საიდან იცით?

აქ პასუხები ორ კატეგორიად გაიყო: ა)თვით გოგონების შეხედულებები და ბ)სხვათა შეხედულებები გოგონებისთვის/ ქალისთვის არასასურველ საქმეებზე.

ა. კატეგორიაში დასახელდა: მძიმე ფიზიკური შრომა (4 მონაწილე), სხეულით ვაჭრობა. ახალციხის ჯგუფში მკაფიოდ გაიჟღერა თანასწორობის იდეამ;”ჩემთვის არაფერი არ არის, რასაც ქალი გააკეთებს და კაცი ვერ, და პირიქით”. ამასთან ჟღერდა გარკვეული წყენა გოგონებისთვის დაწესებულ შეზღუდვებთან დაკავშირებით: ”მომწონს და ხშირად ვთამაშობ ფეხბურთს და ეს ძმას არ მოსწონს, ჰგონია, რომ მხოლოდ ბიჭების სპორტია” ან ”თუ ქალი ფიქრობს ფიზიკურადაც უნდა იმუშაოს აკრძალვა არ უნდა ჰქონდეს” და ასეთი აზრებისგან დისტანცირება:უფრო გვესმის აზრები, რომ ”ხშირად გამიგია”, ბიჭები თვლიან, რომ ” ძმისგან და მშობლებისგან მსმენია”,”ბებიების თაობისგან”. ბ. კატეგორიაში გვხვდება შემდეგი, გოგონასთვის არასასურველი საქმიანობების მდიდარი ჩამონათვალი: ფეხბურთი და ძალოსნური სპორტი (3 მონაწილე), პოლიციაში მუშაობა, პროგრამისტობა, პოლიტიკა, მანქანა, ჯარი, მიმტანობა ”ცუდი ყოფაქცევის ქალებად ითვლებიან”, მეხანძრეობა და ოჯახის უფროსობა (!). ეს უკანასკნელი აზერბაიჯანელმა მონაწილემ დააფიქსირა. ნათლად გამოჩნდა ქალისთვის არასასურველის და ქმრის და ”ოჯახისთვის ” მიუღებელის კავშირი: ”это от семьи зависит,какой муж” (მარნეული)და ღამის ცვლაში მუშაობის მიუღებლობა ქალისთვის. დმანისელმა გოგონამ ეს ასე ჩამოაყალიბა :

”ქალს, რომელსაც ოჯახი ჰყავს, არ უნდა ჰქონდეს ისეთი პროფესია, რომელიც ღამე სახლიდან გასვლას მოგთხოვს. იმიტომ, რომ არ შეეფერება ქალს ღამე სახლიდან გასვლა. ოჯახს აკლდება ყურადღება და ბავშვის აღზრდასაც ვერ ახერხებს კარგად. მეუღლეს არ ესიამოვნება მისი ცოლი რომ ღამე გადის სახლიდან”.

ვინაა თქვენი გმირი? ვისი ცხოვრებაა თქვენთვის სამაგალითო? (საქართველოში, მსოფლიოში)

ეს შეკითხვა იმისთვის დაისმოდა, რომ გაგვეგო თუ ვისთან ახდენენ გოგონები იდენტიფიკაციას: ქალებთან თუ მამაკაცებთან, რაზე არიან ორიენტირებულნი და რა თვისებების და საქმეების გამო თვლიან თავის გმირებს მისაბამად. უნდა ითქვას, რომ ფოკუსს ჯგუფის ჩატარებისას საგანგებო ხაზგასმა დაგვჭირდა, რომ მონაწილეებს მისაბამ ქალებზეც ეფიქრათ. ამ სპეციალური ძალისხმევის გარეშე გოგონები, პირველ რიგში მამაკაცები მოჰყავთ მაგალითად. ასევე შეიმჩნეოდა არჩევის არეალის დავიწროების ტენდენცია ადგილობრივი და ნაცნობი ადამიანებით, რის შემდეგაც ვეკითხებოდით ასევე მსოფლიო მასშტაბით მოღვაწე ადამიანებზე.

ახლობელი ქალი (დედა, მამიდა, მასწავლებელი) 4 პასუხში; ზოგადად წარმატებული ქალები (1) ძალაუფლების მქონე ქალები 3 (თამარ მეფე, ანგელა მერკელი, ტეტჩერი); ვარსკვლავი და ქველმოქმედი ქალები, 3 (ანჯელინა ჯოლი, მონიკა ბელუჩი), ნინო სურგულაძე (მიმზიდველი ქართველი ქალი), ოთარაანთ ქვრივი (1), ინგა გრიგოლია. დანარჩენ მისაბამ ადამიანებად დასახელდნენ კაცები: მეფეები და მებრძოლები სამშობლოსთვის 4, მამა 2, წიგნის გმირები 4, სამართლიანობისთვის მებრძოლი არაქართველი მამაკაცები 3(კინგი, მანდელა), კრისტიან რონალდო, პატრიარქი, მოძღვარი (1).

რატომ არიან მისაბამები, რა მახასიათებლებისთვის? ქალებისთვის: ქველმოქმედი, გულთბილი და ახლობლებისთვის თავდადებული, მიმზიდველი, წარმატებული, ”ის შეძლო, რაც სხვა ქალებმა ვერ შეძლეს, მხარდამჭერი, მხნე.

კაცებისთვის: პრინციპებისთვის, მიზანსწრაფულობა, მებრძოლი ადამიანთა უფლებებისთვის, ქველმოქმედება, სამშობლოს სიყვარული.

მეგობრობთ თუ არა ბიჭებთან? რა საქმეში ხართ ერთად?

ბიჭებთან მეგობრობა მონაწილეთა უმრავლესობისთვის ჩვეულებრივია რამაა. ერთობლივი მეცადინეობა, სპორტი და სასკოლო პროექტები ამ მეგობრობას უწყობს ხელს. ქართველი და სომეხი მონაწილეები ასევე აღნიშნავენ, რომ ერთად დადიან ლაშქრობებში, ქალაქში და ერთობიან. აზერბაიჯანელი მონაწილეები უფრო თავშეკავებით საუბრობენ ბიჭებთან მეგობრობაზე. იგრძნობა ორი სქესის ტრადიციული დისტანცირება და აკრძალვა ახლო ურთიერთობებზე(იხ. სულეიმანოვა) : ”უბრალოდ ნაცნობები არიან, ახლობლები არა”

რას ფიქრობთ სკოლის ასაკში გათხოვილ გოგონებზე?

მონაწილეთა დიდი უმრავლესობისთვის ადრეული ქორწინება გოგონასთვის უარყოფითი მოვლენაა, ხოლო ამის სხვადასხვა მიზეზი სახელდება: ფსიქოლოგიური მოუმიწიფებლობა, ბავშვობის დაკარგვა, გემოვნების ცვლას (რის გამოც მერე ქმარი აღარ მოეწონება), ის, რომ გათხოვების შემდეგ აკრძალვებში ექცევა: ”ქმარი უკრძალავს სახლიდან გასვლას და უნდა ბავშვებს მოუაროს მარტო და სახლის

საქმეები აკეთოს”, იმიტომ, რომ განქორწინებით მთავრდება. მაგრამ მთავარი აზრი ისაა, რომ გოგონა წყვეტს საკუთარი ცხოვრებით ცხოვრებას და ვეღარ აგრძელებს განათლებას და ვერ რეალიზდება ცხოვრებაში. ჟღერს უკიდურესად უარყოფითი შეფასებები: ”ამაზრუნია” (რუსთავი), ”საშინელებაა” (ახალციხე), ”კატასტროფაა” (ახალციხე).

ამასთან ერთად, ეს მოვლენა განიხილება, როგორც გოგონას საქციელი, მისი გადაწყვეტილება და იძულების მომენტი ფაქტობრივად არ განიხილება:”მეცხრე კლასის მერე გოგოები თვლიან თავს ზრდასრულად და ამიტომ თხოვდებიან” აქედან გამომდინარე ყველა პრეტენზია გოგონებთანაა:

”გოგო თვითონ წყვეტს ძირითადად ამას, მაგრამ სრულიად მიუღებელია იმიტომ, რომ ეგეთი ქორწინებები ძირითადად დაშორებით სრულდება ხოლმე. თან მომავალიც აღარ აქვს გოგოს, სწავლას წყვეტს. ისეთი ასაკია ეს, როცა გონივრულ გადაწყვეტილებას ჯერ ვერ იღებს გოგო”.

ერთი მონაწილე ამაში ხედავს გოგონას ნების თავისუფალი გამოხატვის მაგალითს და ამიტომ ლოიალურია:” მე პატივს ვცემ გოგოს გადაწყვეტილებას, ეს მისი ფიზიკური მოთხოვნებია”

მხოლოდ დამატებითი შეკითხვით დგინდება, რომ უფრო ხშირად ადგილი აქვს იძულებას:” ჩემ თანაკლასელებში 2-მა გოგომ თვითონ მიიღო გადაწყვეტილება გათხოვების, ხოლო დანარჩენები მოიტაცეს”(ნიმორწმინდა), ”მშობლების ბრალიც შეიძლება იყოს ბავშვის ასე ადრე გათხოვება”, ”გატაცებით, დამუქრებით, ოჯახის სურვილით, მაგალითად ჩვენს მეზობელ სოფლებში”.

ადრეული ქორწინებების სიხშირეზე შეგვიძლია ვიმსჯელოთ შემდეგი გამონათქვამებიდან: ”ჩემს გარშემო მეცხრე კლასიდან 10- დან ყოველი 2 გოგო გათხოვილია” (რუსთავი) ან იგივე ” ჩემი თანაკლასელებში 2-მა გოგომ თვითონ მიიღო გადაწყვეტილება გათხოვების, ხოლო დანარჩენები მოიტაცეს”, ”ბევრი ჩემი მეგობარი, რომელიც ამ ასაკში გათხოვდა თვლის, რომ . . .” და ა.შ.

აზერბაიჯანელი გოგონების ჯგუფში დიდი აზრთა მრავალფეროვნება მოჰყვა ადრეული ქორწინების ასაკის განსაზღვრას. აღინიშნა გოგონათა გათხოვების კონკრეტული შემთხვევები 13-15 წლის ასაკში, როგორც ჩვეულებრივი მოვლენა. ამის მიმართ დამოკიდებულებაც ზოგიერთს უფრო ლოიალური აქვს ” თუ ქმარი კარგი ბიჭია” . ასევე, სწორედ ამ ჯგუფში აღინიშნა, რომ სოფლებში ცუდი სკოლებია და ამიტომ თხოვდებიან გოგონები, მაგრამ ისიც ითქვა, რომ გოგონებს ოჯახებიდან ეკრძალებათ სწავლა სკოლებში (მარნეული).

არც ერთ შემთხვევაში არ იყო განხილული ადრეული ქორწინება, როგორც კანონსაწინააღმდეგო ან ქალის/გოგონას უფლებების შემლახავი მოვლენა.

რას ფიქრობთ იმაზე, რომ ახალგაზრდა ქალები მსოფლიოში ფიქრობენ რომ ჰქონდეთ საკუთარი შემოსავალი და იყონ დამოუკიდებლები?

აქ პასუხები პრაქტიკულად ერთსა და იმავე აზრს გამოხატავს, რომლის განზოგადებაც ამ დმანისელი გოგონას ფრაზით შეიძლება:” ქალიც უნდა იყოს დასაქმებული და მამაკაციც ოჯახში და პრობლემები ერთად უნდა გადაწყვიტონ. კარგია, რომ ქალს დამოუკიდებელი შემოსავალი ჰქონდეს. მაგრამ ზოგი მამაკაცი არ ფიქრობს ასე”.

არიან თუ არა ბიჭები და გოგონები თანასწორები? რატომ ფიქრობთ ასე?

მონაწილეთა უმეტესობამ აღნიშნა, რომ არ არიან თანასწორნი, ამასთან ზოგიერთი დასძენს, რომ უნდა იყვნენ, ხოლო მცირე ნაწილი კი თვლის, რომ ”არც არის ეს სწორი” (მარნეული). 3 ჯგუფში დისკუსიისთვის დამახასიათებელი იყო, რომ გადადიოდა ბიჭებისა და გოგონების თანასწორობიდან ქალებისა და კაცების თანასწორობის საკითხზე მსჯელობაზე, კერძოდ, ოჯახში უფლებებზე და როლებზე, სავარაუდოდ იმიტომ, რომ უთანასწორობა ნაკლებად ჩანს ბავშვობისას და იკვეთება მოზრდილ როლებში : ”ბიჭები და გოგონები თანასწორები არიან ჩვენს სკოლაში მაგალითად, თუმცა ქალების და მამაკაცების დონეზე უკვე აღარ არიან თანასწორები ” (დმანისი).

როდესაც დისკუსია დარჩა ბიჭებსა და გოგონებს შორის თანასწორობის საკითხის დონეზე, დასახელდა უთანასწორობის ისეთი ფორმები, როგორცაა: ორმაგი სტანდარტი” ბიჭს შეუძლია პირველ საათამდე იყოს ეზოში, გოგო კი 11-ზე უკვე სახლში უნდა იყოს”. ან ”თუ გოგო დიდი ხანი იქნება გარეთ, მეზობლები ცუდს იფიქრებენ მასზე”. ”სახლის საქმეები ყველაფერი გოგომ უნდა გააკეთოს და ბიჭმა არა”. (რუსთავი) გაძლიერებული კონტროლი გოგონას ქცევაზე:”ძმა არ მიშვებს ხოლმე ვეჩერინკებზე, მაკონტროლებს”.

საინტერესოა, რომ ორმა ბიჭმა მონაწილემ დმანისიდან აღნიშნა, რომ გრძნობენ, რომ: ”ოჯახში ბიჭები უფრო პრივილეგირებულები არიან ვიდრე გოგონები”.

მასწავლებელთა განწყობები

ქმნის თუ არა თქვენი სკოლა ერთნაირ შესაძლებლობებს გოგონების და ბიჭების განვითარებისა და თავისუფალი არჩევანის გასაკეთებლად? რა კეთდება ამისთვის?

ეს შეკითხვა მონაწილეებს განსხვავებულად ესმით, ასე წალკის ჯგუფში სკოლაში მამაკაცი მასწავლებლების ყოფნა, უკვე ნიშანი იყო გოგონებისა და ბიჭებისთვის ერთნაირი პირობების შექმნისა. უმეტესობა ლაპარაკობს იმაზე, რომ სკოლა არ აკეთებს განსხვავებებს და რომ არ ხდება გარჩევა ”როგორც მუსლიმანურ სოფლებში”(წალკა).

დეკლარირების დონეზე ყველა მონაწილე პედაგოგი ეთანხმებოდა, რომ ერთნაირი პირობები უნდა იყოს, მაგრამ აქაც ვხვდებით განსხვავებულ ინტერპრეტაციებს. ასე ერთ-ერთი სკოლის დირექტორის აზრით თანასწორი პირობებია, როდესაც ორივე სქესის ბავშვს რაღაცას შესთავაზებ, მაგრამ განსხვავებულს სქესის მიხედვით:

”სკოლაში ჰყავდათ ხელოვნების მასწავლებლები, ვაჟები სწავლობდნენ ქვაზე და ხეში კვეთას, ხოლო გოგონები ბისერებზე, თექაზე მუშაობას- გოგონების, უფრო სწორად, მსურველთათვის იყო განკუთვნილი და ამისათვის დავიქირავეთ ეს მასწავლებლები,

რომ გოგონებიც და ბიჭებიც ყოფილიყვნენ ჩართული. ასე, რომ ერთნაირად ხდება და ცვდილობთ ერთნაირი გარემო შევუქმნათ ორივეს”

თუმცა გვხვდება ასეთი გენდერულად კორექტული მიდგომებიც:

”ვასწავლით, კონკრეტულად თაბაშირს და არ ხდება გოგოს და ბიჭის გარჩევა, აბსოლუტურად ერთნაირად ვასწავლით. ასე არ დაგვიყენებია საქმე, რომ ცალ-ცალკე ესწავლათ. შევთავაზეთ ისეთი კურსი, რომ ორივე სწავლობენ ერთნაირად.”

აღსანიშნავია, რომ მართალია შეკითხვა არ ეხებოდა გოგონების და ბიჭების უნარების შეფასებას, ზოგიერთ პასუხში მაინც გამოსჭვივის ბიჭების სასარგებლო გენდერული მიკერძოებულობა: ”როგორც მათემატიკის მასწავლებელი, ერთნაირად ვუდგები ყველას, თუმცა მაინც ოლიმპიადებზე ბიჭები უფრო სჯობნიან” (ნინოწმინდა), კომპიუტერულ კურსებზე თითქმის თანაბრად არიან გადანაწილებულები, ოდნავ მეტად ბიჭები (ნიშნავს, რომ ეს თანაფარდობა ნორმალურად მიაჩნია). აზერბაიჯანელ მასწავლებელთა ჯგუფში თანაბარი პირობები გაგებული იყო, როგორც ის, რომ ერთ კლასში სხედან ბიჭებიც და გოგონებიც” ან, რომ ”ცალკე გაკვეთილები უნდა არსებობდეს ბიჭებისთვის და გოგონებისთვის. ამის ფინანსები არ გვაქვს”

გამოჩნდა ისეთი აქტივობა, როგორც ბიჭებსა და გოგონებთან „თანაბრად”(ციტატა) პროფესიაზე საუბარი. (ნინოწმინდა).

ახალციხის მონაწილეები აღნიშნავენ მშობლებთან მუშაობას ” ამ კუთხით” და საგანს” ტოლერანტობა”, რომელშიც ასწავლიან გენდერულ საკითხებსაც.

როგორია დღეისთვის მიახლოებითი სტატისტიკა თქვენი სკოლადამთავრებულებიდან: რამდენი გოგო და რამდენი ბიჭი აგრძელებს სწავლას?

ასეთ ზუსტ სტატისტიკას პედაგოგები არ ფლობენ და არც ადრე საგანგებოდ არ დაინტერესებულან, გარდა წალკის პედაგოგებისა, რომელთაგან ერთი მასწავლებელი გვპასუხობს, რომ ” ეს სტატისტიკა მოიპოვება სკოლაში, ჩვენ ვკითხულობთ ვინ სად გააგრძელა სწავლა და ამის აღრიცხვასაც ვაკეთებთ. გოგონები არ იჩაგრებიან ამ კუთხით, თანაბრია ან შეიძლება უფრო მეტმა გოგომ გააგრძელოს სწავლა.”

სუბიექტური შეფასებით ზოგიერთი მასწავლებლის აზრით ბოლო 1-2 წელი ბიჭები ჭარბობენ” თუმცა აქვე გვხვდება აზრი, რომ :” უმეტესად გოგონები აგრძელებენ სწავლას უმაღლესში , ბიჭები ან სამხედრო და პროფესიულ სასწავლებელში მიდიან” (ახალციხე)

მარნეული სკოლის აზერბაიჯანელი პედაგოგი აღნიშნავს, რომ ბოლო წლებში გოგონები ბოლო კლასებამდე რჩებიან სკოლაში, თუმცა ამავე ჯგუფის მეორე მასწავლებელი დასძენს, რომ ხდება ისე, რომ მე –9 კლასიდან გოგონები თხოვდებიან.

გაქვთ თუ არა სკოლის ასაკში გოგონების გათხოვების შემთხვევები? რამდენი? როგორია თქვენი აზრი ამაზე?

ასეთ შემთხვევას ყველა მონაწილე აღნიშნავს, თუმცა განსხვავებულ ტენდენციებს მიუთითებენ. ნინოწმინდის სკოლის მასწავლებლების თანახმად, ასეთმა შემთხვევებმა ბოლო წლებში საგრძნობლად იკლო და მხოლოდ ერთ შემთხვევას იხსენებენ, როცა გოგო მოიტაცეს. ახალციხის ჯგუფის ერთ-ერთ მონაწილეს ასეთი სტატისტიკა მოჰყავს: "11 კლასიდან 3 გოგონა გათხოვდა ამ წელს და წავიდა სკოლიდან." თუმცა ამავე ჯგუფში სხვა მასწავლებლების ინფორმაციით ზოგი გათხოვილი გოგონა რჩება სკოლაში ან ექსტერნად ამთავრებს სკოლას. ასეთივე ოპტიმისტურ სურათს ხატავს წალკელი მასწავლებელი სკოლის ასაკში გათხოვების შემთხვევებს რეგიონს და ეთნიკურობას უკავშირებს ("ისე ხშირად არ ხდება ჩვენთან, როგორც მარნეულში"). აზერბაიჯანული სკოლის მასწავლებელთა აზრით, ამას ხშირად აქვს ადგილი და რომ გოგონები თხოვდებიან, თან მისი აზრით თავისი ნებით ძალიან ადრეული ასაკიდან "девочки убегают замуж с 6-го, 7-го классов". ასევე ასხვავებენ ქალაქი-სოფელში მიმდინარე ტენდენციებს, სადაც თუ ქალაქში 17 წლის ასაკში თხოვდებიან, სოფლად 14-16 წლებისა.

ერთადერთი სადაც კატეგორიულად უარყოფითი დამოკიდებულება დაფიქსირდა ამ მოვლენის მიმართ იყო ნინოწმინდის ჯგუფი. დანარჩენ შემთხვევებში, შეიძლება ითქვას, არ არის მკვეთრი პოზიცია. "გააჩნია ოჯახს" (იგულისხმება ოჯახი, რომელშიც შედის გოგონა) გვესმის მარნეულისა და წალკის ჯგუფებში. ისინი, ვინც უარყოფით დამოკიდებულებას აფიქსირებს ამისთვის სხვადასხვა არგუმენტები მოჰყავთ:

"არ უნდა იჯდეს სხვა მოსწავლეებთან", "სხვებმაც შეიძლება მიხადონ", "სკოლის პერიოდში გათხოვება სწავლაში უშლის ხელს", "ფსიქოლოგიური მზაობა და აზროვნებაც არ ყოფნის ის საქმე აკეთოს, რომ ოჯახი შეინახოს"(ახალციხე) "თითქმის ყველა ნანობს მერე" (წალკა).

აღსანიშნავია, რომ არც ერთი მონაწილე არ გმობს ადრეულ გათხოვებას, თვით გოგონას ინტერესებიდან და მისი უფლებებიდან გამომდინარე და მითუმეტეს, არ მიიჩნევს ამ მოვლენას უკანონობად. საერთოდ გამოთქმულ აზრებში შეიმჩნევა ქორწინების ინსტიტუტის საკრალიზაცია და არასდროს ხდება მისი გმობა, თუნდაც ნაადრევი ქორწინების შემთხვევაში. იგივე მონაწილეები, რომლებიც თითქოს იწყებენ სკოლაში გათხოვების მიმართ უარყოფითი დამოკიდებულების დაფიქსირებით, შემდეგ ფრაზებს ამთავრებენ ტექსტებით: "საერთოდ მისაღებია, ადრეულ ასაკში ოჯახის შექმნა, უფრო უკეთესია." "პირადად არ ვარ წინააღმდეგი." "ვფიქრობ, რომ ადრე შექმნილი ოჯახი უფრო უკეთესი და სტაბილურია".

აზერბაიჯანელი მასწავლებლების ჯგუფში დისკუსია არა მოვლენის, არამედ ადრეული ქორწინების ასაკის გარშემო წარიმართა (მსგავსად გოგონების ჯგუფისა) როგორც ჩანს 16-17 წლები (დამამთავრებელი კლასები) არ ითვლება ამ თემში ნაადრევად. "ჩვენთან ამბობენ, რომ 17 წლისა უკვე დარჩენილიაო." ყოველგვარი გმობისა თუ კრიტიკის გარეშე ერთ მონაწილეს მოჰყავს თავისი ნათესავის შემთხვევა, რომელმაც 13 წლისა გაათხოვა თავისი გოგონა.

ყველა გამოთქმული შეხედულება მონაწილეები იმ აზრს ამტკიცებენ, რომ გოგონას ადრეული (სკოლის ასაკში) გათხოვება მისივე (გოგონას) სურვილით ან

დაუფიქრებლობით მომხდარი ფაქტია. იძულებაზე და მისი ბედის სხვების მიერ განსაზღვრულობაზე ლაპარაკი არ ყოფილა.

არსებობს მონაცემები, რომ საქართველოში გოგონები არ ირჩევენ ტექნიკურ, საინჟინრო პროფესიებს და ზუსტ მეცნიერებებს? რა არის ამის მიზეზი?

მიზეზების ახსნისას მონაწილეებში დომინირებდა შეხედულება, რომ გოგონებს არ აქვთ ამის მიდრეკილება და უნარი. ასე სხვადასხვა ჯგუფში გაიჟღერა მსგავსმა აზრმა: " ყველას არ აქვს ტექნიკური აზროვნება, უმეტესად მაინც ბიჭებს აქვს, ეს ბუნებრივად ზის ადამიანებში. გოგოს სხვანაირი აზროვნება და სხვანაირი მოვალეობები აქვს." (ახალციხე) "технические предметы девочкам даются очень сложно"(მარნეული); "ეს საგნის არჩევა უფრო ბუნებიდან მოდის, შემეცნების უნარი უფრო მეტი მამაკაცშია, ვიდრე ქალში."

ასევე მიზეზებში სახელდება ქალის ტრადიციულ საოჯახო როლთან ამ საგნების შეუსაბამობა: "მე, მაგალითად გეოლოგი გეოდეზისტი ვარ და ძალიან მინდა ჩემი პროფესიით ვიმუშაო, მაგრამ ქალისთვის ეს პროფესია არ არის, ოჯახიდან უნდა გავიდეს" (წალკა). "ქალი უმეტესი დრო ოჯახში უნდა იყოს, დრო შეზღუდულია უფრო მეტად.", "ალბათ ტრადიციებიდან და გარემო პირობებიდან გამომდინარე, მიმართულებას მაინც ოჯახიდან და გარემოდან იღებს." (ახალციხე); "специальность врача, учителя это лучшее для семейных женщин (მარნეული)"; "კაცს შეუძლია სამუშაოდ სხვაგან წასვლა, ხოლო ქალები ვერ წავლენ, სწავლის შემდეგ უნდა გათხოვდნენ" (ნინოწმინდა).

ზოგიერთი მონაწილის მხრიდან გამოთქმული აზრები მოწმობს იმას, რომ თვითონ კარგად აცნობიერებენ სტერეოტიპული შეხედულებების და ტრადიციული პრაქტიკების როლს და არ იზიარებენ მათ პათოსს გოგონების ტექნიკური საგნებიდან დისტანცირების შესახებ. გაიჟღერა საკმაოდ კარგმა ანალიზმა გენდერულად მიკერძოებული სოციალიზაციის გავლენის შესახებ: "თავიდანვე მშობლებიც უწყობენ ხელს ჩამოყალიბებაში, როცა გოგონასთვის ყიდულობენ თოჯინას და ბიჭისთვის იარაღს ან მანქანას. ანუ ბავშვებს ვზრდით იმ მიმართულებით, რომ ის არის გოგონა და თითქოს იმას მოვუძებნეთ თავისი მიმართულება და ბიჭს თავისი" (ახალციხე). "სტერეოტიპები მუშაობს" (წალკა)

ასევე საკმაოდ ხშირად დისკუსია, რომლის დროსაც ხდება განზოგადებები გოგონებიდან საერთოდ ყველაზე. ხდება იმის გარშემო აზრების გამოთქმა, რომ ეს საგნები და პროფესიები საერთოდ არაა მომგებიანი არც ერთი სქესისთვის, არაა სამუშაო ადგილები, სხვა პროფესიები უფრო ფასობს, მაგალითად ბიზნესი.

არსებული მონაცემებით ქვეყანაში ძალიან ცოტა გოგონა ჩაბმული სპორტში? რა არის ამის მიზეზი თქვენი აზრით?

ძირითად შემთხვევებში დისკუსია ამ კითხვაზე იღებს ზოგად ხასიათს და გოგონების პრობლემიდან სპორტის არაპოპულარობის თემაზე გადადის და ეს შემდეგი

ფრაზებიდან ნათლედ ჩანს: "სპორტი ფიზიკურ ძალას და დატვირთვასაც მოითხოვს, თან სიგარეტი და სასმელიც არ უნდა მიიღოს და ახალგაზრდობა დღეს სხვანაირად ფიქრობს." "დღეს კომპიუტერთან ატარებენ მეტ დროს და ამან დააკარგვინა დრო ბავშვებს," სპორტს ხელშეწყობა სჭირდება მთავრობისგან. მარტო მოედნების არქონაზე არაა".

გოგონების პრობლემებზე ფოკუსირებული შეხედულებებიდან საგულისხმოა ის, რომ გოგონებს "არ ჰყავთ მისაბაძი მაგალითი, სპორტსმენი ქალი, არც ქალი მასწავლებლები არიან" (ახალციხე), "მათ სკლაში ქალი მასწავლებელიც ყავთ სპორტის და ესეც ახდენს გავლენას ალბათ." (იგულისხმება, რომ გოგონები მისდევენ იქ სპორტს).

ერთობ მოულოდნელი აზრი დააფიქსირდა ნინოწმინდის ჯგუფში: "ჩვენ ყველა ვვარჯიშობთ ქალები და ფეხბურთსაც ვთამაშობთ ხოლმე". ეს სოფელი სათხის პედაგოგმა თქვა, რაც ძალიან საინტერესოა, რადგან უნდა ვივარაუდოდოთ, რომ იქ განსაკუთრებული სპორტული კულტურა ყოფილა დანერგილი და შეიძლება საუკეთესო მაგალითად გამოვიყენოთ.

პასუხებიდან ასევე ვიგებთ, რომ რაიონებში არსებული სპორტული სექციები და ნაგებობები უფრო ბიჭების საჭიროებებს ემსახურება, რადგან შესაბამისი სპორტი ბიჭების სპორტად ითვლება საქართველოში: " არ არის სპორტული ბაზები. ბიჭებისთვის უფრო არის კარატე და რაღაცეები და გოგონებისთვის არა."

და რა თქმა უნდა არის პასუხები, რომელშიც ჩანს რომ მონაწილეები აცნობიერებენ ადგილობრივი მენტალიტეტისთვის გოგონას სპორტით დაკავების მიუღებლობას ან შეუსაბამობას: Во первых менталитет; куда пошла девочка, на какой спорт" "до 13 лет спортом можно заниматься, а после уже не стоит. Замуж ей надо а она прыгает, скачет шпагаты делает" и т.д. ", ". . . ასევე ალბათ მიზეზი ისიცაა, რომ სპორტი ფიზიკურ ძალას და დატვირთვასაც მოითხოვს".

ზოგადად, კი შეიძლება ითქვას, რომ პედაგოგები უყურებენ სპორტს, როგორც დადებით მოვლენას გოგონასთვის, მისი ჯანმრთელობისთვის და სახელმწიფოს მხრიდან სპორტის ყველანაირად ხელშეწყობას მოელიან.

საქართველოს მონაცემებით გოგონებს ნაკლებად აქვთ გამოხატული შემეცნებითი ინტერესები. უნდა გაკეთდეს რაიმე ამის გამოსასწორებლად?

დასახელდა მრავალი საიტერესო ინიციატივა: მოტივაციის ამაღლება სკოლის მხრიდან ცოდნის რეალიზაციის ხელშეწყობა, "ბუნებაში გაიყვანონ, კეთებით სწავლება რასაც ქვია. საინტერესო იქნება სამეცნიერო პიკნიკების მოწყობაც", პროფესიის არჩევანში დახმარება, კოლეჯების დაარსება, სადაც გოგონებიც ისწავლიან. ამასთან, ჟღერდა გენდერულად მიკერძოებული შეფასებები და გენდერული სტერეოტიპების გავლენა: "ექსტრემალურ სიტუაციებში მამაკაცის ტვინი მაინც სძლევს, " "გოგონებს ნაკლები ინტერესი აქვთ მეცნიერების მიმართ" (მარნეული)"

გოგოებს ხელსაქმე ასწავლონ, ბიჭები გალესვას ან კაფელის დაგებას, ხეზე მუშაობას ისწავლიან”.

იყო მცდელობები აეხსნათ ეს ვითარება და გამოეკვეთად ხელისშემშლელი ფაქტორები: ”ზოგჯერ ისეც შეიძლება ხდებოდეს, რომ ქალს ოჯახი უშლის ხელს აქტიურად ჩაერთოს მსგავს ღონისძიებებში და იაქტიუროს. აზერბაიჯანელი პედაგოგების ჯგუფში კვლევ დომინირებდა დისკუსია გოგონების გათხოვების შესახებ და ოჯახი გადაწყვეტი როლის შესახებ გოგონას მომავალი არჩევანის განსაზღვრაში: даже такие девочки которые хорошо занимаются, всё оставляют и выходят замуж. Всё зависит от семьи,” ”в этом году была девочка, которая очень хорошо училась но она не продолжила учёбу потому, что знала, что у родителей нет возможностей” ამ ჯგუფში დაიხატა იმგვარი სურათი, რომ გოგონების ინტერესები პირდაპირ კავშირშია მშობელთა ეკონომიკურ მდგომარეობასთან და რომ ერთადერთი ალტერნატივა გოგონებისთვის არის გათხოვება: Если у семьи нету возможности учить, тоже лучше замуж выйти”.

კვლავ გამოირჩეოდნენ ნინოწმინდის ჯგუფის მონაწილეები იმ განწყობით, რომ მათი აზრით ამ მხრივ მათ თემში პრობლემა არ არის: ”ჩვენთან ვინც სწავლობს, ის გამოხატავს შემეცნებით ინტერესებს. ჩვენს სოფელში გოგოებს მანქანის შეკეთებაც კი შეუძლიათ” (სოფ სათხეს მასწავლებელი)

რომელია გოგონებისთვის ყველაზე შესაბამისი პროფესია/ ები?

მონაწილეთა უმეტესობა აფიქსირებს აზრს, რომ ყველა პროფესია მისაღებია ქალისთვის. ნინოწმინდის ჯგუფის მამაკაცი მონაწილე აკონკრეტებს, რომ პოლიტიკა ძალიან კარგია, ხოლო იმავე ჯგუფის მეორე მამაკაცი ამბობს, რომ ”სპორტიც ძალიან უხდება ქალს”, ერთადერთი, რაც მიუღებელია არის მძიმე ფიზიკური შრომა, მაგალითად სახელდება: მემახტე, ხელოსანი, მძლოლი. დანარჩენი მონაწილეები მაინც გამოჰყოფენ უფრო სასურველ პროფესიებს და საქმიანობას, ისეთებს როგორებიცაა: პედაგოგობა, ჰუმანიტარული პროფესიები, ეკონომისტი. მთავარი არგუმენტები ისაა, რომ ოჯახისთვის მეტი დრო უნდა დარჩეს. და კვლავ ტრადიციაზე აპელირებით 3 მონაწილე გამოთქვამს აზრს რომ ქალის მთავარი საქმე ოჯახი და დიასახლისობაა.” ალბათ, ქალი დიასახლისი უფრო უნდა იყოს” (ახალციხე).

გყავთ თუ არა ჩართული მშობლები რაიმე სასკოლო ან კლასგარეშე აქტივობებში? რა სახით/ რომელში?

მონაწილეები ასახელებენ მშობელთა კომიტეტებს და სამეურვეო საბჭოებს, როგორც ინსტიტუციონალურ ფორმას, თუმცა ნაკლებგააქტიურებულ ფორმას სკოლისა და მშობლის ურთიერთობის. სახელდება ისეთი ფორმა, როგორიცაა მშობელთა თვეში ერთხელ მორიგეობა სკოლაში, ექსკურსიებისა და ღონისძიებების დაგეგმვა. მშობელთა კრებები კვლავ ყველაზე გამოყენებული ფორმაა მშობლის ჩართვის და ინფორმირების ”ნებისმიერი საკითხი როცა უნდა გადაწყდეს ინიშნება მშობელთა

კრება და საერთო აზრით ვიღებთ გადაწყვეტილებას”. მარნეულის ჯგუფის პედაგოგები ასევე აღნიშნავენ, რომ მშობლის როლი და დაინტერესება შვილის სასკოლო ცხოვრებით მხოლოდ მე 5 კლასამდე იჩენს თავს, ”მერე სკოლაშიც არ მოდიან”. აღსანიშნავია, რომ როცა მშობლებზე ლაპარაკობენ, ფაქტობრივად გულისხმობენ მხოლოდ დედებს. მამებს სრულიად პასიური როლი აქვთ ამ პროცესში. საერთო სპორტულ ღონისძიებებში(მშობლები-ბავშვები) მამები კვლავ ერიდებიან თავის გამოჩენას, სავარაუდოდ კაცის ტრადიციული როლიდან გამომდინარე, რომელიც ბავშვის აღზრდის საკითხებიდან მის დისტანცირებას გულისხმობს:” ჩვენთან მშობლები ჩართულები არიან სპორტულ აქტივობებში, დედებიც და მამებიც, თუმცა მამები უფრო პასიურად იყვენენ ჩართულები. მშობელთა კრებაზეც სულ დედები დადიან (ნინოწმინდა).

აქვე დავამატებ, რომ როგორც ჩანს მცირეკონტინგენტის სკოლებში მასწავლებელ-მშობლის ურთიერთობა უფრო მჭიდრო და ყოველდღიურ ხასიათს ატარებს.

გიმუშავიათ თუ არა გოგონებისა და ბიჭებისგან შედგენლ შერეულ ჯგუფებთან რაიმე პროექტზე? როგორ მუშაობს ასეთი ჯგუფი?

ყველა ჯგუფში, გარდა მარნეულისა აღნიშნა რომ ასეთი პროექტები სულ აქვთ და რომ ყველა სასკოლო პროექტი ერთობლივად კეთდება შერეულ ჯგუფებში. პედაგოგები აღნიშნავენ, რომ ასეთი ჯგუფები უფრო კარგად მუშაობენ, გოგონები და ბიჭები: ” გვიმუშავია და ბევრად უკეთესია, უფრო შინაარსიანია, მეტი ინტერესი აქვთ, მეგობრდებიან ბიჭები და გოგონები”. ამ აზრთან დაკავშირებით ჯგუფებში სრული კონსენსუსია. მარნეულის ჯგუფის მონაწილეები კი აღნიშნავენ, რომ ასეთი პროექტები ადრე იყო, ახლა ასეთი ღონისძიებები აღარ არის. ასახელებენ მხოლოდ ექსკურსიებს, სადაც ისევ ბიჭები და გოგონები ცალ-ცალკე დადიან.

რა სასკოლო და ზოგადად, საგანმანათლებლო ღონისძიებები გესახებათ სასურველად გოგონების და ბიჭების თანასწორობის მისაღწევად?

ამ საკითხზე გამოითქვა მრავალფეროვანი აზრები და რამდენიმე საინტერესო და უკვე აპრობირებული ღონისძიება იყო დასახელებული:

- სკოლიდან გასვლა, ლაშქრობები, ექსკურსიები, შემეცნებითი გასვლითი და კლასგარეშე ღონისძიებები;
- კვლევითი პროექტების გაკეთება;
- ინფორმირებულობის ასამაღლებლად ტრენინგები და მერე გაიმართოს დისკუსიები, დებატები;
- ერთობლივი ღონისძიებები - გოგონებმა და ბიჭებმა ერთდ იმუშაონ;
- მასწავლებლები ხშირად უნდა ესაუბრონ და შეახსენონ რომ თანაბარი უფლებები აქვთ და განსხვავება არ უნდა გაკეთდეს გოგოსა და ბიჭს შორის; ერობლივი ღონისძიებები უნდა გაკეთდეს და ერთად უნდა იმუშაონ და იურთიერთონ;
- გოგოს და ბიჭს შორის მეგობრობას უნდა შეეწყოს ხელი;
- სკოლებს შორის მეგობრობა, სპეციალისტების მოწვევა;
- მშობლებთან და საერთოდ საზოგადოებასთან ინტენსიური სამუშაოები არის ჩასატარებელი გენდერული თანასწორობის კუთხით;

- მშობლები ჩავრთოთ ღონისძიებებში, თვითონ მშობლებმა გააკეთონ საზაფხულო ბანაკი, „ქალთა ოთახში“ მათი მოწვევა და საუბარი მათთვის ავტორიტეტულ პიროვნებებთან: თუნდაც პოლიტიკოსთან ან პედაგოგთან, იურისტებთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან;
- მამაკაცების მამაკაცებთან საუბრები;
- ტრენინგები ბავშვებისა და მასწავლებლებისთვის ბულინგის (სასკოლო ძალადობა) თემაზე, ტოლერანტობაზე, გენდერულ თანასწორობაზე, ძალადობასთან დაკავშირებით იურიდიულ საკითხებზე: ვის მიმართონ და ა.შ. ტრენინგები საჭიროა ბავშვებისთვისაც, მასწავლებლებისთვისაც.

დაინტერესებულია თუ არა თქვენი სკოლა, რომ მასში განხორციელდეს „გენდერული თანასწორობის და გაფართოებული კარიერული არჩევანის პროგრამა“?

მონაწილეებმა გამოხატეს, ასეთი ინიციატივის მიმართ დიდი ინტერესი, მათ სკოლაში განხორციელების სურვილი და მზაობა. გამონაკლისის გარეშე დადებითი პასუხებია ყველა ჯგუფში. ახალციხის ჯგუფის წევრი დასძენს, რომ მართალია ამაზე ბევრს კი საუბრობენ, მაგრამ მიზნობრივი პროექტები არ არის. წალკელი პედაგოგი ამბობს, რომ დიდი ინტერესია სკოლებიდან და თანაც ამის გამოცდილება უკვე აქვთ (გულისხმობს სამოქალაქო განათლების ფარგლებში საუბრებს გენდერზე). ნინოწმინის ჯგუფის წევრი მამაკაცი ამბობს, რომ ხალხს მუდმივად სჭირდება თანასწორობის შესახებ სწავლება, რადგან:” ჩვენ ხალხში თანასწორობა არ არის”. მარნეულის ჯგუფში ასევე ძალიან პოზიტიური განწყობაა: ”ныло ны очень хорошо”

მშობელთა განწყობები

ამ ჯგუფში ჩატარებულ დისკუსიას სპეციფიკური მიზანი ჰქონდა. გვსურდა გაგვერკვია, რა ორიენტაციას აძლევენ მშობლები თავიანთ ქალიშვილებს, რა მომავალი სურთ მათთვის, როგორ აფასებენ მათ და რამდენად იციან და ითვალისწინებენ მათ სურვილებს. საინტერესო იყო იმის გაგება, თუ რამდენად იციან თანამედროვე შესაძლებლობების და მოთხოვნების შესახებ და ხომ არ ქმნიან თვითონ თავიანთი შეხედულებებით და ქცევით ბარიერს გოგონების თავისუფალი განვითარებისთვის.

როგორ აფასებენ თავიანთი ქალიშვილების სასკოლო წარმატებებს?

მშობლების დიდი უმრავლესობა ძალიან დადებით შეფასებებს აძლევ თავიანთი შვილების წარმატებებს. პირველ რიგში აფასებენ მათ სკოლაში აქტივობის მიხედვით, ეს შეფასება 7 მა მშობელმა გამოიყენა, შემდეგ მოდის კარგი სწავლა, სამი მათგანი ოქროს მედალოსანია, 4 ათოსანი. პოზიტიური შეფასებებიდან ასევე თითოჯერ დასახელდა ნიჭიერება და კითხვის სიყვარული (როგორც ნიჭის კომპენსაცია, მშობლის აზრით). უარყოფითი შეფასებებიდან დასახელდა მხოლოდ სიზარმაცე და ”ცოტას მუშაობს” (ანუ მეცადინეობს).

აზერბაიჯანელი მშობლებისგან არ ხდებოდა ქალიშვილების შეფასება, მხოლოდ ახსენეს მათი სამომავლო გეგმები: "სურს, რომ ჩააბაროს სახელმწიფო გამოცდები". ამ ჯგუფის ერთ-ერთი მშობელი კი ამბობს, რომ აღარ ასწავლიან ქალიშვილს, არამედ გაათხოვებენ მალე:" Мы учить не будем дочку она не хочет, мы в прошлом году обрुчили, наверно через год будем свадьбу играть".

რა საგნები მოსწონთ ყველაზე მეტად?

მშობელთა ორი მესამედი აღნიშნავს, რომ მათ ქალიშვილებს მოსწონთ და მიდრეკილება აქვთ ჰუმანიტარული საგნებისადმი (ენები, ისტორია). 5 მშობლის აზრით მათ შვილებს საბუნებისმეტყველო (ბიოლოგია, ფიზიკა, მათემატიკა) საგნები მოსწონთ და ქვთ მიდრეკილება. 4 მშობელის აზრით კი მათ შვილებს ყველა საგანი ერთნაირად მოსწონთ და გამოსდით. ნახსენები იყო მასწავლებლის როლიც:" ჩემსას უყვარს მათემატიკა და ისტორია მასწავლებლიდან გამომდინარე".

მოწონების აღსანიშნავად იყენებენ აქტიური ფორმის სიტყვებს "აინტერესებს" და "ძლიერია" და უფრო ნაკლებად "კარგად სწავლობს", რაც ალბათ იმას უნდა ნიშნავდეს, რომ მათ იციან თავიანთი ქალიშვილების ინტერესების შესახებ, რაც შეიძლება ყოველთვის არ ფარავდეს ცნებას "კარგად სწავლობს". ერთ-ერთი აზერბაიჯანელი მშობლის აზრით, მის შვილს არაფერი მოსწონს და საერთოდ სუსტად სწავლობს.

რა საქმე გამოსდით ყველაზე კარგად?

დასახელებული საქმეებიდან 16 ჯერ დასახელდა საქმიანობა ე.წ. ფემინური, საოჯახო არსენალიდან: კულინარია, კერვა, ქსოვა, ბისერით მძივების კეთება, "სადიასახლისო საქმეები". საინტერესოა, რომ დისკუსიაში ზოგიერთმა მშობელმა აღნიშნა საქმეები, რომელთა კეთებაც არ უყვართ მათ შვილებს და ესენი კვლავ "ქალის საქმეებია" : "არ უყვართ სამზარეულოში საქმე, არცერთ გოგონას" ან "არ უყვარს ჭურჭლის რეცხვა". გენდერულად ნეიტრალური საქმეები, რომლებიც მათ შვილებს გამოსდით არის: ხატვა, სასკოლო პროექტები და საზოგადოებრივი საქმეები, კომპიუტერი, ცეკვა. ამასთან, აზერბაიჯანელი მშობელი ამ საქმიანობას საყვედურნარევი ფრაზით მოიხსენიებს: целый день сидит за компьютером" თითქოს ეს არ არის გოგოს საქმე. დმანისელი დედაც თითქოს საყვედურით აღნიშნავს მისი შვილის გატაცებას ინტერნეტით, თუმცა ასევე ჩანს, რომ ამაცობს მისი წარმატებით და კარგადაც ერკვევა, თუ რას აკეთებს მისი ქალიშვილი: "უფროსი ინტერნეტში ბევრს ძრომიალობს და რაღაც როკ ჯგუფის ვებ გვერდის ავტორი გახდა, სამი გვერდის ადმინია". საყვედური ისმის თუ გოგონა არ გამოხატავს ინტერესს საოჯახო საქმეებისადმი: "უფროსი განსაკუთრებულად ნიჭიერი და განსაკუთრებულად ზარმაცია და კონტროლის გარეშე დამოუკიდებლად არაფერს გააკეთებს. არ უყვარს საქმის დაწყება".ერთი მშობელი ხაზს უსვამს ქალური საქმეების კეთებისას კრეატიულ ელემტს: "უყვარს ქარგვა, კერვა, ინოვაციური იდეები აქვს ხოლმე."

და აღნიშვნის ღირსია ის ფაქტიც, რომ არც ერთ შემთხვევაში არ დასახელდა საპირისპირო სქესისთვის მიწერილი რაიმე საქმიანობა.

შეგიძლიათ თუ არა კომპიუტერთან მუშაობა? ინტერნეტით სარგებლობა? სად არის კომპიუტერი?

ეს შეკითხვა დასმული იყო, რათა მშობელთა (დედების) სიახლეებისადმი და მათი შვილების სამყაროსადმი დისტანციაზე შეგვექმნოდა წარმოდგენა. ასევე იმისთვის, რომ გარკვეულიყო რამდენად მიუწვდებათ ხელი დედებს საერთო კომპიუტერზე და შესაბამისად ინფორმაციაზე. ახალციხის ჯგუფის მონაწილეები ერთხმად ამბობენ, რომ ყველას აქვთ უნარები და სახლშიც აქვთ კომპიუტერი. დისკუსიიდან ირკვევა, რომ კომპიუტერი შვილებისთვისაა ნაყიდი და მათი მიზნებისთვის განკუთვნილი. დედებს, მხოლოდ იშვიათად აქვთ საშუალება ისარგებლონ, თუკი აქვთ ამის უნარი, რადგან კომპიუტერი დაკავებულია, ან თვითონ მშობელს არ აქვს დრო. უმეტესობა შემთხვევაში ოჯახებში აქვთ ერთი კომპიუტერი საერთო სივრცეში: "კომპიუტერი დგას ლოჯში და მე ბოლო რიგში ვარ" ამბობს მონაწილე დმანისის ჯგუფიდან, ან "компьютер стоит в зале кто хочет тот и сидит". მხოლოდ 3 მონაწილე აღნიშნავს, რომ არ იყენებს კომპიუტერს, არ იცის. რისთვის იყენებენ:

ინტერნეტი ინფორმაციისთვის პოლიტიკაზე, ვარსკვლევების ცხოვრებაზე, სოციალური ქსელი (ერთ შემთხვევაში) ქსოვა და ტანსაცმლის შესახებ ინფორმაცია.

თქვენ ქალიშვილს აქვს კომპიუტერული უნარები? სარგებლობს ინტერნეტით? რამდენი დრო აქვს ამისთვის?

მონაწილეთა უმრავლესობის აზრით, მათ ქალიშვილებს აქვთ კომპიუტერული უნარები და ზედმეტად დიდი დროს ატარებენ კომპიუტერთან: "თუ არ ვაკონტროლე, განუსაზღვრელი დროით შეუძლია იჯდეს". რისთვის იყენებენ ინტერნეტს? მუსიკა, ფილმები, მეგობრებთან საუბრობენ. დმანისის დისკუსიაში გამოჩნდა კიდევ ერთი ტენდენცია, თუ ოჯახში ბიჭიცაა, პირველ რიგში კომპიუტერი მისია:" ჩემთან როცა ბიჭი გასულია, ზის გოგო, მაგრამ როგორც კი ბრუნდება სახლში, ეგრევე ეგ უნდა დაჯდეს" მსგვს აზრს ჯგუფის 4 მონაწილე აფიქსირებს. მარნეული ჯგუფის მონაწილეთა ქალიშვილებიდან ყველას აქვს კომპიუტერული უნარები და სარგებლობენ ინტერნეტით, თუმცა მშობლები არ უყურებენ ამას დადებითად. მართალია ერთმა მონაწილემ აღნიშნა, რომ ქალიშვილს სპეციალურად უყიდეს Laptop-ი.

მისდევს თუ არა თქვენი ქალიშვილი რაიმე სპორტს? თქვენ მიგაჩნიათ თუ არა ეს საჭიროდ? რისთვის?

მხოლოდ ორი მონაწილე აღნიშნავს, რომ მისი ქალიშვილი დადის სპორტზე. ეს სპორტია; აკრობატიკა (მარნეული), კარატე (დმანისი). საგულისხმოა, რომ ის გოგნა, რომელიც ადრე დადიოდა კარატეზე ახლა ფეხბურთზე დადის, თუმცა მშობელს მისი "არაქალური" სპორტული გატაცებების მიმართ არაერთგვაროვანი

დამოკიდებულება აქვს. გამოჩნდა ახალი ტენდენცია, რომელიც გოგონების ჯგუფშიც დაფიქსირდა: რამდენიმე გოგონა დილაობით ერთად დარბის სტადიონზე (დმანისი).

საინტერესო იყო ასევე მშობელთა დამოკიდებულება გოგონების სპორტული ცხოვრების მიმართ, რათა გაგვეგო ხომ არ ქმნიან თვით მშობლები გარკვეულ ბარიერს, გარდა გარეშე ხელისშემშლილი ფაქტორების, როგორებიც გამოვლინდა: სპორტული დარბაზების და მოედნების არარსებობა, სექციების ვერ ჩამოყალიბება, არ ტარდება სკოლაში, და ა.შ. მშობელთა უმეტესობამ გამოავლინა დადებითი დამოკიდებულება, რომელსაც სხვადასხვა არგუმენტით ამაგრებდნენ: "მინდა გაძლიერდეს", "საჭიროა ჯანმრთელობისთვის", " შეიძლება ბავშვმა კარგად ვერ ისწავლოს, მაგრამ გახდეს კარგი სპორტსმენი", " რომ განიმუხტოს" და ა.შ.

ცალკე აღსანიშნია სამი მშობლის დამოკიდებულება: ორმა მშობლემ მარნეული ჯგუფიდან გვითხრეს, რომ არ თვლიან სპორტს მნიშვნელოვნად და არ იციან რისთვის არის ის საჭირო გოგონასთვის, ხოლო ერთი დედა დმანისის ჯგუფიდან შემდეგ საფრთხეს ხედავს: "რომელი გოგოც სპორტს მისდევს რაღაცა ქალური ეკარგებათ, ქალი უნდა იყოს ნაზი და ქალური". რა თქმა უნდა ამ შემთხვევაში ნათლად ჩანს საქმეში გენდერული სტერეოტიპის გავლენა.

ჩვენ დავინტერესდით, თუ როგორ გამოხატავს საზოგადოება თავის დამოკიდებულებას, თუ მათ რაიონში, დაბაში, სოფელში ქალი დაკავდება სპორტით, მაგალითად ირბენს:

"იფიქრებენ გაგიჟდაო", "იფიქრებენ, რომ ამისთვის გცალია" (რაც ნიშნავს, რომ წესით არ უნდა გეცალოს).

ამგვარად საკითხის ექსტრაპოლირებამ გამოიწვია ნამდვილი სტერეოტიპების და ბარიერების გამოვლენა - საზოგადოება წინააღმდეგია ქალი რომ იყოს სპორტით დაკავებული, ეს მის ოჯახს ლაქას დაასვამს, ეს არ არის ნორმალური, ქალი მუდმივად დაკავებული უნდა იყოს და ჯანმრთელობაზე არ ფიქრობდეს, ქალი, რომელიც დარბის, ცუდი ყოფაქცევის ქალია" ასეთი აზრები გამოთქვეს მონაწილეებმა.

როგორ ხედავთ თქვენი ქალიშვილის უახლოეს მომავალს?

მშობელთა უმეტესობა ხედავს თავიანთი ქალიშვილებს უმაღლეს სასწავლებლებში მათი (გოგონების მიერ) არჩეული პროფესიის მიხედვით. ერთი მონაწილე მარნეულიდან ამბობს, რომ მისი ქალიშვილი იქნება კარგი დედა და დიასახლისი. დმანისელი მშობლები ასევე თვლიან საჭიროდ, რომ მათი ქალიშვილები გათხოვდნენ, თან 3 მშობელი აზუსტებს, რომ ეს უნდა მოხდეს 25 წლამდე, თუმცა ჯერ სწავლა და დასაქმება უნდა მოასწრონ: " მინდა რომ კარგი სამსახური ქონდეს და 25 წლამდე გათხოვდეს". ერთი მშობელი კი ახმოვანებს სავარაუდოდ 25 წელთან დაკავშირებულ გენდერულად დისკრიმინაციულ სტერეოტიპს:

ისწავლოს, იმუშაოს და 25 წლამდე აუცილებლად გათხოვდეს და შვილი გააჩინოს, მე რომ მამაკაცი ვიყო, 25 წლის ზემოთ ქალს არ მოვიყვანდი ცოლად იმიტომ, რომ ქალი 25 წლამდე მამაკაცს შეუძლია მოირგოს, მერე უკვე აღარ".

არის ისეთი საქმე, რაც არ უნდა აკეთოს გოგონამ? რატომ?

ეს შეკითხვა ჯგუფებში ასევე პირდაპირ მიუსადაგეს თავიანთი ქალიშვილების მომავალს და არჩევანს. ამიტომ დისკუსიისას ისმოდა ფრაზები: "მე არ ვურჩევ" ან "არაფერს დავუშლი, ან" არ მივცემ ამის უფლებას".

იმ სიიდან თუ რა არ უნდა აკეთოს ქალმა ყველაზე ხშირად გვხვდება *ფიზიკურად მძიმე სამუშაო*. დასახელებულებიდან დანარჩენი ალბათ უნდა გაერთიანდეს კატეგორიაში: "არაა შესაფერისი" ესენია: პროკურორი, გეოლოგი, გამომძიებელი, ჯარი. რამდენიმე მონაწილემ აღნიშნა, რომ ქალი 6 საათისთვის სახლში უნდა იყოს ამიტომ საქმეები, რომელიც მოითხოვს 6 საათის მერე სამსახურში ყოფნას ან ღამის ცვლებს მათთვის მიუღებელია. ორი დედა კი ამ აზრს იმითაც ამაგრებს, რომ მათ არ მიუწვდათ ხელი, ან მშობლებმა დაუშალეს და ამიტომ თვითონ არავითარ შემთხვევაში არ დაუშლიან თავიანთ ქალიშვილებს.

ამის საპირისპიროდ, 4 მონაწილე საკმაოდ პრინციპულად აფიქსირებს აზრს, რომ ქალისთვის ყველაფერი მისაღებია.

ამ საკითხზე საკმაოდ დიდი განსხვავება აღმოჩნდა აზერბაიჯანულ და სხვა ჯგუფებში მიმდინარე დისკუსიებს შორის. ასე, მარნეულის ჯგუფში მშობლებმა დაიწყეს საუბარი არა საქმიანობაზე, არამედ გოგონასთვის მიუღებელ ქცევაზე: არ უნდა ისეირნოს ბევრი, უნდა იყოს სახლში, არ უნდა იმეგობროს ბიჭებთან, უნდა დაუჯეროს მშობლებს- თვლიან გოგონების მშობლები მარნეულის ჯგუფიდან.

რა აზრის ხართ, თუ თქვენი ქალიშვილი სხვა ქალაქში ისურვებს სწავლის გაგრძელებას?

ამ საკითხზე ასევე პოლარულად განსხვავდება პასუხები აზერბაიჯანულ და ქართველ მონაწილეებს შორის. ქართველი მშობლები ამბობენ, რომ ყველანი მომხრეები არიან, მათ შორის საზღვარგარეთ "მეგაპოლისში" თუ წავა მათი შვილი ხელს შეუწობენ, გადასახადებს გადაუხდიან თუ შეძლებენ და ცხოვრების პირობებს შეუქმნიან. აზერბაიჯანულ საზოგადოებაში ამაზე, ჩანს ძლიერი აკრძალვები და შიშები მოქმედებს:

"нет, мы бы одну в чужом городе не оставляли бы учиться, это очень опасно", "если там знакомые или родственники были бы, тогда можна было бы", "нет, муж не пустил бы дочку", "нет я не могу пустить, у меня страх какой-то, девочка молодая, в чужом городе".

რა აზრის იქნებით, თქვენმა ქალიშვილმა მანქანის მართვა რომ მოისურვოს?

აღმოჩნდა, რომ მანქანის ტარებასთან დაკავშირებით გენდერული სტერეოტიპები პრაქტიკულად აღარ გვხვდება. ყველა ჯგუფში მონაწილეები ერთხმად აღნიშნავენ ამის საჭიროებას და რომ ხელს შეუწყობენ თავიანთ ქალიშვილებს. იგივე ხასიათის

პასუხებია აზერბაიჯანულ მონაწილეთა შორის: "моя дочка собирается на следующий год здать на права, и мы ее поддерживаем". საინტერესოა, როგორ ეთანხმება მანქანის ტარება სახლიდან გასვლის ტაბუს?

რას ფიქრობთ სკოლის ასაკში გათხოვილ გოგონებზე?

მონაწილეთა აბსოლუტური უმრავლესობა ამ მოვლენას უარყოფითად აფასებს და ამას საკმაოდ დამაჯერებლად ასაბუთებენ. არგუმენტებიდან გამოიყოფა, ასე ვთქვათ, **ჩამოყვალიბლობის არგუმენტი**: "ამ ასაკის გოგონებს ჯერ არ აქვთ ჩამოყვალიბებული რა უნდათ ცხოვრებაში, " გონებრივად და ფსიქიკურად არ ესმით რაა ოჯახი და შვილი", ასევე **დანაკარგის არგუმენტი**,: "ვერ ირგებენ ბავშვობის ულამაზეს წლებს", "კარგავენ განათლების შესაძლებლობას, ცხოვრებაში მერე ვერ რეალიზდებიან", " они должны выучиться, по путешествовать, всему своё время".

ერთ-ერთ მონაწილეს მოჰყავს ჯავახეთის მაგაითი, სადაც თვითონ მუშაობს და სადაც ეს ძალიან ხშირია. აზერბაიჯანული ეროვნების მონაწილეთაგან ორი საკმაოდ დადებითად უყურებს ამას, იმ შემთხვევაში, თუ კარგი ბიჭი შეხვდა. "კარგმა საქმრომ შეიძლება სწავლის უფლებაც კი მისცეს" (მარნეული).

რამდენიმე შემთხვევაში დედები იხსენებენ საკუთარ ადრე გათხოვების მაგალითს და აქედან გამომდინარე არავითარ შემთხვევაში არ სურთ ეს თავიანთი ქალიშვილებისთვის. "ადრე გავთხოვდი და სტუდენტობის გემო ვერ ვიგრძენი, არ მინდა რომ ჩემი შვილი გათხოვედს ადრე".

რას ფიქრობთ იმაზე, რომ ახალგაზრდა ქალები მსოფლიოში ფიქრობენ რომ ჰქონდეთ საკუთარი შემოსავალი და იყონ დამოუკიდებლები?

ამას ჯგუფების მონაწილეები გამონაკლისის გარეშე დადებითად აფასებენ და ამასთან პირდაპირ თავიანთ ქალიშვილებზე გადააქვთ. გამოთქმული აზრები უფრო ამაგრებს შეკითხვაში დასმულ დებულებებს: უნდა ჰქონდეს თავისი სამსახური, "ფეხზე რომ იდგეს მყარად", "სხვანაირად დღევანდელი ცხოვრების მოთხოვნებს ვერ უპასუხებს". მე ამაში ხელს შევუწყობ". თუმცა ეს დამოუკიდებლობა და საკუთარი შემოსავალი, როგორც ჩანს, ფარდობითია. როგორც ორი დმანისელი მონაწილისგან ვიგებთ "დამოუკიდებლობა და შემოსავალი" მამაკაცისაზე ნაკლები უნდა იყოს: "მინდა, რომ ქონდეს საკუთარი შემოსავალი, მაგრამ კაცზე წინ არ უნდა იყოს, კაცი ყოველთვის უფრო წინაა, ვიდრე ქალი", "მაგრამ მამაკაცი მაინც ქალთან შედარებით უფრო დამოუკიდებელი უნდა იყოს". ამდენად, ზოგ შემთხვევაში დამოუკიდებლობის **დეკლარირება** თანასწორობის გამოცდას ვერ უძლებს და ღრმად გამჭდარი "მამაკაცის პრივილეგიების" ტრადიცია უფრო ძლიერი აღმოჩნდება ხოლმე.

უნდა გაიზარდონ ბიჭები და გოგონები თანასწორობად? რატომ ფიქრობთ ასე?

ეს კითხვა მონაწილეთა გენდერულ თანასწორობაზე ორიენტაციაზე სამსჯელოდ იყო დასმული. საკმაოდ დიდი ერთსულოვნება იყო იმასთან დაკავშირებით, რომ უნდა გაიზარდონ თანასწორობად. ზოგი აზრი დეკლარაციულ ხასიათს ატარებდა, მაგალითად : " დიახ, თუნდაც გენდერული თანასწორობის თვალსაზრისით რომ

ვიმსჯელოთ.“ ან „საქართველოში თანასწორობის ინსტიტუტი დიდი ხანია არსებობს და უნდა იყოს“. თუმცა ძირითადად მაინც გამოითქმოდა ამის არგუმენტირება, თანაც საკმაოდ განსხვავებული : „ იმიტომ, რომ არ იციან მომავალში რა პრობლემასთან მოუწევთ გამკლავება და ყველაფრისთვის უნდა იყოს მზად?“ ან „უკეთესი შეგნება ექნებათ და ცხოვრებაც გამოსწორდება და საზოგადოება სხვა უკეთესი გზით წავა“, ან „ რომ არ დაიჩაგრონ და არც სხვა დაიჩაგრონ“.

უნდა ავღნიშნოთ ასევე, შემთხვევათა დაახლოებით ნახევარში დათანხმება რომ ბიჭები და გოგონები თანასწორად უნდა გაიზარდონ არ იყო უპირობო და გრძელდებოდა სიტყვით“მაგრამ“ ან „თუმცა“, რომელსაც მოსდევდა ფრაზები, რომლებიც თავის მხრივ ფაქტობრივად აბათილებდა გამოთქმულ თანხმობას. მაგალითად : „თუმცა ჩემი შვილები დადიან ტაძარში და იქ იცავენ ტრადიციას და მამაკაცებს უპირატესობას აძლევენ.“ ან „თუმცა, არ უნდა მიიღოს მახინჯი ფორმები.“ ან „მაგრამ მე მირჩევნია ვგრძნობდე იმას, რომ გვერდზე ძლიერი მამაკაცი მიდგას“.

სამი მონაწილე კი არ ეთანხმება, რომ გოგონები და ბიჭები თანასწორებად გაიზარდონ.

მიგნებები და რეკომენდაციები

მიგნებები

ფოკუს ჯგუფებში გამოთქმულმა აზრებმა და შეხედულებებმა გამოავლინა რიგი პოზიტიური და ნეგატიური ტენდენციებისა გოგონების საგანმანათლებლო და ეკონომიკური შესაძლებლობების განვითარების თვალსაზრისით. გამოვლინდა სამი სამიზნე ჯგუფს შორის განსხვავებები გოგონების საგანმანათლებლო და ეკონომიკური შესაძლებლობების განვითარების საკითხის მიმართ დამოკიდებულებაში და ასევე ერთმანეთის მსგავსი პატერნები. გამოვლინდა რეგიონული და ეთნიკური განსხვავებანიც. საგულისხმოა ახალი ტენდენციების და ტრადიციული გენდერული ნორმების ერთდროული და წინააღმდეგობრივი გავლენა გოგონების განათლებისა და პროფესიული არჩევანის შესაძლებლობებზე.

პოზიტიური ტენდენციები გოგონების საგანმანათლებლო და ეკონომიკური შესაძლებლობების განვითარების და სტერეოტიპებისგან თავისუფალი არჩევანის შესაძლებლობის თვალსაზრისით

დასკვნით ნაწილში მიზანშეწონილად ჩავთვალეთ ცალკე ხაზი გაგვესვა იმ პოზიტიური ტენდენციებისთვის, რომლების მოცემულმა კვლევამ გამოავლინა წინა წლების მონაცემებთან შედარებით. ასეთი შედარების საშუალება გვექონდა სამცხე-ჯავახეთის ჯგუფებთან რადგან კვლევაში მონაწილე ექსპერტ გულიკო ბექაურს გააჩნდა 2005 წლის ანალოგიური თემატიკის კვლევის შედეგები. მოვიყვანოთ რამდენიმე ახალ ტენდენციას:

- გოგონების უმრავლესობა ორიენტირებულია სწავლის გაგრძელებაზე უმაღლეს სასწავლებლებში, მათ შორის, სახლებიდან მოშორებით: დედაქალაქში და საზღვარგარეთაც;
- მშობლები, წინა წლებთან შედარებით, უფრო მეტად ემხრობიან იმას, რომ განათლება ძალიან მნიშვნელოვანია გოგონასთვის, ისინი მზად არიან, ამისთვის შვილი საზღვარგარეთაც წავიდეს. რასაც ადრე არ ჰქონდა ადგილი;
- წინა კვლევებში გვხვდებოდა განათლების მიცემასთან დაკავშირებით ბიჭის პრიორიტეზაციის ამკარა შემთხვევები: რამდენიმე გოგონამ სწავლა შეწყვიტა ეკონომიკური პრობლემების გამო, ხოლო ვაჟმა გააგრძელა. მშობელი პასუხობდა „რა ვქნათ არ გვაქვს შესაძლებლობა, გოგოა და გათხოვდეს“. ახლა ასეთ განწყობებს აღარ ვხვდებით;
- უფრო მეტი გოგონა და მათი მშობელი საუბრობს იმაზე, რომ გოგონასთვის საჭიროა კარგი განათლება მისი ცხოვრებაში რეალიზაციისთვის, რაც ნიშნავს, რომ ქალის რეალიზაცია არ გაიგება მხოლოდ როგორც დედობა და ცოლობა.
- გოგონებში გაიზარდა ინტერესი ხელსაქმის და კულინარიის მიმართ, როგორც შემოქმედებითი საქმიანობის და არა, როგორც ქალის სავალდებულო საქმის მიმართ;
- მოხდა გარკვეული ცვლილება ბიჭებისა და გოგონების ურთიერთობების ლიბერალიზაციის მხრივ: ბიჭებთან მეგობრობა უფრო მისაღები გახდა, როგორც მშობლების, ასევე პედაგოგების და თვით გოგონების მხრიდან (გამონაკლისით აზერბაიჯანულ საზოგადოებაზე);
- უფრო დიდ მრავალფეროვნებას ვხვდებით იმ პროფესიების ჩამონათვალში, რომლებიც აინტერესებთ გოგონებს და სურთ რომ დაეუფლონ და რომლებიც (ზოგიერთი) ადრე არ განიხილებოდა ქალურ საქმედ: ბიზნესი, ფსიქოლოგი, მფრინავი, ფოტოგრაფიას, ფილოსოფიას, პროკურორი, მედიცინა და ა.შ. ახალი მონაცემებით აღარ სახელდება პედაგოგობა, როგორც ერთადერთი ალტერნატივა. წინა წლებში ძალიან აქტიურად სახელდებოდა როგორც მშობლების, ისე ახალგაზრდების მხრიდან;
- სკოლის წარმომადგენლები დიდ მზაობას გამოხატავენ რომ სკოლებში იყოს მუშაობა გენდერული თანასწორობის საკითხებზე. რიგ შემთხვევაში აღსანიშნავია მაღალი გენდერული ცნობიერების მაგალითები და მზაობა რომ გაკეთდეს მეტი ამ მიმართულებით საგანმანათლებლო პროგრამების საშუალებით. ადრე თვით ცნებაც დაბნეულობას ან უარყოფას იწვევდა.

უარყოფითი ტენდენციები და ხელისშემშლელი ფაქტორები

- გოგონების უმრავლესობა ორიენტირებულია სწავლის გაგრძელებაზე უმაღლეს სასწავლებლებში და დასაქმებაზე, მათ შორის სახლებიდან მოშორებით: დედაქალაქში და საზღვარგარეთაც, რასაც მშობლების მხრიდან ძირითადად აქვს მხარდაჭერა. გამონაკლისს ვხვდებით აზერბაიჯანულ თემში, სადაც ოჯახის შექმნა უპირატესია გოგონას სწავლასთან შედარებით, ხოლო გოგონას სახლიდან მოშორებით წასვლა შიშებთან და აკრძალვებთან არის დაკავშირებული;

- საშუალო სკოლის დონეზე საკმაოდ ბევრი გოგონა აფიქსირებს ინტერესს და უნარებს ტექნიკური და ზუსტი მეცნიერებების მიმართ, რაც იშვიათად აისახება მომავალი პროფესიის არჩევაში;
- საკმაოდ მრავალფეროვანია გოგონათა პროფესიულ ინტერესთა სფერო: ქირურგობა, მფრინავობა, კოსმონავტობა, პროკურორობა და ადვოკატობა, დიზაინერობა, ფოტოგრაფია, ფილოსოფია, ფიზიკა, არქიტექტურა - მაგრამ უმეტეს შემთხვევაში არ ხდება მათი ინტერესების რეალიზაცია: ოჯახისა და ტრადიციული მოლოდინების გათვალისწინებით ხდება გოგონების არჩევანის კორექცია „უფრო შესაფერისისა“ და გათხოვილი ქალის ოჯახის ინტერესებისადმი დაქვემდებარების მიხედვით;
- რაიონები და სოფლები ძალიან ცოტა შესაძლებლობას სთავაზობენ გოგონების სპორტული უნარების განვითარებისთვის. არ არსებობს ინფრასტრუქტურა, ხოლო რომელიც არის „ბიჭურ სპორტს“ ემსახურება. არსებობს მრავალფეროვანი ტაბუები გოგონების სპორტით დაკავებასთან დაკავშირებით, სპორტი საერთოდ შეუფერებლად ითვლება. განსაკუთრებით თვალსაჩინოდ ჩანს ეს აზერბაიჯანულ მოსახლეობაში;
- კომპიუტერზე ხელი პრაქტიკულად ყველა გოგონას მიუწვდება, თუმცა ზოგიერთი ოჯახის მხრიდან არ ხდება ამის წახალისება და ასევე ადგილი აქვს გოგონების გაწევას მეორე პლანზე ბიჭებთან შედარებით. იმ ადგილებში, სადაც სპეციალური სასკოლო პროექტები განხორციელდა გვხვდება გოგონებში საკმაოდ რთული კომპიუტერული უნარები. განშირებულია კომპიუტერის და განსაკუთრებით ინტერნეტის გამოყენება სასწავლო მიზნებისთვის;
- გვხვდება გოგონების უნარების (ბიჭებთან შედარებით) დამაკნინებელი შეხედულებები;
- გოგონას სკოლის ასაკში /ადრეული ქორწინება არ იღებს შესაბამის შეფასებას მოსახლეობის მიერ. მართალია, უმრავლესობა ამბობს, რომ ეს მოვლენა მიუღებელია, მაგრამ მიზეზებად ასახელებს ან იმას, რომ გოგონამ არ უნდა გააგრძელოს სკოლაში სიარული, ან რომ ნაადრევმა ქორწინებამ შეიძლება გამოიწვიოს იჯახის დანგრევა. დამახასიათებელია, რომ ადრეულ ქორწინებაში (მათ შორის სკოლის ასაკში) მხოლოდ გოგონას პასუხისმგებლობას ხედავენ და არასდროს განიხილება ქალისა და ბავშვის უფლებების დარღვევის ან ძალადობის კონტექსტში. ჩანს, რომ ოჯახის შექმნა იმდენად გადამფარავი ზედირებულეა, რომ გადაწონის იმ დანაჩენ არასასურველ შედეგებს, რასაც იწვევს ნაადრევი ქორწინება;
- დამახასიათებელია დეკლარაციული აზრები გენდერულ თანასწორობის სასურველობასთან დაკავშირებით, რაზეც ყველა სამიზნე ჯგუფი თანხმდება, თუმცა რეალურ თანასწორობაზე წარმოდგენა ჯერ საკმაოდ

არასრულყოფილია და თანაც მხოლოდ „დათქმებით“ , მიიღება, მაგალითად, თუ მამაკაცი მაინც უპირატესი იქნება;

- გოგონები აღნიშნავენ მათ ცხოვრებაში უთანასწორობის ისეთ ფორმებს, როგორცაა ორმაგი სტანდარტი ბიჭისა და გოგონას ქცევისთვის და ძლიერი კონტროლი ოჯახის მამაკაცების მხრიდან გოგონების დამოუკიდებლობაზე.
- მამის როლი გოგონას განათლებისა და პროფესიული არჩევანის წახალისების მიმართულებით ძალიან პასიურად ჩანს;
- გოგონებისთვის პროფესიული არჩევანისას მუშაობს მკაფიო გენდერული სტერეოტიპი: ქალის საქმიანობა არ უნდა უშლიდეს ხელს მის ”ძირითად მოვალეობას” ოჯახის ინტერესებს. უარყოფით კრიტერიუმად გვევლინება ქალის სახლიდან ხშირი ან სადამო საათებში გასვლა, რაც თავიდანვე ზღუდავს დასაქმების არეალს. ამ კრიტერიუმს შეიძლება დავუმატოთ მამაკაცებთან სამსახურეორივი ურთიერთობა, რაც ძალზე არასასურველად ითვლება. ასეთი შეხედულებები სამივე სამიზნე ჯგუფში (გოგონები, პედაგოგები, მშობლები) გვხვდება;
- განსაკუთრებით ბევრი შეზღუდვა გოგონების განათლებისა და ეკონომიკური განვითარების პერსპექტივის მხრივ გამოვლინდა აზერბაიჯანულ თემში. როგორც აღვნიშნეთ აქ ადრე გათხოვება ნორმაა, ხოლო განათლება და კარიერა არასავალდებულო ან მეორადი მნიშვნელობის საკითხია. ძლიერ შეზღუდულია გოგონების სახლის გარეთ აქტივობა და მეორე სქესის წარმომადგენლებთან ურთიერთობა, თუნდაც სასკოლო ღონისძიებების დროს. მათთვისაც ვინც კარგად სწავლობს სკოლაში და აქვს სკოლის დამთავრების საშუალება არ ჩანს პროფესიული მომავლის პერსპექტივები. გოგონას ცხოვრება და არჩევანი მთლიანად კონტროლდება ოჯახის მხრიდან და მომავალი ქმრის მხრიდან (მათ შორის საქმროს სტატუსშიც). ასევე გამოჩნდა ძლიერ კონტრასტი: არის ერთეული ოჯახები, რომელთა შვილები მისდევენ სპორტს, აქვთ პერსონალური კომპიუტერები და სადაც მშობლები გოგონების განათლებას და არჩევანს ახალისებენ.

რეკომენდაციები

მოცემული რეკომენდაციები პროგრამის ინტერვენციების უფრო მიზნობრივი დაგეგმვის ამოცანას ემსახურება და განკუთვნილია პროგრამის ”ჰორიზონტის გაფართოება: გაუმჯობესებული არჩევანი ქალებისა და გოგონების პროფესიული და ეკონომიკური განვითარებისთვის” მონაწილეებისთვის, განათლებისა და სკოლების კომპონენტის, განათლების, კარიერისა და შესაძლებლობების განვითარების ფონდისა და ქალთა ოთახების კომპონენტის თანამშრომლებისთვის.

- განათლების კომპონენტით გათვალისწინებული მასწავლებელთა ტრენინგის მოდულში საჭიროა გენდერული თანასწორობის საკითხებთან ერთად ქალთა/გოგონათა უფლებების კომპონენტის გაძლიერება. ასევე ადრეული

ქორწინების, როგორც გოგონა-ბავშვის უფლების დარღვევის ელემენტის შემოტანა.

- განათლების კომპონენტში გოგონებისთვის სასურველი და საინტერესო პროფესიების არჩევანის აქტუალიზაციისთვის ანუ მათ რეალობასთან დაახლოებისთვის სასარგებლო იქნება ამ პროფესიების წარმომადგენელი ქალების გაცნობა/მოწვევა, გოგონათა სასწავლო ვიზიტები შესაბამის ორგანიზაციებსა და ინსტიტუტებში, სანიმუშო ფილმების ჩვენება, და ა.შ.
- სასურველია მთელი პროგრამის მსვლელობაში პროგრამის მიზნობრივ ჯგუფებთან მუშაობისას უფრო მკაფიო ცნებებით და მესიჯებით ოპერირება, რომლებიც ეხება გენდერულ თანასწორობას, ქალთა უფლებებს, ადრეულ ქორწინებას, ქალთა შესაძლებლობების გაძლიერებას, და ა.შ. რათა დაიძლიოს ორაზროვნება, ტრადიციული აზროვნების და პრაქტიკების ინერცია და აქცენტირება მოხდეს ქალის და გოგონას უფლებებზე.
- განათლების, კარიერისა და შესაძლებლობების განვითარების ფონდმა უნდა შემუშავოს მკაფიო კრიტერიუმები, რომლებიც მიმართული იქნება ქალთა შესაძლებლობების განვითარებისთვის და მონაწილეობისთვის არსებული სტერეოტიპული ბარიერების აღმოფხვრისკენ და რეალური გენდერული თანასწორობის მიღწევისკენ.
- სასურველია შეიქმნას გოგონების განათლების უფლებებზე ფილმების, ვიდეოების და ცნობილი უფლებადამცველების გამოსვლების ბაზა მოხდეს მასწავლებელთა დატრენინგება, რათა ისინი დამოუკიდებლად გაუძღვნენ ფილმების დემონსტრირებას.
- გოგონების სპორტსა და სპორტულობასთან დაკავშირებული სტერეოტიპების დასაძლევად საგანმანათლებლო მოდულში საჭიროა უცხოეთისა და ადგილობრივი მაგალითების, გოგონების იმიჯების გამოყენება და მონაცემების პოპულარიზაცია.
- სასურველია მოხდეს მასწავლებელთა სატრენინგო მოდულში თითოეული გამოვლენილი ტაბუსა და სტერეოტიპის დაძლევაზე სამუშაოს ინტეგრირება, ისეთების როგორებიცაა ტაბუ სპორტზე, ტაბუ გარკვეულ პროფესიებზე.
- აზერბაიჯანული სკოლებისთვის უნდა შეირჩეს და დაიგეგმოს ბიჭებისა და გოგონების ერთობლივი ღონისძიებები, რომელიც ორიენტირებული უნდა იყოს შიშის და გაუცხოების ატიტუდის შეცვლაზე.
- სკოლებში ვიზიტებისას უნდა მოხდეს მოსწავლეთა და პედაგოგთა გოგონების/ბავშვების გათხოვების წინააღმდეგ კამპანიებში ჩართვა. შეიძლება გამოყენებული იყოს გოგონათა საერთაშორისო დღე, ძალადობის წინააღმდეგ 16 დღიანი კამპანია.
- სასურველია პროგრამამ ინიცირება გაუკეთოს კამპანიას გოგონებისთვის უსაფრთხო სასწავლო გარემოს შექმნისთვის. შესაძლოა შსს და განათლების

სამინისტროებთან ერთად (ადგილობრივი პოლიციის მონაწილეობით) და ანალოგიურ საკითხებზე მომუშავე ორგანიზაციებთან ერთად.

- კვლევამ გამოკვეთა მამების და ძმების ჯგუფი, რომელთა როლი და შეხედულებებიც გოგონების განვითარების საკითხში ირიბად აისახა, როგორც მეტად ტრადიციული ან პასიური, ამიტომ მიზანშეწონილად მიგვაჩნია მამაკაცების როლზე ორიენტირებული დამატებით კვლევის ჩატარება.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. გენდერული თანასწორობის სახელმძღვანელო პრინციპები ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მიერ გენდერული თანასწორობი შესახებ საქართველოს კანონის იმპლემენტაციისა და ყოველდღიურ საქმიანობაში გამოყენების შესახებ. (2013 წელი „კონფლიქტებისა და მოლაპარაკებების საერთაშორისო კვლევითი ცენტრი“ (ICCN) „ ალიანსები ქვემო ქართლი“-ს მერსი პარტნიორობით);
2. საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიში საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის დაცვის მდგომარეობის შესახებ, 2013 წელი. <http://www.ombudsman.ge/>;
3. სამუშაო ჯგუფი – ქალთა პოლიტიკური მონაწილეობა საქართველოში Gender Task Force – GTF (სამუშაო ჯგუფის სტრატეგია 2014 –2016 წლები. თბილისი, 2014წ);
4. საქართველოს კანონი გენდერული თანასწორობის შესახებ 2010 წელი;
5. ცესკო - 2014 წლის 15 ივნისის ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოების არჩევნები (I და II ტური) გენდერული სტატისტიკა;
6. თვითმმართველობის ორგანოების გენდერული მონიტორინგი და პოლიტიკურ ცხოვრებაში ქალთა ჩართულობის გაძლიერება (სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოების (ISFED)2014 წელი);
7. ქალთა უფლებების ადვოკატირება 2014 წელი, მ. მოსიაშვილი, ნანა ბერეკაშვილი;
8. ათასწლეულის განვითარების მიზნები საქართველოში, ეროვნული ანგარიშები 2014 წელი (წინამდებარე ანგარიში მომზადებულია საქართველოს მთავრობის მიერ გაეროს საქართველოს ოფისის მხარდაჭერით);
9. საქართველოს ადამიანის უფლებების დაცვის ეროვნული სტრატეგია 2014-2020 წლები;

10. „გენდერული თანასწორობის უზრუნველსაყოფად განსახორციელებელი 2011-2013 წლების სამოქმედო გეგმის“ შესრულების ანგარიში 2013 წელი;
11. CEDAW Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (1979);
12. CEDAW comments July 2014;
13. ქვემო ქართლის და სამცხე - ჯავახეთის მუნიციპალიტეტის განვითარების გეგმა (2013 წელი Care).

ქვემო ქართლი

№	1. სერვისები (კომპ. კურს. - 1; ხელსაქმე -2; მანქ. მართვა - 3; საგანმ. ტრეინ. - 4; პასუხის გარეშე - 99)	1.1. ტრეინ. თემა (გენდერული თანასწორობა- 1; ადამიანის უფლებები- 2; სახელმწიფო მოწყობა ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები- 3; მოქმონაწილეობა მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში- 4; სხვა-5)	12 სხვა სერვისები	2. მოლოდინი (ქალთა განვით. სივრცე - 1; დასვენების სივ. - 2; ბავშვების სივ. - 3; საგანმ. სივ. - 4; დახმარების სივ. - 5; სხვა - 6; არაფერი - 0; პასუხის გარეშე - 0)	3. რაა გასაკეთებელი (მუშაობა მუნიცი. დონეზე - 1; მუშ. ქალებთან - 2; სოფლ. ქალების პრობლ. წამოწ. - 3; პრობლ. მოგვარებაში მონაწ. - 4; სხვა - 5; პასუხის გარ. - 0)	4. რა როლი (პროფ. ტრეინინგები - 1; ბიზნეს პროექტების მომზადებაში დახმარება - 2; სხვა - 3; პასუხის გარ. - 0)	4.1 ტრენინგის თემა (მესაქონლეობა-1; მებაღეობა-2; დეკორატივი-3; საქონლის დაავადების პრევენცია-4; ხელსაქმე-5 სხვა-6)	4.2. ტრეინ. თუ კონსულტ. თემა (პროექტის წერა-1; მიკრო სესხები და ბიზნეს წინადადებები-2; სხვა-სხვა სახის კონსულტაციები-3; სხვა-4; პასუხის გარეშე- 0)	4.3. ეკონომიკური კარიერული წინსვლა აღწერა (პასუხის გარეშე - 0; გეგმა -1)	კომენტარი
1	2;3	0	0	6	2	1	0	4- არ ხორციელდება ბიზნეს პროექტები	სურს ჯერ დაფინანსება და შემდეგ წარადგინოს პროექტს	
2	4	2	0	6	3	1	2	2	0	
3	2	0	0	2	3	0	4	3	0	
4	4	0	0	6	3	1	0	2	0	
5	1	4	0	2	4	0	5	1	0	
6	4	2	0	1	2	0	5	3	0	
7	4	2	0	1	3	0	2	3	0	

8	1	1	0	5	1	0	5	1	0	
9	2	2	0	5	2	0	5	2	0	
10	1; 3	0	0	1	4	1	6; მცირე ზომის საოჯახო სასტუმროების მოწყობა და მართვა	1;3	ფინანსური რესურსების არსებობის შემთხვევაში სურს რემონტის გაკეთება კურორტ მანგლისის სახში, რომ შემდგომში გააქირაოს ოთახები და მიიღოს ფინანსური სარგებელი	
11	1;2;3	0	0	1	1;2;3;4	1	0	3	ფინანსური რესურსების არსებობის შემთხვევაში სურს ფერმასთან ხელშეკრულების დადება რომ გააკეთოს სულგუნი.	
12	2;3	0	0	1	2;3;4	1	0	0	ფინანსური რესურსების არსებობის შემთხვევაში სურს ბუმბულგაუ მტარი მასალის ყიდვა რომ შეძლოს თეორეული სწავლება	

13	2	0	0	1	2;4	1	0	0	ფინანსური რესურსების არსებობის შემთხვევაში სურს საოჯახო სამზარეულოს გახსნა და პროდუქტს რეალიზაციას გაუწევდა სხვადასხვა ორგანიზაციებში
14	1;3	0	0	0	0	0	0	0	ფინანსური რესურსების არსებობის შემთხვევაში სურს ლიტერატურული კავის გახსნა მეგობრებთან ერთად, რომელიც ქალაქში არ არსებობს
15	1;2;3	0	0	1	1;4	1	0	0	ფინანსური რესურსების არსებობის შემთხვევაში სურს ტურისტულ ოსააგენტოს გახსნა, ახალციხის რაიონის სოფ. ხერთვისში აქვს კერძო სახლი, ხოლო

									სააგენტოს საშუალები თ სურს ტურიზმის პოპულარიზ აცია.	
16	2	0	0	5	2	1	5	1	ფინანსური რესურსები ს არსებობს შემთხვევაშ ი სურს ისეთი საქონლის შეძენა რის საქშუალებ ითაც გააკეთებს ხელნაკეთ ნივთებს (ქარგავს) რის საშუალები თაც მიიღებს დამატებით შემოსავალ ს.	
17	1	კომპიუტერის შემსწავლელი კურსები, რომ მიიღოს მეტი ცოდნა და იყოს უფრო მეტად ინფორმირებული მსოფლიოში მიმდინარე მოვლენებთან დაკავშირებით	0	3	2; 5 - სურთ რომ იყოს გენდერული თანასწორობა და ქონდეთ თანაბარი უფლებები	1	1;4	0	0	

18	4	სურს ტრენინგები ადამიანის უფლებებზე რათა უფრო მეტად იყოს გათვითცნობიერებული საკუთარ უფლებებში.	0	4; მოლოდინი გამიზნდა იმისა, რომ უფრო არუფლოფილი იქნება ადამიანის ქცევები. ოქცევიანი ისე როგორც საჭიროა.	3; 5 - უნდა მოგვარდეს აუცილებლად ეკონომიკურ-მატერიალური პრობლემები.	0	6; ალბათ, უფრო კარგი იქნება მიკრო სესხები და ბიზნეს წინადადებები, ხალხს შესაძლებლობა ექნება გააკეთოს სესხი რაც დაეხმარება ადამიანს მატერიალურა, ხოლო რაც შეეხება ბიზნესს, კარგი იქნება წამოიწყოს ბიზნესი რომელიც ასევე მატერიალურად კარგი იქნება.	0	0	
19	4	1;2	0	1;2;3	2;3	2;3	0	0	0	
20	4	1	0	1	1;3	0	2;3	4; ბიზნეს წინადადებები, 3	ეკონომიკური განვითარებისთვის და კარიერული წინსვლისთვის ვისურვებდი არა 1000 აშშ დოლარს არამედ 10 000 დოლარს ან მეტს.	

21	4	სახლმკვიფო მოწყობა- ადგილობრივი თვითმართველობის ორგანოები	0	4	2	0	0	4: ტრენინგი დამწყები ბიზნესმენებისთვის	თანხის სიმცირის გამო ვიზრუნებდი ბიზნეს პროექტზე და შემდგომ თანხის მოპოვებზე.
22	1	0	0	2	3	0	0	2	0
23	4	0	0	1	1	1	2	3	0
24	4	0	0	1	1	0	0	0	0
25	1	0	0	1	3	1	0	0	0
26	3	0	0	4	4	1	5	3	0
27	4	სახლმკვიფო მოწყობა- ადგილობრივი თვითმართველობის ორგანოები	0	1	1	1	2;3;5	0	0
28	4	2	0	0	1	1	5;6	3	გაუვილიდი საბუღალტრო კურსებს
29	1;3;4	1;2	0	1	4	1	2;3	0	0

30	1,3;4	ეკოლოგიის საკითხზე, კლიმატურ ცვლილებებზე, ალისა და მამაკაცის გენდერული თანასწორობაზე, ქალთა დასაქმებაზე მუნიციპალურ საწარმოებში არატრადიციული სექსუალური ორიენტაციის ქალების უფლებების დაცვაზე.	იურიდიული მომსახურება (კონსულტაციები)	1;2;3;4;5- სკოლამდელი ასაკის ბავშვებისთვის შემეცნებითი გასართობი პროგრამების ორგანიზება	4; 5 - რაც შეიძლება მეტი ქალების ჩართვა მუნიციპალური მმართველობის სტრუქტურებში	1	6; ხელი შეუწყო ქალების მიერ წარმოებულ პროდუქციის პიარს და მათი გამომწვევი თვისებების პოპულარიზაციას	4; სისტემატიურად მოეწეოს კლუბში გამოფენა-გაყიდვა, სადაც ქალები დამოვლიერებლის საკუთარი ნაწარმისა თუ იმპორტული პროდუქციის ნუშუმებს წარმოუდგენენ.	სპეციალისტების მხრიდან ფასიანი ლექციების (სწავლების ციკლის მოსმენა);1)გაყიდვებისა და მარკეტინგის კუთხით, 2)დემოკრატიის არსის ფილოსოფიისა და დემოკრატიული ინსტიტუტების სტრუქტურების შესახებ.
31	4	ქალის როლი სახელმწიფოს მოწყობაში და ადგილობრივ თვითმმართველობებში	0	1;3	2;3; 5 - ქალთა ოთახმა უნდა ითანამშრომლოს სოფლად დარჩენილ ქალებთან და დევნილ ქალბატონებთან	0	2;5	4; ფსიქოლოგიური და საგანმანათლებლო ტრენინგების მოწოდება	გაგაკეთებ საარქელამო სააგენტოს და რეკლამას გაუწევ ქალთა ოთახს და დავასაქმებ რამოდენიმე ქალბატონს

32	4	სახელმწიფო მოწოდება-ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებში ქალთა მონაწილეობა მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში, ასევე დევნილი ქალების ოკუპაციის გამო გამყოფი ზოლის იქეთ დარჩენილი ქალების მონაწილეობა.	0	1;3	2;3; 5 - ქალთა ოთახმა აქტიურად უნდა ითანამშრომლოს მაქსიმალურად დაბრუნდეს ქალები განვითარების ყველა სფეროში მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში და სხვა.	0	2;3;5	1;4 -ტრენინგების მოსმენა და განხორციელება	ქალთა სარეკლამო სააგენტოს მოწოდება ქალის ფუნქცია დღევანდელ სოციალურ პირობებში ოჯახში, ასევე პოლიტიკაში და დღევანდელ რეალობაში
33	4	სახელმწიფო მოწოდება-ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები და მოქალაქეთა მონაწილეობა მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში	0	1	4; 5- ქალთა ოთახმა აქტიურად უნდა ითანამშრომლოს ქალების გააქტიურებაში ყველა დონეზე.	1	6; ქალთა ოთახმა უნდა განდევს რესურსები ყველა ძირითადი პროფესიული ტრენინგის უზრუნველყოფისთვის, რაც მისცემს დაინტერესებულ პერსონას მოტივაციას შექმნას საკუთარ თავში კონკრეტულ ხელსაქმის თუნებისმიერი განვითარების შესახებ.	4 ; მიკროსესხები და ბიზნეს-წინადადებები უფრო მეტად დააინტერესებდა ამა თუ იმ დაინტერესებულ მხარეს, ამიტომ ამ მხრივ მეტად საინტერესო იქნება ნებისმიერი ტრენინგ-კურსის მოსმენა-განხორციელება	ფინანსური რესურსების არსებობის შემთხვევაში ეკონომიკური განვითარების მრავალმხრივი სფეროა. ს შეიძლება იყოს აღმრდელ ობიექტში წარმოადგინოს სამსახურში დასაქმებული ადამიანების შეიღებისთვის; რომელიმე კონკრეტული ხელსაქმის განვითარება და

									პარარეგულურ ად დასაქმება ქალთა და ა.შ.
34	4	2;3;4	0	1;4	1;4	1	0	3	ეკონომიკური განვითარების ისტვის
35	4	2;4	0	1;4	1;4	0	2;3;5	1;3	გავაკეთებდი იტრენინგ ცენტრს "პიარისა და "ეინარის" განხრით. ავეხმარებ ოდი სხვებს თავისი შესაძლებელ ობების გამოვლინება ა.შ.

36	1,2;4	ნაკლებად თუ ვინმემ იცის, განსაკუთრებით ქალებმა, თუ რისი უფლება აქვთ და რისი არა, რას ნიშნავს გენდერული თანასწორობა, რა როლი შეუძლიათ შეასრულონ მუნიციპალიტეტის საკმინდობაში და როგორ ინტეგრირდეს საზოგადოებასთან	გამომდინარე აქედან კარგი იქნებოდა და თან აუციელებელი საგანმანათლებლო ტრენინგების რეგულარული ჩატარება	1,2;4;5- ქალთა ოთახი იქნება რეაქსაციის, ახრთა გაზიარების საშუალება, რაც გაზრდის აამაღლებს ქალთა თვითშეფასებას და თვით დაჯგუფებას.	1,2;3;4;5 - ქალთა პრობლემების წინააღმდეგე თავისთავად კარგი გადაწყვეტილებას, მაგრამ ამ ორგანიზაციამ უკეთესი იქნება აქცენტები ამ პრობლემების გადაჭრაზე გააკეთოს კონკრეტული მაგალითებით	1	2,3;5;6- ესთეტიკური განწყობას აამაღლებს არა მარტო ქალებში, არამედ საზოგადოებაშიც. სე რომ რაც მეტი ამ მხრივ განვითარებული ქალი იქნება, მით მეტი სიღმაზე მყუდრო ატმოსფერო, სასიამოვნო განწყობილება და ისაღგურებს ქალაქში თუ სოფელში.	4; არსებობს სახელმძღვანელოები ს გარკვეული რაოდენობა ორიენტირებული ისეთ საკითხებზე როგორცაა როგორ გავხდეთ წარმატებული, როგორ გავაუმჯობესო ჩემი ფინანსური მდგომარეობა, აქედან გამომდინარე ტრენინგი ამ საკითხებში იქნება საკმაოდ საინტერესო. ძლიერი ქალი, ძლიერი ოჯახის საწინდარია.	ეს იმდენად მიზერული თანხაა, ჩემს ეკონომიკური განვითარებისთვის ვერაფერს მომცემს, მაგრამ ერთ საქველმოქმედო საღამოს ნამდვილად მოვაწყობდი ჩემს ქალაქში ბეგრი ქალ ატონი ცხოვრობს(ქალაქის დაარსებიდან მისი მეკიდრი) ძალიან საინტერესო ცხოვრებით. შევკრებდი მათ ჭიქა ყვის და ტკბილეულის გარშემოს და ვისაუბრებდით წარსულზე, აწმყოზე და მომალზე და გაუელამაზებდით ერთმანეთს ამ დღეს.
37	4	2,3;4	0	1,3	1,4	0	0	3	ეკონომიკური

									განვითარებ ისტვის	
38	4	2	0	4	1	1	0	0	0	
39	1	0	0	4	4	1	0	0	0	
40	4	2	0	4	4	0	0	0	კარიერული ზრდისთვის მივიღებდი მონაწილეო ბას სხედანსხვა საგანმანათ ლებლო პროექტებში	
41	4	4	0	4	4	0	0	1	0	
42	3	0	0	1	3	1	3	1	ტრენინგ კურსები	
43	4	0	0	1	1	1	5	3	0	
44	2	0	0	1	2	1	5	0	0	
45	2	0	0	1	2	1	3	0	ეკონომიკუ რი განვითარებ ა	
46	3	0	0	2	2	1	5	0	კვალიფიკა ციის ამაღლება	
47	4	2	0	4	4	0	0	1	0	
48	4	4	0	3;4	1;3;4	1	5;6- კერვა,ქსოვა,ქარგვა	1;3		
49	4	4	0	1;4	4	1	5ქარგვა,კერვა,ქსოვა, თექაზე მუშაობა	1;3	ვისურვებდი ნებისმიერი სახის დახმარებას აღნიშნული თანხის ფარგლებში ეკონომიკუ რი განვითარებ ისტვის და კარიერული ზრდისთვის	

50	4	1	0	5	1	0	3	2;3	ამ თანხით ვიყიდი საჭირო ნივთებს და დავეხმარე დი ბაეშეთა სახლს.	
51	2;4	ბევრი ქალია რომლებიც განთავისუფლდნენ საპატიმროებიდან და კარგი იქნებოდა რომ მოეწოდებინათ მათი მისამართები და შეგვეთავაზებინათ მათთვის დასაქმება, სასწავლო კურსები კომპიუტერის, ხელსაქმე და სხვა. ისინი საზოგადოების ნაწილია და უნდა დაუბრუნდნენ ჩვეულ რეჟიმს.	ქალი-დედაა შეუღლებები ია და მათი ფაქიზი აზრიანი, უფრო გამჭვირვალე ყურადღება და მზრუნველობა ჭირდებათ.	1;4	1,2;4,5 - უამრავი პრობლემაა საქართველოში. მთავარია საქმე და მონდომება. ვილა ქალს აქვს უფლება იყოს ქალი(დედა, ბებია) და ამის აღბათობაცაა დავეხმაროთ ქალებს.	0	6; ყველაფერი რაც ხელთაყვანებელია დასაფასებელია ქალში თუ არა და ზრუნვაც ჩვენი საქმეა ერთმანეთზე. ეს საქმე გაიდგამს ფესვებს და ბევრი კარგი საქმე გაკეთდება. ყველას ხომ დიპლომი არ ექნება.	4; თუნდაც თუნდაც მორიგეობით რომელ სამსახურსაც ესაჭიროება ქალების დახმარება. ჩვენი სურვილისამებრ თუნდაც "მოხუცთა თავშესაფარში" მოხუცებზე ზრუნვა. ათ ხომ სიბო და სიყვარული სჭირდებათ.	ვისურვებდი იმ ქალების დახმარებას ვინც ითხოვს ამას. მ თანხით მოხდებოდა მათი დაინტერესება დასაქმების ათვის და განვითარებისათვის.	ნ. ჭკელიძე
52	4	განვითარება როგორც სოფლად, ისე ქალაქში აუცილებელია ყველგან და ამისათვის სამწუხაროდ ქალების მეტი ნაწილი დაკავებულია ოჯახის მართვით. აღ-კაცის საქმეს აკეთებს და მისი მოვალეობა ნაკლებად დაცულია. კტი ყურადღება ქალებს.	0	1;3;4	1,2;4	0	6; დამატებით აუცილებელია ფსიქოლოგიც და მათთან იმუშაოს რომ ცხოვრებაში უფრო გაუადვილდეთ, ზოგ ოჯახს ქალებს და მერე დავასაქმოთ პირობების და მიხედვით.	0	ვისურვებდი ეს თანხა მოხმარებო და და გადანაწილ ებულიყო ვისაც ესაჭიროება ოპერაცია სასწრაფოდ	მ. კაპანაძე

53	2;3;4	პირველ რიგში უნდა იყოს ადამინის უფლებები დაცული. მას გარდა, მათი ფსიქოლოგიური და სოციალური მდგომარეობის განვითარება.რამდენიც გინდათ იმდენი გაჭირვებულია.შრომის უნარიანები უნდა დაეხმარათ და განვითაროთ მათი შრომით, მათი უფლებებით.	სოფლად თუ ქალაქში მონდომებით მოვეკიდოთ მათი პირობების გაუმჯობესებას.	3;4-მათი ბავშვებიც მშვიდ გარემოში გაიზრდებიან და ოთახი რომელშიც მოეწყობა ეს საქმე ყველა ერთად უფრო მეტად გავერთიანდებით.	2; 5 - მუშაობა ქალებთან ადვილი საქმე არ არის,მაგრამ საინტერესო და აუცილებელია,როცა შეიქმნება ასეთი ოთახები უფრო გასაგები იქნება მუშაობის პერიოდში გაკეთებული და გასაკეთებელი საქმე.	1	0	4; მხოლოდ კონსულტაციებით არ წყდება ესა თუ ის საკითხი. საქმეს ბოლომდე მიყვანა უნდა, რომ შედეგი გამოიყოს.	მოვასხმარდით ამ საქმეს რომ იყოს ასეთი ოჯახი,საგანმანათლებლო ოთახები.და საქმეებელი იყოს ყველა ქალი თავისი საინტერესო საქმით.რაც საზოგადოებისთვისაც კარგია.	თ.მორბელაძე
54	2	ხელსაქმე და კომპიუტერის შესწავლა მნიშვნელოვანია რადგან იგი ხელს შეუწყობს ქალებს საქმიანობაში და დაეხმარება დასაქმებაში.		5	4	0	5	4; სხვადასხვა სახის კონსულტაციები	პროფესიული თვალსაზრისით ავიმადლებდი ცოდნას და დავეუფლებოდი სხვადასხვა პროფესიებს.	
55	2	ხელსაქმის შესწავლა მნიშვნელოვანია და საჭიროა, რადგან დასაქმების თვალსაზრისით ყველაზე კარგი საშუალებაა.	ძალიან კარგი იქნება თუ დაემატება ავტოსკოლა ც, ესეც ძალიან მნიშვნელოვანია.	1 - ძალიან კარგია განვითარებისთვის და მისაღებია.	1 - ქალების მოსმენა და მათი აზრის გათვალისწინება.	1	6; სახურველია ტრენინგები	4; ტრენინგები,ბიზნეს პროექტების მომზადების შესწავლა,მიკრო სესხები.	პროფესიული თვალსაზრისით ავიმადლებდი ცოდნას, შევისწავლიდი უცხო ენას.	შორენა კვანტალიანი

56	2	ვისურვებდი ტრენინგებს, რადგან ყველას არ შეუძლია უმაღლესი განათლების მიღება და ესწავლათ ზოგადი ხელსაქმე.	ქალების განტვირთვის მქონე ადგილი გამოიყოს სადაც ბავშვებთან ერთად დაისვენებენ.	4-კარგი იქნებოდა რომ იყოს უფასო წრეები,მაგ: საგნები რომელიც უჭირს ბავშვებს და არ აქვთ მშობლებს საშუალება რომ მოამზადონ.	4- გამყარდეს ურთიერთობები მუნიციპალიტეტსა და მოსახლეობას შორის.რათა ადგილძევე მოხდეს დახმარება.წელის მიღის დაზიანებაზე შექმნება ზეერთა არ ვიაროთ შორი მანძილი ტრანსპორტით.	1	6; ვისურვებდი ხელშეწყობას მებაღეობასა და სხვა ხელსაქმეში.	4; ვისურვებდი კონსულტაციებს ბიზნესის სხვადასხვა სფეროში რათა ადამიანებმა წამოიწყონ მცირე ბიზნესი.გამაჯანსაღებელი ფიტნეს კლუბები. ს ყველაფერი რომ იყოს ხელმისაწვდომ ფასებში.	ავიღებდი რამე ფართს და მოეუვლიდი ისეთ ბავშვებს რომლის მშობლებიც დაკავებულ ი არიან 9-დან 6-მდე.
57	4	ვისურვებდი ტრენინგებს ადამიანის უფლებებზე რაც მეტად მნიშვნელოვანი და საინტერესოა. სევე მოქალაქეთა მონაწილეობა.მათ ცოდნას და გამოცდილებას მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში.		5--დიდი მნიშველობა აქვს ადგილს სადაც ისაუბრებ შენთვის საჭირობოტო საკითხებზე დსა იმედი გაგიჩნდება დახმარების.	1-იმისთვის რომ ქალთა გააქტიურება იგრძნობოდეს ყველა მუნიციპალურ დონეზე საჭიროა მათთან მუდმივი კონტაქტი,მათი აზრის მოსმენა და გათვალისწინება.	1	6; ვისურვებდი ტრენინგებს და ასევე ხელშეწყობას მებაღეობა,მესაქონლეობა და სხვა	4; ვისურვებდი ტრენინგებს და კონსულტაციებს როგორც ბიზნეს პროექტებზე ასევე მიკრო სესხებზე.	კარიერული ზრდისთვის სრულყოფილად ავითვისებდი უცხო ენას და გავიღრმავებდი ცოდნას თუნდაც კონსულტაციის სახით,რაც ხელს შეუწყობს ეკონომიკურ განვითარებას.
58	1,3 4	4	0	1,3,5	3,4	0	0	0	0
59	4	0	0	1	3	0	0	0	სწავლის გარდა,მე ვიცი სოვის ავიღებდი თანხას და მოემუშავედი.
60	1	0	0	3	2	1	4	1	მანქანის შექენა

61	1;3;4	1	0	1	4	1	3	4; ვველა აღნუსნულ შემთხვევაში სიამოვნებით მივიღებდი დახმარებას.	ამჟამად მაქვს სლამაზის სალონი და მინდა მისი კეთილმოწყობა. ვისურვებდი აღნიშნული თანხა დამეხმარჯა ჩემს მიერ დაქირავებული ფართის რემონტში.	ნაირა მახარაძე
62	1;3	0	0	1	2	1	0	4; ბიზნეს პროექტის მომზადებაში დახმარება	კომპიუტერის კურსების გაკლა	ლ.ხოზრევანიძე
63	4	2	0	3	4	1	0	1	0	
64	1;3;4	4	0	1;2	2;4	0	0	0	0	
65	1;3;4	4	0	3;5	2	0	0	0	0	
66	3	0	ბიბლიოთეკის გამრავალფეროვნება.	1	3;4	1	5	0	0	
67	2	0	0	6	2	1	3	2	0	გ.აბაშიძე
68	3	0	ინგლისური ენის შესწავლის კურსები	1	3	0	6; მოსამზადებელი ტრენინგების ჩატარება პედაგოგებისათვის, როგორ ავღზრდით ბავშვებს ბაღში.	0	0	
69	1;3	0	0	1;3	4	0	0	1	1000\$ ფინანსურ რესურსების დახმარება	ხათუნა შავაძე

									მინი საცხოების გასახსნელა დ, სადაც დაამზადებ დი ტკბილეულ ს.	
70	3	0	0	3;4	2	0	0	4; ბიზნეს წინადადებები	0	მ.ცინდელიანი
71	3	0	ინგლისური ენის შესწავლის კურსები	1;2	3	0	0	1	0	
72	3	კულინარიის შემსწავლელი კურსები	დავესწრები კულინარის ს შემსწავლე ლ კურსებს	2	2	1	5	0	0	
73	1;3	0	0	2;3	2	1	0	0	0	
74	3	0	0	1	4	1	3	2	სასურველი გარემოში ობების შექმნას და ხელ შეწყობ ას.	დესპინე ხაბულიანი
75	3	4	0	1	3	1	0	2	ტრენინგები ბიზნესის დასაწყებად	
76	1;4	3;4	0	1	1;2	0	0	4; ბიზნეს პროექტის მომზადებაში დახმარება	0	
77	1; 4	1;2	0	1;4;5	2;3;4	1	0	3	0	
78	3	1;2;4	0	2;3	4	0	0	0	0	
79	3	0	0	3	4	0	0	0	0	
80	3;4	1;2	0	1;3	3;4	1	1;2;6 ,მცირე ბიზნესის მართვა.	0	0	
81	1;4	1;2	0	1;5	2;4	0	0	1	0	
82	4	1;4	0	1	3	1	5	1	0	

83	2	0	0	2;3	3;4	1	5	0	დაფინანსების შემთხვევაში შევიძენდი საკუთარ მანქანას.	ც.ლოლიშვილი
84	1;2	1;2	0	3;4	2;3	1	1;5	3;4 ბიზნეს წინადადებები.	დაფინანსების შემთხვევაში გავაკეთებდი საკონტროლოს სადაც დავასაქმებდი 5 ქალს.	ი.ჯაფარიძე
85	1;2	0	მცირე ბიზნესის დაგეგმვა და მართვა	1;4	1;4	1	2;3;5	1;4 ბიზნეს წინადადებები ბიზნესის მართვა	ფინანსური დახმარების შემთხვევაში შევიძენდი 3 საკერავ მანქანას, შევიძენდი ქსოვილებს და დავასაქმებდი 3 ქალს და შევკერავდი საყოფაცხოვრებო ტექსტილს და გავუკეთებდი რეალიზაციას. შეიძლება კიდევ ხანჩის მოწყობა რათა შეიკეროს ღოგინები და მოხდეს რეალიზაცია.	თეთრიწვაროს სს სამსახურის მთ.სპეციალისტი

86	1;4	1;4	0	1;4	1;3	1	1;2;5	1;4 ბიზნეს წინადადებები	0	
87	1;2	1;2	0	1;2;3-ეს ოთახი ემსახურება ქალებს,რომ დაისვენონ,რჩევ ები მიიღონ ქალთა ოთახიდან და დახმარება გაუწიონ ქალთა ოთახის წარმომადგენლ ებმა	2;3;5 - სოფლად ქალებისთვის ახალი სამუშაო ადგილების შექმნა.	1	1;2;6- კარგი იქნებოდა ტრენინგების ნატარება მესაქონლეობა მებაღეობაზე,ახევე სოფელში ოიყოს კომპიუტერის და ინგლისური ენის შემსწავლელი კურსები.სოფლებში განიცდიან მიგრაციას.ყველა პირობა უნდა ქონდეს სოფლის მოსახლეობას რათა სოფელი არ დაცარიელდეს.	4; კარგი იქნებოდა მიკრო სესხების დაბალი პროცენტი არსებობდეს ამით საშუალება ექნება ოჯახის წევრმა გამოიტანონ სესხი და თავისი ბიზნესი გააძლიეროს.	ვივიდლი მსხვილფეხ ა პირუტყვ საქონელს. ჩემს ბიზნეს გავაძლიერე ბდი.	
88	4	3;4	0	1	4	1	2;5	4; ბიზნეს პროექტის მომზადებაში დახმარება-ბიზნეს წინადადებები და სხვადასხვა სახის კონსულტაციები ბიზნესისა და ტურიზმის სფეროში.	გავივლიდი ტრენინგებს და სასწავლო კურსებს ბიზნესისა და ტურიზმის სფეროში.	ა.ონიანი
89	1;3	0	0	1;2	1;4	0	0	4; მიკრო სესხები და ბიზნეს წინადადებები	0	

90	1;4	2	0	5	3	1	0	2	ვისურვებლი კეონომიკუ რ განვითარებ ას	
91	1;2;4	3;4	0	1;5	3;4	1	3;5	2	შევიძენდი საკერავ მანქანებს და დავასაქმებ დი რამოდენიმე ქალს. შევიკერავდი თუთრეულს ან ფარდებს და რეალიზაცი ას გაუკეთებდი	ოლია ყაზიაშვილი
92	1;3;4	2;4	0	4;5	3;4	1	6; ბუღალტერია	1;2	გავხსნიდი მადაზიას "ქველავფერი 1ლარად" დავასაქმებ დი 2 ქალს.	ლია მენაბდიშვილი
93	1;4	1;2	0	5	1;4	1	3;5	2;3	გავხსნიდი სამკერველ ოს,სადაც დასაქმდებო დნენ 3-დან 5-მდე ქალი.	
94	1;4	1;4	0	5	1;3;4	1	5	0	ამ თანხის დახმარებით ვიყიდობ წიწილებს გავზრდიდი და რეალიზაცი ას გაგუწევდი.	მზია ხიზანიშვილი- მენაბდიშვილი

95	1	0	0	3	4	0	2;4	2	კარიერულ ზრდაზე აღარ ვფიქრობ. ინანსურ რესურსს მოვასმარდი შეძლებისდ აგვარად საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმჯობესებას და მკურნალობას.
96	4	4	0	1	4	0	0	1;2	ტრენინგების გავლა, სწავლება მცირე ბიზნესის დაწევა-განვითარების საკითხებში.
97	1;3	0	0	1;5	3;4	0	0	0	0
98	2	1	0	5	3	1	4;5	0	ამ თანხას მოვიხმარდი პირადი მეურნეობისათვის.
99	1;3	0	0	1;3;5	1;3	0	0	0	0
100	1;4	2	0	1;5	2;3	0	5	1	ამ თანხის ფარგლებში გავაკეთებდი მინი საკონდიტორს ან სილამაზის საღონს სადაც დავასაქმებდი მარტოხელა დედებს.

10 1	1;2	0	0	2;5	2	1	2;5	1	0	
10 2	3	2;3	0	1;5	3;4	0	5	0	ვიციდლი ხბობს, გავზრდილი და რქეს რეალიზაცი ას გავუწველი.	
10 3	1;2;3	0	0	5	3;4	1	4	0	ვიციდლი ხბობს.	
10 4	1;2;4	თვითმართველობის ორგანიზაციაში მონაწილეობა	0	3;5	3;4	1	2;4	2	შევიძენდი პროდუქტებს და რეალიზაცი ას გავუქველდი სოფლად.	შოთა გოგიაშვილი
10 5	1;2	0	0	1;3;5	1;3	1	5	0	0	მაია ჯამიაშვილი
10 6	3	0	0	2;5	3;4	1	5	1	თანხის ქონის შემთხვევაში ავამუშავებ დი პარტარა საკონდიტრ ოს.	
10 7	4	4	0	5	1	1	0	0	0	
10 8	1;2;4	იყოს დაცული ადამიანის უფლებები. კონდუ თ ხელშეწყობა ადგილობრივი თვითმართველობი დან ხალხს, რომ არ მოხდეს სოფლებისა და რაიონებიდან ხალხის მიგრაცია და იყოს ხალხი ყოველმხრივ დაცული.	ბაგა- ბაღების იყოს ყველა სოფელში და რაიონში რადგან ბავშვები განვითარდნ ენ და ჩამოყალიბ დნენ უკეთესობის კენ.	1;5	2;3;4	ისწავლი როგორ მართონ შენი ფინანსები რადგან ადამიანები ერთმანეთისა გან ვიძენთ (უფრო კარგ თვისებებს) აღბათ ერთ- ერთი ეს არის.	5	2	0	
10 9	1;4	2;3;4	0	1;5	4	1	5	3	ეკონომიკუ რი ზრდისთვის	

110	4	2;4	0	3	3	1	3;5	1;3	აღნიშნული თანხა იმდენად მცირეა ეკონომიკური ზრდისთვის რომ სასურველი იქნებოდა ადგილობრივი მუნიციპალ იტეტიდან უფასო ფართით დახმარება.
111	1;2	0	0	1;3;5	3;4	1	3	4; პროექტების მომზადების შესწავლა, პროექტების წერა.	ვისურვებდი ტრენინგს კარიერული ზრდისთვის
112	1;4	0	0	4	3	1	0	4; პროექტების მომზადების შესწავლა, მიკრო სესხები.	ტრენინგს კარიერული ზრდისთვის
113	2;3	2	0	2;3	2;3	0	3;5	1;2	აღნიშნული თანხა კარიერული ზრდისთვის საკმარისი არ არის მაგრამ ამ თანხით შევიძენდი სათამაშოებს და ბავშვებს დავურიგებდი.
114	1;3;4	2;4	0	1	3;4	1	6; ჯანმრთელობის დაცვა	1;2	ეკონომიკური განვითარებისა და კარიერული ზრდისთვის ეს თანხა არ არის

									საკმარისი, მითუმეტეს ისეთი ხალხისთვის ვისაც შემოსავალი ნოლი აქვს.	
115	1;2;3	2;4	0	1;5	3;4	1	0	2	აღნიშნული თანხით ვერანაირ საკმეს ვერ დავიწვებდით სასურველი თანხის გაზრდა.	
116	1;2;3	2;4	0	1;3;5	2;3	1	0	2	0	
117	1;4	1;4	0	2;3;5	2;3;4	1	1;5	1	გაველიდი ტრენინგს ბიზნეს პროექტების მომზადების კუთხით.	
118	2;3	4	0	2;3;5	2;3	0	0	1;3	თანხის სიმცირის გამო ვერაფერს ვერ გავაკეთებ.	
119	1;2;3	2	0	3	2;3	0	5	2	0	
120	4	2;4	0	1;5-ჩემი როგორც ქალის უფლებების დაცვის იმედი გამიჩნდა თუმცა იქ არასოდეს ვყოფილვარ.	3;4	0	6; არავითარი	0	კარგი იქნებოდა პირველ რიგში ქალის განათლების სცენ პატივი და დაასაქმონ მისი განათლებით მისე დავით და არა პოლიტიკურ	

										ი ნიშნით და ნაცნობ-მეგობრები თ რაც აქამდე იყო. აწი იმედი მაქვს ქალს ქალი მართლად განვითარდება იქურდაც და კარიერასაც გაიზრდის.	
სამცხე ჯავახეთი											
№	1. სერვისები (კომპ. კურს. - 1; ხელსაქმე -2; მანქ. მართვა - 3; საგანმ. ტრეინ. - 4; პასუხის გარეშე - 99)	1.1. ტრეინ. თემა (გენდერული თანასწორობა-1; ადამიანის უფლებები-2; სახელმწიფო მოწყობა ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანიზაციები-3; მოქმონაწილეობა მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში-4; სხვა-5	12 სხვა სერვისები	2. მოლოდინი (ქალთა განვით. სივრცე - 1; დასვენების სივ. - 2; ზავშეგების სივ. - 3; საგანმ. სივ. - 4; დახმარების სივ. - 5; სხვა - 6; არაფერი - 0; პასუხის გარეშე - 0)	3. რას გასაკეთებელი (მუშაობა მუნიცი. დონეზე - 1; მუშ. ქალეთთან - 2; სოფლ. ქალების პრობლ. წამოწ. - 3; პრობლ. მოგვარებაში მონაწ. - 4; სხვა - 5; პასუხის გარ. - 0)	4. რა როლი (პროფ. ტრეინინგები - 1; ბიზნეს პროექტების მომზადებაში დახმარება - 2; სხვა - 3; პასუხის გარ. - 0)	4.1 ტრეინინგის თემა (მესაქონლეობა-1; მეხეობა-2; ღვინო-3; საკონსულტაციო-4; სხვა-5)	4.2. ტრეინ. თემა კონსულტ. თემა (პროექტის წერა-1; მიკრო სესხები და ბიზნეს წინადადებები-2; სხვა-3; სხვა-4; პასუხის გარეშე-0)	4.3. ეკონომიკური გავლენის (პასუხის გარეშე - 0; გეგმა -1)	კომენტარი	

							- 5 სს ვა-6)			
12 1	1;2;3;4	სახელმწიფო მოწეობა- ადგილობრივი თვითმართელობის ორგანოები და მოქალაქეთა მონაწილეობა მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში ბიუჯეტის დაგეგმვა, ბიზნეს გეგმის წაწერა.	0	1;2;4;5	1;2;3;4	1	2;3	0	0	
12 2	1;4	1;3	0	1;2	1	1	3	1	0	
12 3	1;4	1;2;3;4	0	1	1	0	0	1-პროექტის მომზადების სწავლა	0	
12 4	1;3;4	1;2;4	0	1;4	3	1	5	2	0	
12 5	3	1	0	1	4	1	5	0	0	
12 6	1;3;4	1	0	1;4	3	0	1;2	1	0	
12 7	1	1;4	0	4	1;3;4	0	0	0	ვისურვებდი კურსების გაუქმებას ახალი მინიციპალ ური	

									კანონის შესასწავლა დ.	
128	4	1,2,3,4	0	1,4	1,2,3	0	0	პროექტის წერა და დონორების მოზიდვა	0	
129	1,3	1,2	0	1,5	3,4	1	1,5	2	0	
130	4	1,2	0	4	1	0	0	0	ვისურვებდი ზემოთხსენებული ტრენინგების გავლას.	
131	2	0	0	2,3	2,3	1	5	0	0	
132	3	0	0	2	2	1	5	0	0	
133	1,3	1,2	კარგი იქნებოდა ფიტნეს კლუბის გახსნა	1,4,5	2,3	1	ტრენინგი მასწავლებლის შესახებ	პროექტის წერა, სხვადასხვა სახის კონსულტაციები და მიკრო სესხები.	0	
134	4	1- შესახებ ქაღს რაც უფრო მეტი ეცოდინება მისი უფლებების შესახებ მით უკეთ დაიცავს თავს და უფრო თავისუფალი იქნება.	0	1	2	1	0	0	აღნიშნულ თანხას გამოვიყენებ კარიერული ზრდისთვის.	
135	1,2,3,4	1,2	ფიტნეს კლუბი	1,4	2,3	0	3,5	0	0	
136	1,2,3,4	0	ფიტნეს კლუბი	1,4	2,3	1	ვისურვებდი ტრენინგის ფეხის გასაღრმავებლად	1,2,3	თანხა არ არის საკმარის რამეს რომ მიაღწიო.	

							ბავშვთა მუშაობაში დარამების შესწავლაში.			
137	1;3;4	ფიტნეს კლუბი	0	1;5	2;3	1	0	3	თანხა არ არის საკმარის რამეს რომ მიაღწიო.	
138	1;3	1;2	ფიტნეს კლუბი	1;3;5	2;3	0	0	2;3	0	
139	3;4	1;2	ფიტნეს კლუბი	1;4	2;3	1	3	1;2;3	0	
140	3;4	2	ფიტნეს კლუბი	5	3	1	4	1;3	? ამ თთახით ვერაფერს ვერ მივადწევ	
141	4	2	ფიტნეს კლუბი	5	3	1	2	1;3	? ამ თთახით ვერაფერს ვერ მივადწევ	
142	4	0	ფიტნეს კლუბი	5	2;3	0	2	1;3	? ამ თთახით ვერაფერს ვერ მივადწევ	
143	3	4	ფიტნეს კლუბი	1;3	2	1	2,ტრენინგები პროფესიის	1	აღნიშნული თთახით მსურს ბიუტკერიის მაღაზიის გახსნა.	

							გასა ღრმა ვებლ ად.			
14 4	3;4	2	ფიტნეს კლუბი	1;5	2;3	1	4,ტრ ენინ გი პრო ფეხი ის გასა ღრმა ვებლ ად	1;3	? ამ ოთახით ვერაფერს ვერ მივალწევ	
14 5	1;2	4	ფიტნეს კლუბი	5	1;2	1	2,ტრ ენინ გი პრო ფეხი ის გასა ღრმა ვებლ ად	1;3	აღნიშნული თანხით მსურს ბიჟუტერიის მაღაზიის გახსნა.	
14 6	3;4	2	ფიტნეს კლუბი	5	3	1	4,ტრ ენინ გი პრო ფეხი ის გასა ღრმა ვებლ ად	1;3	აღნიშნული თანხით მსურს ბიჟუტერიის და კოსმეტიკის მაღაზიის გახსნა.	
14 7	1;3	2	ფიტნეს კლუბი	5	2	1	ტრენ ინგი ჩემი პრო ფეხი ის შესა ხებ	1;3	აღნიშნული თანხა არ არის საკმარისი.	
14 8	1;3	4	ფიტნეს კლუბი	1;5	2	1	4,ტრ ენინ გი პრო	1;3	ამ თანხით ვერაფერს ვერ მივალწევ.	

							ფეხის გასა ღრმა კვებლ ად			
14 9	1;2;3;4	1;2;3;4	ქარგვა,ქსოვა,ენის შესწავლის კურსები(ეთნ.უმცირე სობისთვის- ქართული,ასევე ინგლისური)	1;4-ადგილი,სადაც ქალბატონებს შეეძლებათ შეხვედრების ორგანიზება,ახალ ი ინფორმაციების მიწოდების საშუალება.	1;2-ქალებს მათ შორისა დეასახლებს,ჩაუტარდ ეთ ტრენინგები სხვადასხვა თემებზე,ჩაერთოთ სხვადასხვა ღონისძიებებში.	1	ნატარდ ეს ტრენ ინგი მათი პრო გფის იიდა ნ გამო მდინ არე. უნარ - ჩვევე ბის ასამ აღლ ებლ ად.	ბიზნეს წინადადებების შემუშავებაზე.	პროექტის წერა.ბიზნეს გეგმის შემუშავება.	
15 0	4	4-ტოლერანტობა,კონფლიქტი და მოლაპარაკებები.	ფესტივალები, გამოფენები.	1;4	1;2;3;4	1	5	1-ღონორის შერჩევა.	პროექტის წერის შესწავლა,ბ იზნესგეგმი ს შედგენა.	
151	1;3;4	საგანმანათლებლო ტრენინგები ბაღისა და სკოლის მასწავლებლისათვის.	0	1;2;4	2	1	ტრენ ინგე ბი იმ თემე ბზე რასა ც ქალ თა ჯგუ ფები მოით ხოვს .	1	ბიზნესგეგმ ის შემუშავება	

15 2	1;4	1;4	0	1	4	1	5	1;2	0	
15 3	2	0	0	1;4	1	1	0	0	სკოლის მოსწავლე ბიზნესის პროექტის დაფინანსებ ა იყოს ხელმისაწვ დომი.	
15 4	1;3;4	2	ინგლისური ენის შესწავლის კურსები	1;5	2	1	კომპ იუტერ ი	0	უნარ- ჩვევების განვითარებ ა	
15 5	1;2	0	კულინარიის შემსწავლელი კურსები	1;2;3;4	3;4	1	5	1	დახმარება ბიზნეს გეგმის შედგენაში.	
15 6	4	4	0	4	2	1	1;5	0	0	
15 7	1;3;4	3	0	5	1;3	0	0	ფინანსური კონსულტაციები,პრო ექტის წერა	0	
15 8	2	2	0	1	3	0	5	0	0	
15 9	4	2	0	1	3	1	0	0	0	
16 0	2	0	თექვის კურსები,მინანქარი და სხვა კურსები	1-კალთა შეკრების ადგილი	2;4	1	0	პროექტის მომზადების შესწავლა	0	
16 1	4	2	უფასო იურიდიული მომსახურება	5	2;3	1	უნარ ების გაუმ ჯობ ესებ ა	0	0	
16 2	2;4	4	0	1;4	1;3	1	0	0	0	
16 3	1;4	2	0	1;5	3;4	1	5	1	დახმარება ბიზნეს გეგმის შესწავლაში	
16 4	1	0	0	1;4	2;3	0	0	0	0	

16 5	2	ხის დარგვა	0	4	3	1	5	0	0	
16 6	4	4	0	4	2	1	5	0	0	
16 7	3	2	0	1	4	1	3	1	0	
16 8	2	2	0	1	3	1	4	1	ბიზნესის განვითარებ აში	
16 9	2;4	0	0	1;2;4	1;4	0	0	0	მაღალკლას ელი გოგონების თვის პროექტის დაფინანსებ ა იყოს ხელმისაწვ დომი.	
17 0	4	1	0	1;3;4;5	1;2;3;4-ქალთა ოთახის თანამშრომელი უნდა იყოს ჩართული ყველა ზემოთ აღნიშნულ საკითხებში	1	ქალ თა ოთა ხის თანა მშრ ომლ ების თვის პრო ფესი ული მომზ ადებ ა	0	აღნიშნული თანხის ფარგლებში მოექმებიდი ტრენერტარ ომელიც სწავლების დასრულები ს შემდეგ მომცემდა უფლებას იგივე ტრენინგები (მენეჯმენტი ს მართვა, კომუნიკაცი ა და ა.შ. ჩამეტარები ნა ჩემს მუნიციპალ იტში სოფლად მცხოვრები ქალებისათვ ის.	მეგი

17 1	4	2;4;5-მსურს თვითმართველობის საქმიანობა იყოს ყველასათვის გამჭვირვალე, ხელმისაწვდომი, ვიცოდეთ რომ მათ საქმიანობა ჩვენთვის სასარგებლოა.	0	1;2;3;4	2;3-კონტაქტები ვიზიტები სოფლებში-ლიდერი ქალის არსების სფეროში რომელიც მეტად მოიტანს მათ პრობლემებს თ ვითმართველობაში.	1	3;5-სტილის მაკიაჟი	1;2;3	შევისწავლიდი საკონდიტრო საქმეს, მოვებნიდი ფართს სადაც შეიძლება ნაწარმის გაყიდვა, რატომ უნდა შენობას მოვაწყობდით სტანდარტების მიხედვით რომელიც ერთ-ერთი მნიშვნელოვანია კლიენტების მიხედვით.	
17 2	1;4	ჩემი აძრით სასურველია საგანმანათლებლო ტრენინგები გენდერული თანასწორობის შესახებ. ღადგან თემა მოიცავს ისეთ საკითხებს როგორცაა ადამიანის უფლებები. სოფელში მცხოვრებ ქალებს ნამდვილად სჭირდებათ ასეთი სახის განათლება.	კარგი იქნება თუ ჩატარდება ისეთო ტრენინგები, რომლებიც რეალურ ცოდნას მისცემენ ქალებს მეტი სტიმულისთვის კარგ სასშუალებაა სერთიფიკატის გაცემა ტრენინგების დასრულების შემდეგ.	1;2;3;4	2;3;4	1	1;2;5-თემა უნდა შეეხებოდეს რეალობას და გამოიყენოს პრაქტიკული გამოქმნებისათვის	მცირე ბიზნესის მაგალითზე დაყრდნობილი ტრენინგები, რომელიც მოიცავს პროექტის შედგენას და რეალიზაციას.	ჩემთვის პირადად რაც შეიძლება გაკეთდეს არის საგანმანათლებლო ტრენინგების ჩატარება და შემდეგ მუშაობა ქალების პრობლემებზე. კარიერისთვის არანეულებრივი იქნება თუ კი ჩემ ცოდნას ფსიქოლოგიაში, პრაქტიკაში.	ჩარაშვილი სოფო

							გან ნია რა ასაკ ის ქალე ბს ვთავ აზობ თ პრო ფ.ტრ ენინ გებს(ბოს ტნეუ ლის მოყვ ანა;მ ესკ ონღ ეობა; ხელ საქმე)		კაში გამოფიქნებ და სხვებთან ერთად ვიმუშავებ პრობლემის დაძლევის გზების ძიებაში.	
17 3	1;3;4	0	0	1;2;3;4;5	1;2;3;	1	0	0	0	მაია წულუკიძე
17 4	1;2;3	0	0	1;2;3;5	1	1	0	0	0	სოფიკო აველანი
17 5	1;3;4	0	0	1;3;5	1;3	0	0	0	0	ლია კაფელა შვილი
17 6	3	0	0	1;3;4;5	3	0	5	2	100დოლარა დ საქმეს ვერ დაიწვებ	მაია ციხელაშვი ლი

17 7	3	0	0	3;4;5	4;5	1	5- დასა ქმებ ული ქალ ბატო ნები სათვ ის პრო ფეხი ული ტრენ ინგე ბი, დას ახლ ისებ ისათ ვის კი ხელ საქმ ის შემს წავ ლელ ო კურს ები კარგ ო იქნე ბა	0	0	ირმა ციხელაშვილი
17 8	4	0	0	1;3;4;5	4	1	2;3;5	2	0	ლია ციხელაშვილი
17 9	4	3	0	1;3	1	0	4	2	ნაგრა თუა ბარემ მეტი იყოს	
18 0	4	1;2	0	1;2;3;4;5	2;3;4	0	ტრენ ინგი პიგი ენა რძის პრო დუქ	0	0	მანული კავლელა შვილი

							ტში; სტი ლის ტის კურს ები				
181	1;2;4	0	0	1;2;3;4;5;6	1;2;3	1	0	0	0	ნინო კავლელა შვილი	
182	2;4	ხელსაქმე (ქარგვა,კერვა)	0	1;2;3;4;5	1;2;3;4	1	0	0	0	ნინო ციხელაშვილი	
183	3	1;2	0	2;5	0	1	0	0	0	ნანაგაინდ ურაშვილი	
184	4	1;2	კომპიუტერის შემსწავლელი კურსები	1	1	1	0	2	თავს შევიკავრბ	მ.დუთაშვილი	
185	2	1- გენდერული თანასწორობის პრობლემა თითქმის ყველას აწუხებს,ხშირი შემთხვევაა რომელიც ტრაგედიით მთავრდება	0	1-ქალთა უმეტესობამ უნდა შეისწავლოს ბევრი რამ რომელშიც ქალთა ოთახმა უნდა მიიღოს მონაწილეობა	0	0	დღე სდრ ეისო ბით ქალ თა უმრა ვლე სობა მ არ იცის ინგ ლის ური ენა და კომპ იუტე რის მოსმ არეპ ა.	0	0	თინა ასლამაზი შვილი	
186	1	2	0	3	5- ქალის ჩაცმულობა და მათი გამოყვანა საზოგადოებაში	1	ქალ თა უმეტ ესობ ამ არ	2	0	ირა გუარამიანი	

							იცის პეგრ ო ხელ საქმე .			
18 7	2	1;2	0	4	2	0	5;6	0	0	მაია ასლამაზი შვილი
18 8	1	1	0	1;5	2	1	სხვა დასხ ვა საგა ნმანა თლე ბლო კურს ები	2	0	ანიკო კვანჭიანი
18 9	3	2	0	1	2	1-ქალების უმრავლესობა მ არ იცის რა მოვალეობა აქვს ქალთა ოთახს მათ უნდა უნდა დაეხმარონ და გაეგებინოთ ეს.	კომპ იუტე რის შემს წავ ლელო კურს ები	3	0	ბაბული პაპანდაპუ ლ
19 0	2	2	0	1;3	4-მოფუშვართ ვეველა ქალს პრობლემები	1	5	2	0	მარეხი ფილფანი
19 1	1	1	0	1;4		0	3	0	0	ლარისა ფილფანი
19 2	2	1;2	0	1;5	3-სოფელში უფრო მეტი პრობლემაა ვიდრე დმანისის რაიონში და მათ უნდა დაეხმაროთ.	1	0	ბიზნეს პროექტენო	0	ქკა გერღანი
19 3	1	1	0	1		0	5	ბიზნეს პროექტები	0	ლალი ხაფთანი

19 4	1	2-ს შირად ადამიანის უფლებები შეზღუდულია და ირღვევა	0	5	4-ქალთა პრობლემების მოგვარება და მათი დახმარება სხვადასხვა საკმეინობაში	1	სხვა დასსკა პროფესიული ტრენინგები	0	0	ნუნუაღარდაშილი
19 5	1;2;4	1-დღესღესობით საქართველოში სშირად გვხვდება გენდერული თანასწორობის დარღვევა რაც სშირად ოჯახში კამათის, ნხუბის და უთანხმოების შემთხვევაში ფსიქიკურად აავადებს ბავშვებს.	0	1;3;4	3;4	1	კომპიუტერის გამოყენება ბევრმა ქალმა არ იცის დმანისში და რა როლს ასრულებს დრესდრესისობით კომპიუტერი.	0	0	სალომე ზურაბიშვილი
19 6	1;4	0	0	2;3;5	2;3	0	0	0	0	გვანცა ასლანიშვილი
19 7	4	3	0	5	4	1	0	3	0	

198	3	1-გენდერული თანასწორობა პრობლემა ჩვენს მუნიციპალიტეტში განსაკუთრებით სოფლებში	0	2;3;4;5	2	0	5	1-პროექტის წერტილია დასაქმების შექმნა პროექტით გაიმარჯვო რომელიმე ტენდერში.	ეკონომიკური განვითარებისთვის გააფართოვდეს მცირე საოჯახო მეურნეობას	
199	3;4	1	0	5	4	1	2;3;5, სტილისტი	2;3	აღნიშულ თანხას დაეხარჯავდი საგანმანათლებლო გენდერული თანასწორობის საკითხებში.	თინა ციხელაშვილი
200	1;3;4	1;2	0	2;3;4	1;2;3;4	0	1;2;3	1;2	რაიმე ბიზნესის წამოსაწყებად	ნატო კაფელაშვილი
201	4	4	0	2-მე პირადად დასასვენებლად ვიყენებ ამ ოთახს.დატვირთული სამუშაო საათების შემდეგ განთავსდები "ქალთა ოთახში"ვახერხებ.	1;2;3;4-ყველა ზემოთ ნამოთვლილი საკითხი მნიშვნელოვანია და აუცილებლად უნდა იმუშაოს "ქალთა ოთახში" აღნიშნულ საკითხებზე.	1	1;2;3	2;3	ეკ-ური განვითარებისთვის მე ბევრად მეტ თანხას ვისურვებდი.თუ გამომიყოფოთ ჩემთვის სასურველ თანხას დეტალურად მოგიყვებით თუ რა გზით მოვახერხებ ეკ-ურ განვითარებას და კარიერულ ზრდას.	ნატო ოქრუაშვილი
202	1;2;3;4	1	0	2;3;5	1;2;3;4	0	3;5	1	რაიმე მცირე	რუსიკო სადუნიშვი

									ბიზნესის წამოწყების თვის	ილი
20 3	4	2	0	2;5	4	1	0	0	0	ალბინა დამებარა შვილი
20 4	2	0	0	1;3;4	1;2;3;4	1	0	0	0	
20 5	1	2	0	6	3	1	5	1	0	
20 6	3	1	0	5	2	1	3	2	0	
20 7	4	1	0	2	2	0	2	1	0	
20 8	3	2	0	1	2	1	1	3	0	
20 9	1	4	0	2	3	1	3	2	0	
21 0	4	2	0	5	2	1	2	3	0	მძიმედ დაავადებუ ლ ბავშვებს დაეხმარებ ოდი
21 1	3	1	0	1	2	1	1	1	0	სკოლებს დაეხმარებ ოდი ინვენტარებ ის შექმნაში
21 2	1	2	0	4	2	0	3	1	0	სოფლად მცხოვრები ქალებისთვის გავხსნიდი სიღამაზის სალონს.
21 3	4	2	0	1	2	1	5	1	0	ქალებისთვის შეუქმნიდი ისეთ ადგილს სადაც ისინი ისწავლიდნ ენ მანქანის მართვას.
21	4	3	0	6	4	1	1	1	0	

4										
21 5	1	1	0	6	4	1	5	0	0	
21 6	1	2	0	6	3	0	0	2	0	
21 7	4	4	0	1	2	1	3	3	0	
21 8	3	0	0	2	0	0	0	0	0	
21 9	2	4	0	1	3	1	5	2	0	
22 0	3	1	0	4	4	1	5	1	0	
22 1	1	2	0	1	4	1	2	2	0	
22 2	3	2	0	6	1	0	3	1	კონსულტა ციები ბიზნეს პროექტების წერაში	
22 3	2;3	4	0	5	3	1	5	2	0	
22 4	3	1	0	3	2	1	1	3	0	
22 5	1;4	0	0	2;3	2;4	1	1;2;3	0	0	
22 6	1;4	მანქანის მართვა რადგან ნინოწმინდაში არ არის ისეთი ადგილი ქალებმა რომ შეძლონ სწავლა.	0	3	4	1	5	0	0	
22 7	3	0	0	2;3	1	1	0	0	0	
22 8	1	2	0	1	3	1	4	3	0	
22 9	2;3	2	0	1	4	1	0	ბიზნეს პროექტები	0	
23 0	1;3	0	0	2;5	2	0	0	1	0	
23 1	1	0	0	2	2	0	0	1	0	
23 2	3	1	0	2	4	1	1	1	0	
23 3	1	1	0	1	4	1	0	1	0	

3										
23 4	3	2	0	1	3	1	0	3	0	
23 5	3;4	1;2;3;4;5	0	1;3;4;5	1;2;3	0	3;5- ბუღა ლტქ რიის გადა მზად ება	1	0	
23 6	1;4	1;2	ტრენინგები კომუნიკაციაზე	1;2;3;4	1;2;3;4	1;	2;3;5- სივი ს მომზ ადებ ა,სამ ოტე აციო წერი ლის წერა	1;2	0	
23 7	3;4	4	ფსიქოლოგის დახმარება	2;3;5	2;3;4	1;2;3;5	1;2	0		
23 8	2;3;4	2;4	0	1;4	1;2;3;4	1	2;3- კულ ინარ ია,ბუ ღალ ტერი აქთ ნები ს გადა მზად ება	1;2	0	
23 9	1;4	1;2-ტრენინგები ქალთა რეპროდუქციულ ჯანმრთელობის შესახებ.	0	1;3;4	;2;3;4	1	1;2	1;2;3	0	
24 0	1;4	1;2	ტრენინგები კომუნიკაციაზე	1;2;4;5	;2;3;4	1	3;5	1	0	
24 1	3;4	1;4	0	1;5	1;2;3	1	3	1	0	

24 2	1;2;3;4	4-ტრენინგი საგანმანათლებლო თემებზე.	0	1;4;5	2;3;4	1	2;3;4	1;3	0	
24 3	1;2;3	0	0	1;4	2;3	1	2;3	2	0	
24 4	4	4	0	1;3;4	1;3	1	5	1;2;3	0	
24 5	3;4	1;2;3;4	0	1;4;5	2;3;4	1	5- კულ ინარ ია,უ ცხოე ნის და ბუდა ლტე რიის კურს ები.	1;3	0	
24 6	2;3;4	1;2;3;4	0	1;3;4	2;3;4	1	2;3;5- კულ ინარ ია,ბუ ღალ ტერი ა	1;2	0	
24 7	2;3;4	1;2;3;4-ტრენინგი ლიდერობაზე	0	1;3;4;5	2;3	1	3	1;3	0	
24 8	4	1;2	0	1;4;5	2;3	1	2;3;5	1;2;3	0	
24 9	1;3;4	1;2-ტრენინგები ქალთა ჯანმრთელობის შესახებ.	ფსიქოლოგის კონსულტაცია	1;3;4	2;3	1	2;3	1;2	0	
25 0	1;3;4	2	0	4;5	2;3;4	1	5	1;2	0	
25 1	1;3;4	1;2	0	1;3;5	1;2;3	1	5- კულ ინარ ია	1	0	
25 2	3;4	1;2;4	0	1;4;5	2;3	1	3	1;2	0	
25 3	1;2;4	1	0	1;3;4;5	1;2	1	2;3;5- კულ ინარ ია	2	0	

25 4	1;2;4	1;2	ექიმის და ფსიქოლოგის კონსულტაცია	1;3;4;5	1;2;3	1	3;5	1;2	0	
25 5	4	1;2	ჯანდაცვა	1;3;5	1;2;3;4	1	4	1;2	0	
25 6	1;4	1	ფსიქოლოგის კურსები	1;3;5	2;3;	1	შცხ ოენი ს კურს ები, კულ ინარ ია	1	0	
25 7	1;4	1;2	0	3;4	1;2	1	2;3- კულ ინარ ია	3	0	
25 8	1;2;3;4	4	ექიმის და ფსიქოლოგის კონსულტაცია	1;3;4;5	1;2;3;4	1	5- კულ ინარ ია	1	0	
25 9	3;4	1;2;3;4	0	1;4;5	1;2;	1	3;5	2	0	
26 0	1;4	1;2	0	1;3;4	1;2;3	1	2;5	1	0	
26 1	1;2;3;4	1;2	იურიდიული კონსულტაცია, შეღვათიანი ან უპროცენტო სესხები	1;5	2;3;4	1	კერ აა, ბუღა ლტკ რია, შცხ ო ენა	2	0	
26 2	1;2;4	1;2;4	ბავშვთა გასართობი ცენტრი, სალონი, კაფე	1;2;3;4;5	1;2;3;4;5-ქალების გააქტიურება და დახმარება	1	5- ფარმ აცევ ტოკ თან ინგ ლის ური ენა	1-როგორ ვიშოვო დაფინანსება	0	
26 3	3;4	1;2	0	1;5	2;3	1	2;5	1;2;3	0	

26 4	1;2;3	0	პრაქტიკული საქმეები; დასაქმება; ქალების დაცვა უფრო მეტად.	1;3;5	2;3;4	1	5- კულ ინარ ია,უ ცხო ენა,ბ ულა ლტქ რია	2;3	0	
26 5	1;3;4	1;4	ტრანსპორტი ხშირად დადიოდეს და შესაძლებელი ყოფის დროის კარგად გატარება	1;2;3;5	1;2;3;4	1	ინგ ლის ური ენა	2;3-საოჯახო სასტუმროს მოწყობა ტურისტების მოზიდვა	0	
26 6	1;2;3;4	1;4	0	1;3;4;5	1;2;3;4;5-ქალების დასაქმებაში ხელშეწყობა	1	1;2;3	ბიზნესის დასაწყობად მატერიალური დახმარება	0	
26 7	1;2;3;4	3	გაიხსნას სასადილო ოთახი; ქალთა ოთახი	2	4	1	5	2	0	
26 8	4	1	0	5	4	1	სტი ლის ტი	2	0	
26 9	2	1;2	0	6	3	1	5	3	0	
27 0	1;2;4	3	0	2;3;4	3;4	0	0	3	0	
27 1	1;4	1;3	0	1;4	1;2;3	1	2;5	1;2;3	0	
27 2	1;4	1;2	0	1;5	2;3	1	5	1;2	0	
27 3	3;4	1;4-ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია	0	1;4	2;3	1	სოფ ლის მეურ ნეობ ის პოპუ ლარ იზაც ია, ქალი ს	1-გრანტების მიღება	სოფლის მეურნეობის გასაძლიერე ბლად	

							როლის გახ რდა სახო გად ეება ში			
27 4	3;4	1;2;3;4	0	1;3;4	2;3;4	1	2;3;5	1;2;3	0	
27 5	2;3;4	0	0	1;4	3	1	4- ბულა ლტე რია	1;2	0	
27 6	4	2	0	4	3	1	1;3;4	1;2;3	0	
27 7	3;4	4	0	1;4;5	4	1	3;4;5- კულ ინარ ია	1;2	0	
27 8	1;2;3;4	1	საინტერესო შეხვედრები.გართობ ის ღონისძიებები	1;3	2;3;5-ქალების დახმარება დასაქმების საკითხში	1	2;3;5	1	0	
27 9	3;4	1;4	გასართობი ადგილები- კინო, საკონცერტო ადგილები,სილაშაზი ს სალონი,კაფე,საბავშ ვო ცენტრი	1;2	2;3;4;5-ქალების ხელშეწყობა ფინანსურად და დასაქმების კუთხით	1	2;3	1;2	0	
28 0	2	0	0	3	3	1	0	1;2	0	
28 1	1;2;3;4	1;2;3;4	0	1;3;4	1;2;3;4	1	2;3;5- ბულა ლტე რია, კულ ინარ ია	2;3	0	
28 2	3;4	1	გასართობი ადგილები	1;4	2;3;4	1	3- კულ ინარ ია,	2	0	

							უცხო ენებ ო				
28 3	1;3;4	1;2	ინტერნეტკავე	1;3;4	2;3;4	1	3;5- კულ ინარ ია	2	0		
28 4	4	1;2	0	1;4	1;3;4	0	2;3;5- კულ ინარ ია	1;2	0		
28 5	4	1;2	0	1	2	1	2;3;5	2;3	0		
28 6	1;2;3;4	3	კარგი იქნება ქალთა ოთახში რომ იყოს ფსიქოლოგი	3;4	3	0	3;5	1;2	0		
28 7	1;2;3;4	1;2;3;4	0	1;4;5	4	1	3;5	3	0		
28 8	4	1;2-ურთიერთობებზე და ლიდერობაზე ტრენინგი	ტრენინგი ჯანმრთელობის შესახებ	1;4;5	1;2;3	1	4- ბუღა ლტე რია, უცხო ენებ ის კურს ები	1	0		
28 9	2;3;4	3	0	1;4	4	1	სათბ ურებ ის სისტ ემის მოწყ ობა	1;3	მოვაწყობდი სანიტილე მეურნეობას	595091141 ლიანა ბერიძე	

29 0	1;3;4	2;3	0	1;4;5	2;3	1	1;2- ტრენ ინგი ქალე ბის გააქ ტიუ რები სათვ ის "ლი დერ თა ჩამო ქალი ბები სათვ ის ტრენ ინგი ბი"მა თი თვი თშე ფასე ბის ასამ აღლ ებლ ად	ბიზნეს წინადადებებზე ადექვატური პრობლემების წერის შესწავლა დაეხმარებოდა ქალებს. სევე კონკრეტულ პრობლემებზე ინდივიდუალური კონსულტაციები	აღნიშნულ თანხას გამოიყენებ დი განათლებუ ლი ქალების ტრენინგისა თვის.
29 1	1;2;4	1;3	ფსიქოლოგთან კონსულტაციები	1;4	2;3;4	1	4;5	1;2	გავხსნიდი მინი სამკურვალ ოს,სადაც მინიმუმ 3 ქალს დავასაქმებ დი და რეალიზაცი ას მუნიციპალ იტეტის ტერიტორია ზე განთავსებუ ლ მაღაზიებში

									გავუწვევლი.	
29 2	1;3;4	1;4- უცხო ენის შესწავლა, ქალთა სამედიცინო- პროფილაქტიკული განათლება კაბინეტი.	ქალთა დასაქმება კერძო ან სახელმწიფო სტრუქტურებში. ეზობელ ქვეყნებში კონსულტაციის გაცნობის მიზნით შეხვედრების ან კონფერენციები გამართვა.	0	1;2;3;4	1	3 - ღონისძიებების ორგანიზება აქტიური დახვედრების ხელსეულობა შედეგურების (ან სხვა საინტერესო პრაქტიკურის) კითხვითა და ცხოვრებისეული ფილები (სპექტაკლები) ნახვით	ბიზნესის ადმინისტრირებისა და მართვის შესწავლა, შემდგომ პროექტების შექმნის შესწავლა ბიზნეს - კონსულტაციებო იურიდიული ნარჩობით.	ბავშვთა და მოზარდთა დასახვედრების ელი სანატორიუმების მოწყობა ან მოხუცთა თავშესაფარი სამკურნალო- პროფილაქტიკური შემადგენლობით (შენობა, კომფორტი, დაფინანსება)	599177217

							ანდა ისტ ორი ულ ადგი ლებ ში მოგზ აურ ობი ო.			
29 3	2;3;4	2	0	1;3;4	1;3	1	1;2;3; 4;5	1;2	0	
29 4	1;2;3;4	1;2	0	1;3;4;5	1;3	1	2;4;5	1;2	0	
29 5	1	4	0	1;5	3;4	1	პირვე ლი დახმ არებ ა ადამ იანე ბისა თვის .	1;2	აუცილებლ ად მოვაგვარებ დი წყლის და გზების პრობლემას (შეკეთება)	
29 6	2	1;2;3;4	კვალიფიცირებული ექიმების კონსულტაცია. განსაკუთრებით გინეკოლოგიური კუთხით.	1;4;5	1;2;3	1	ექიმე ბის, საბა ვშვო ადმზ რდე ლობ ის გალა მზად ება.	1;2	0	
29 7	4	2	0	4	3	1	ექიმე ბის გალა	3	მოვაგვარებ დი წყლის პრობლემას.	

							მზად ება		ქაღებს უხდებთ წელის ხიდვა შორი მანძილიდან	
29 8	1;2;4	1	0	1;4;5	2;3	1	3;4;5	2	0	
29 9	2;3;4	2;3- ტრენინგები ლიდერობის შესახებ	0	1;3;4	1;3	1	3;5	1	ვარ სტუდენტი და ამ თანხით სწავლის საფასურს დაეფარავდ ო.	
30 0	1;2;3;4	1;2	0	1;4;5	2;3;4	1	1;2;5	1;2;3	აღნიშნული თანხით ვისურვებდი საქვავიდე სათბურის მოწყობას.	
30 1	1;2;3;4	1;2;4	0	1;2;3;4;5	1;2;3;4	1	1;2;3; 5- მეფუ ტკრე ობა	1;2	აღნიშნული თანხით ვისურვებდი ბოსტნეული ს სათბურის გაკეთებას კერძოდ კი პომიდვრის სათბურის.	
30 2	1;2;3;4	1;4	0	1;2;3;4;5	1;2;3	1	2;3	1	0	
30 3	1;2;4	1;2	0	3;5	2;3	1	2;5	2	0	
30 4	3;4	1;2	0	1;4;5	1;3	1	2;3	1;2	0	
30 5	2	1;2;3;4 - ტრენინგები ურთიერთობებზე. ქალთა ჯანმრთელობაზე.	0	1;4;5	1;3	1	2;3;4; 5- მეფუ ტკრე ობა	1	0	
30 6	1;4	1;4	0	1;4;5	2;3	1	4	1;2	0	

307	3;4	2	0	1;2;3;4	2;4	1	1;2;3;4;5 - მეფუტკრეობა	1;2	0	
308	3;4	1- ძალადობა, ლიდერობა	0	1;4;5	1;4	1	3;5	1;2;3	0	
309	2;3;4	1;2;4	0	1;4	3;4	1	3;4;5	1;2;3	0	
310	2;3;4	2;4	0	1;4	1;2;3	1	2;3;5	1;2;3	0	
311	1;4	1;2 - ტრენინგები ქალთა დაავადებების შესახებ	კარგი იქნებასოციალურად დაუცველი ქალებისთვის თუნდაც ერთხელ კვალიფიციური სამედიცინო გამოკვლევა.	1;3;4;5	1;2;3	1	1;2;3	1	0	
312	1;2;3;4	1;2;3	0	1;2;4	3;4	1	2;5	2	გაგაკეთებლი ქვათაქვის სანერგეს.	577282318
313	1;2;4	1;2;3;4	0	1;2;4;5	2;3;4	1	3;5 - მეფუტკრეობის შესახებ ტრენინგები	1;2	ამაზე ფიქრისთვის დრო მჭირდება	
314	1;2;3;4	3	0	3;4;5	1;3	1	4	1;2	ჩვენს რაიონში არ არის მიკროსატოურები, ამიტომ მიმართავთ რომ ამ მიმართულე ბით ბიზნესპროექტი	მაია კობაიძე 591953835

									საინტერესო იქნება.	
31 5	3	1;2;4	0	1;4	1;2;3;4	1	პირველი სამედიცინო დახმარება	1;3	პირველ რიგში მოვაწესრიგ ებდი სოფლის გზებს და სასმელი წყლის პრობლემებს.	
31 6	1;2;3;4	2	0	1;4;5	2;3	1	1;2 - უცხო ენის კურს ები	1;2	0	
31 7	1;4	1;2;3;4	პერიოდულად კვალიფიციური ექიმების ეროვნული კონსულტაცია	1;5	2;3;4	1	3	1;2	0	
31 8	1;2;4	1;2;3;4	0	1;4;5	1;2;3;4	1	1;2;3; 4;5	1;2	0	
31 9	1;2;3;4	1;2	0	1;5	2;3;4	1	3;5	1;2	0	
32 0	1;2;4	2	0	1;4;5	1;2;3	1	1;2	1	0	
32 1	4	2;4 - ოჯახის ფსიქოლოგი	0	5	1;3	1	3;5 - ბუღალტრ ია	1;2	ვინაიდან საბავშვო ბაღებში აღზრდისა და სწავლების ფორმატი ძალიან სუსტია, ამ თანხას აღმზრდელ ობის გადასამზად ებლას გამოვიყენებ	მაკა ბერიძე 591411288

									დი, ან შევიტენდი ლიტერატუ რას.	
32 2	1;2;4	2;4	0	1;5	2;3;4	1	2;4	1;3	0	
32 3	1;4	1;4	0	1;4	1;3	1	5	1	გამომდინარე ე იქიდან ,რომ ჩვენი რეგიონი მეცხოველე ობის კუთხით არის განვითარებ ული, ამ მცირე თანხით შესაძლებე ლია იქნებოდა მატყლის ჩაბარება, მისი გარეცხვა - დახარისხებ ა და რეალიზაცი ა ამ საქმით ჩვენს რეგიონში არავინაა დაკავებულ ი.	ქეთევან ხმალაძე 599773047
32 4	1;3;4	2;4	0	1;3;5	3;4	1	2;3;4	2	სასოფლო სამეურნეო ტექნიკის შექმნა, აგრარული ბიზნესის შექმნა.	მარიამ კაპანაძე 598 099842

32 5	1;3;4	1;2	0	1;4;5	3;4	0	შეი ღებ ა ქველ ა ტრენ ინგი ნატა რდეს იმის მიხედვით თუ რა პრო ფესი აში სურ ს დახე ლონ დეს ქალი .	1	შევიძენდი საკუთარ ნეთბუქს, რათა მუდამ მქონდეს ინფორმაცი ა სიახლეებს ქ.	თებენიძე ვატმანი 598099799
32 6	1;2	კომპიუტერის კურსები დღებანდელი საჭიროებებიდან გამომდინარე, ვთვლი რომ აუცილებელია,ხოლო ხელსაქმის ცოდნა სასურველია სურვილისამებრ, რათა დაისვენონ ყოველდღიური რეჟიმიდან გამომდინარე.	0	1;2;4;5	1;2	1	3	1;3	0	

32 7	2;3;4	1;2;4 - ქალთა უფლებების და მათი დეჟნის შწსახებ, ჯანმთელობის გაფრთხილების კუთხით შემეცნების ამადლების შესახებ.	0	1;4;5 - განდა მოლოდინი იმისა, რომ ქალებისთვის განდა მებტი საგანმანათლებლო საკითხების გადაწმეების იმედი და მასში ნართულობა	2;3 - აქტიური უნდა იყოს და არ დარჩეს იდების დონეზე და მხოლოს შექმნის დონეზე. ალების გააქტიურება უნდა მოხდეს მათთვის საჭირო და აუცილებელი საკითხების წინამოწევა.	1	ქალე ბისტ ვის კეონ იმიკ ური გაძ დიე რები ს თვა ლსა ზრი სით აქტი ური იქნე ბა ხელ საქმე , ტრენ ინგი "გენ დერ ული თანა სწო რობ ის" შესა ხებ, სასურვე დი იქნე ბოდ ა ქალე ბისტ ვის ოჯა ხური ძალა დობ ის ან	2;3	ადნიშნული თანხით ქახალციხე ში ქალებისთვის მოაწეონ უფასო სტომატოლოგიური ვიზიტები და კონსულტაციის გაწევა	ნანული მათოშვილი 591162404

							რაიმე სახის ს კვლე ვები ს ნატა რება.			
32 8	1;2;3;4	2	0	1;5	3	1	1;5	1;2	0	
32 9	2;3;4	1;4	0	1;5	1;2;3;4	1	5	1;2;3	გმუშაობ ერთ-ერთ ქალთა კომპანიაში (პარფიუმერ იულ) აღნიშნული თანხა შესაძლებლ ობას მომცემს ვიმუშავო მოელ რეგიონში ქალებთან.	მკა ბახცეროდ ქ 598920999
33 0	1;4	1;2;3;4	0	1;4	1;2	1	4	1;2	0	
33 1	2;4	2	ექიმების და ფსიქოლოგების კონსულტაცია	1;4;5	2;3	1	2	1;2	0	
33 2	1;4	1;2	0	1;4;5	1;3	1	1;2- ბუღა ლტე რია	2	0	

33 3	1;4	1;4	ცკ- მომზადება	1;4;5 - ადგილი სადაც აღმოაჩენენ ახალ შესაძლებლობებს, რამაც შესაძლოა ხელი შეუწყოს მათ შემდგომ დასაქმებაში	2;4;5 - კოორდინაცია არაამთავრობო სექტორის იმ ნაწილთან, რომელიც მსგავს საკითხებზე მუშაობს, გამოცდილების გაზიარება.	1	1;4;5	1	0	
33 4	4	2;3	0	1;3;4	1	1	0	1;2	0	
33 5	1;2;4	1;2;4	0	1;3;4;5	1;2;3;4	1	1;2;3; 4;5	1;2;3	0	
33 6	1;2;4	1;2;3	0	1;4;5	1;3;4	1	3;5	1;2	0	
33 7	1;4	3	0	4;5	2	1	5	1	აქტიური ქალბატონებ ისტვის მოვანყოფი ტრენინგებს, როგორ უნდა გახდნენ აქტიურები და როგორ ჩაერთონ საზოგადოე ბრივ პოლიტიკუ რ პროცესებში.	კკა ბერიძე 591705514
33 8	1;2;3;4	1;3	0	1;4;5	1;3;4	1	3;5	1;2	0	
33 9	1;2;4	3	0	1;2;3;4	2;3	1	3;5	1;2	0	
34 0	1;2;4	2	ფსიქოლოგთან კონსულტაციები	1;4;5	1;3;4	1	1;2;3; 4;5	1;2	ამას სჭირდება სწორად დაგეგმვა	
34 1	4	2;4	0	1	4	1	4	1;2	0	

34 2	1;2;3;4	3;4	0	1;2;3;4;5	1;2;3;4	1	იურ იდი ულ საკი თხებ ზე სა ყველ ა ჩამო თვლ ილი საკი თხებ ის ორგ ლოვ კონს ულტ აცე ბი	1;2	სრულყოფი ლად შევისწავლი დი ინგლისურ ენას (კარიერულ ი ზრდისთვის) მინი საცხოზის მოწყობა	ნაირა სამსონიძე 599501929
34 3	2;3	2	0	1;4	1;2;3;4	1	3;5	1;2	0	
34 4	1;3;4	1;2	0	1;2;3	2;3;4	1	2;3;5	1;2	0	
34 5	1;4	1;2	ქველმოქმედება	1;4;5	1;3	1	3	1;3	0	
34 6	1;4	1;2;4	0	1;4;5	2;3;4	1	2;3;5	1;2	0	
34 7	1;4	2	0	4;5	2	0	1;2;5	1;3	0	
34 8	3;4	2;3	0	1;4	2;3	1	3	1;2	0	
34 9	1;4	1;2	0	1;4	2	1	2;3	1;2	0	
35 0	1;3;4	1;2 - გარემოს დაცვა, ჰიგიენა, ბავშვების აღზრდა	0	1;3;4;5	2;3	1	2;5 - გარე მოს დაც ა	1	0	

35 1	2,3;4	4	0	1,2	4	1	5	3	შესაძლებელია ამ თახხით დავეხმაროთ ფინანსურად გაჭირვებულებს ან თუნდაც უსახლკარო ბავშვებს.	
35 2	1;3;4	1;2 - რადგან ყველაზე აქტუალური თემებია დღესდღეისობით საქართველოში.	0	1;5	2	1	3	3	0	
35 3	1;2;3;4	2	0	1	2;3;4	1	2;3 - სტილისტი	1;3	0	
35 4	4	2	ტრენინგები ჯანდაცვის კუთხით	1;4;5	2;3	1	1;2;3	1	0	
35 5	2;3;4	1;2;3;4	0	1;2;4;5	1;2;3;4	1	1;2;3;4;5	1;2	0	
35 6	2	ჩემი ამრით ხელსაქმის კომპონენტის დამატებაც საინტერესო სა მოთხოვნადი იქნება ქალბატონებისათვის, რომელიც ჩემი აზრით უფრო მატად გამოიყენება.	0	1;3;4	2 - პირველ რიგში უნდა მოხდეს ქალების დაინტერესება და ყველა იმ აქტუალურ პრობლემების წამოწევა წინა პლანზე, რომელიც ჩვენს რეალობაშია.	1	1;4	2	0	
35 7	2	0	0	1	2	1	5	1	შევისწავლი ბუღალტერას	
35 8	1;3	0	0	1	2;4	1	3	1	შევისწავლი დი	

									სტილისტო ბას ან კომპიუტერ ის შემსწავლე ლ კურსებსა და უცხო ენას.	
35 9	4	3	0	4	3	0	3,5	1	0	
36 0	3;4	1;2;3;4 - ბაგა-ბაღების და წყლის პრობლემა	მომსახურების სფეროს ამაღლება	1;3;4	2;4	1	ადამ იანი სს უფლ ებებ ი როგ ორ დავი ცვათ ჩვენ ი თავი , როგ ორ გადა ვჭრა თ პრობ ლემე ბი და ნაკლ ებად დავა ზარა ლო თ. სკრი ლინ	მენეჯმენტი და ფინანსები, მარკეტინგი	კარიერული ზრდისთვის აუცილებლა დ გადამზადებ ას. ინოვაციები ს უკეთესად გამოვიყენებ დ ჩემს პროფესიაში და პრობლემის დაძლევაში, დავეხმარებ ი მოსახლეობა ს. რატეკუნდ ა მედიკამენტ ებით დავაფინანს ებდი სიღარიბის ზღვარს მისულ მოქალაქეს. ვისურვებდ ი ჩემს ქვეყანაში	

							გ ცენტ რებში ი ყველ ა ასაკი სთვი ს იყოს უფას ო გამო კვლე ვები. სტომ ატო ლოგ ირი მომს ახურ ება.	ისეთი სტაბილურ ობა უოფილიყო ს რომ ნაკლებ ოჯახს სჭირდებოდ ეს დახმარება უფასო გამოკვლევებ ი ყოველ 6 თვეში ერთხელ.	
36 1	3;4	2	0	1	2	1	0	1;3	ეკონომიკური განვითარებ ისთვის ვისურვებდ ო დაბალპროც ენტთან სესხებს და კარიერული ზრდისთვის უფასო ტრენინგებს, აგრეთვე უფასო სამედიცინო მომსახურებ ას.
36 2	1;2;3;4	1;2;4	0	1;3;5	3;4	1	5	1;3	0

36 3	3	4	0	5	3	1	5	1	პროფესიული უნარ ჩვევების განვითარება	
36 4	3	4	0	2	2	0	0	1	0	
36 5	1;2;3;4	2;4	ფიტნეს კლუბი და ქალთა ინტერესთა კლუბი	1;3;4;5	2;3	1	2;3	1	მცირე ბიზნესის დაწყებისათვის დახმარება	
36 6	2;3	ზოგადსაგანმანათლებლო ტრენინგები	0	1;4	3	1	5	0	0	
36 7	3	2	0	1	1	1	5	1	0	
36 8	4	1 - საფინანსო-საბიუჯეტო თემებზე, ფისკალურ პოლიტიკაზე	0	1	1	1	0	0	0	
36 9	1	0	0	3	2	1	0	0	0	
37 0	1	0	0	3	3	1	0	0	0	
37 1	3	4	0	1	1	1	0	1	0	
37 2										
37 3										
37 4										
37 5										
37 6										